

การศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่าง
บิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

155.8

๑๖๖ก

๑.๖

การศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่าง
บิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2547

h 250870

อรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. (2547). การศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหา ความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ .

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหา ความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,174 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามปัญหา ความขัดแย้ง สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test , F-test และ Chi-Square test.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 1,174 คน มีปัญหาความขัดแย้งใน ครอบครัวอยู่ในระดับน้อย สาเหตุส่วนใหญ่ของปัญหาความขัดแย้ง ได้แก่ ความต้องการ และความคาดหวังของนักเรียน และบิดา มารดาไม่สอดคล้องกัน และ นักเรียนต้องการมีอิสระ ส่วน แนวทางส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว คือ การอธิบายถึงปัญหา และความต้องการของตน และการยอมรับปัญหา

2. นักเรียนที่มีเพศต่างกัน ระดับชั้นเรียนต่างกัน มีปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

A STUDY OF FAMILY CONFLICTS: PROBLEMS, CAUSES AND THE
PROBLEM – SOLVING STRATEGIES BETWEEN PARENTS AND MATHAYOM
SUKSA IV – VI STUDENTS OF SECONDARY SCHOOLS UNDER GENERAL
EDUCATION IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
ORAPAN PARAKAVONG NA AYUTTHAYA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology

May 2004

Orapan Parakavong na ayuthaya. (2004). *A Study of Family Conflicts: Problems, Causes and The Problem –Solving Strategies between Parents and Mathayom Suksa IV – VI Students of Secondary Schools under General Education in Bangkok* .Master Project, M.A. (Guidance and Counselling Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Master Project Advisor : Prof. Dr. Pongpan Kirdpitak.

The purposes of this research was to study the family conflicts : problems, causes and the problem – solving strategies between Mathayom Suksa IV – VI students and their parents. The subjects for this study were 1,174 Mathayom Suksa IV – VI students of the secondary schools under General Education in Bangkok. The research instrument was a questionnaire of family conflicts : problems, causes and the problem – solving strategies. The data were analyzed by t-test , F-test and Chi – square test .

The results of the study were as follows :

1. The 1,174 Mathayom Suksa IV – VI students' family conflict problems were classified in the low level. The students' family conflict causes were the incongruity between the students' and their parents' needs and expectation. The data also showed that the students wanted to be independent. Besides, the students' family conflict problem – solving strategies responses were “explaining their problems and needs” and “accepting the problems.”

2. No significant differences in students' family conflict problems, causes and problem – solving strategies existed when grouped according to the differences in students' genders and their class – levels.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร ประเสริฐสุข)

คณะกรรมการสอบ

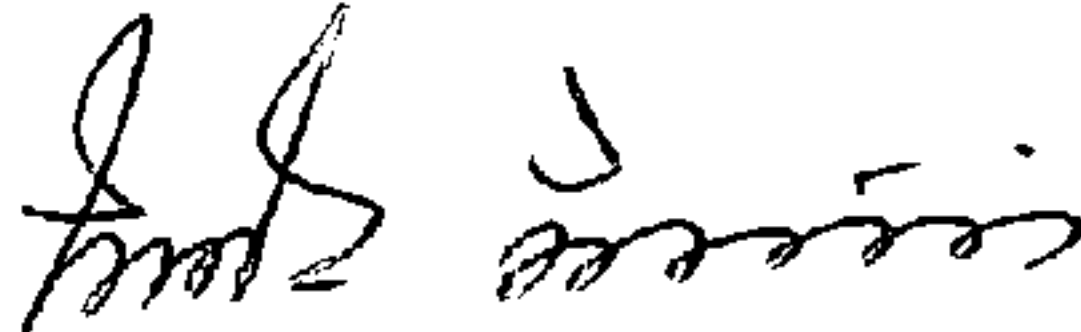
(ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

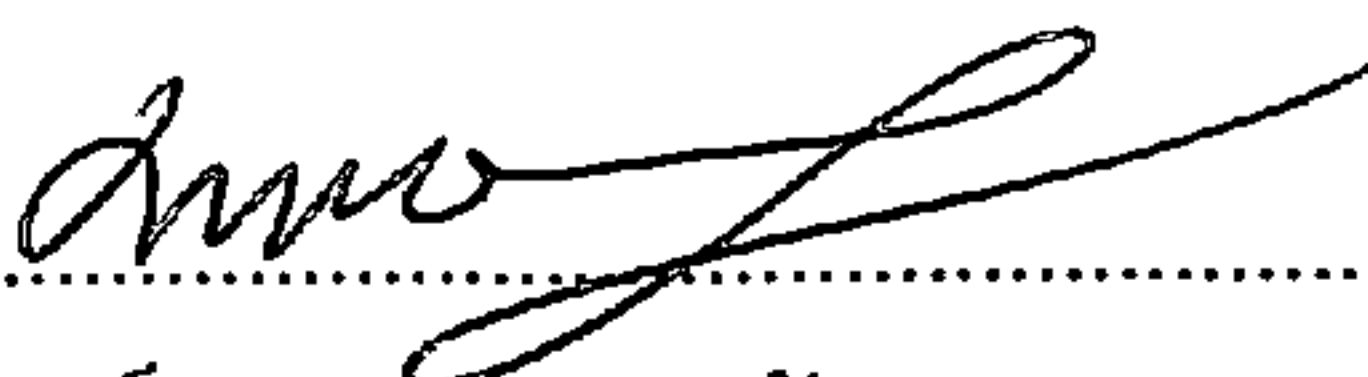
กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ไพศาล อันประเสริฐ)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จิตรศุภกุล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ ๑๖ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากความกรุณาของ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจเครื่องมือ อาจารย์ไพศาล อันประเสริฐ กรรมการแต่งตั้งเพิ่ม และ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง ที่ได้มอบความเมตตาและกรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัย เสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา และคณาจารย์ ทุก ๆ ท่าน ที่เคยประสิทธิ์ประสาทความรู้เป็นอย่างดีให้แก่ผู้วิจัยในอดีตจนถึงปัจจุบัน

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ และอาจารย์ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล โรงเรียนวัดนวลนรดิศ โรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม โรงเรียนปัญญาวรคุณ โรงเรียนวัดรางบัว โรงเรียนนวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือตลอด จนอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ด้วยดี และขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล เพื่อการศึกษาในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอบคุณน้อง ๆ ญาติ ๆ ทุกคนที่ให้ความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใย กำลังใจ และความช่วยเหลือต่าง ๆ เป็นอย่างดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณเพื่อนรักผู้ใกล้ชิด ตลอดจนเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ที่ได้มอบความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใย กำลังใจ และความช่วยเหลือต่าง ๆ เป็นอย่างดีแก่ผู้วิจัย เสมอมา

สุดท้ายผู้วิจัยขอโน้มระลึกถึงพระคุณและขอมอบความสำเร็จนี้เป็นกตเวทิตา แต่ บิดา มารดา ผู้เป็นที่รักและเคารพยิ่งของผู้วิจัย ที่ได้ให้ความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใย กำลังใจ สนับสนุน ส่งเสริม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ในทุกด้าน และเป็นแรงบันดาลใจ สำคัญใน การทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

อรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวความคิด.....	8
สมมติฐานของการวิจัย.....	8
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว.....	31
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	36
กำหนดประชากร และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	36
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การเก็บรวบรวม.....	42
การจัดกระทำ และการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	66
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	66
สมมติฐานของการวิจัย.....	66
วิธีการดำเนินวิจัย.....	66
สรุปผลการค้นคว้า.....	67
อภิปรายผล.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	87
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถาม.....	88
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือ.....	117
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	120

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	38
2 จำนวนนักเรียน จำแนกตามเพศ และระดับชั้นเรียน.....	45
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียน.....	46
4 จำนวนและร้อยละของสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่าง บิดา-มารดา	47
5 เปรียบเทียบปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง.....	51
6 การเปรียบเทียบความถี่ของสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างบิดา-มารดาของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง.....	52
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่าง บิดา-มารดา และนักเรียน จำแนกตามชั้นเรียน.....	59
8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	60
9 การเปรียบเทียบความถี่ของสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว โดยจำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	62
10 ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหา ความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างบิดา – มารดาและนักเรียน.....	117

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบัน สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในสภาวะต่างๆ ส่งผลกระทบต่อคนในสังคม ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านการดำเนินชีวิตของแต่ละคน ทั้งในเชิงบวก และเชิงลบ ซึ่งบุคคลจะต้องใช้ความพยายามที่จะตัดสินใจการกระทำทุกอย่างด้วยตนเอง ถ้ายิ่งสังคมมีความสลับซับซ้อนมากเท่าใดปัญหาก็ยิ่งมีมากเท่านั้น บางครั้งบทบาทและหน้าที่ของแต่ละบุคคลเปลี่ยนไป ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพจิตของบุคคล ซึ่งอาจจะมาจากหลายสาเหตุ ทำให้ความสัมพันธ์ของแต่ละบุคคลเปลี่ยนแปลงไป ครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกของมนุษย์ เป็นหน่วยพื้นฐานทางสังคมที่เล็กที่สุด เป็นสถาบันขั้นปฐมภูมิ เป็นสถาบันแรกของวิวัฒนาการของมนุษย์ เป็นสถาบันเดียวที่ให้กำเนิดความรัก ความผูกพัน ความอบอุ่นในครอบครัว ทำให้มนุษย์มีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้นในสายโลหิตระหว่างสมาชิก จากการอบรมเลี้ยงดูตลอดจนการให้การศึกษาแก่บุคคลที่เป็นสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะเมื่อบุคคลยังอยู่ในวัยเยาว์และต้องการการเอาใจใส่เป็นพิเศษ ความรักใคร่ทะนุถนอมอย่างใกล้ชิดจากบุคคลในครอบครัว

ในสังคมของมนุษย์จำเป็นต้องมีการปรับตัวอยู่เสมอและตลอดเวลา เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม คนในครอบครัวจำเป็นต้องดูแลกันเพื่อความสัมพันธ์กัน แต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่านักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นนั้น มีความสำคัญต่ออนาคตของประเทศชาติเป็นอย่างมาก เป็นวัยที่น่าสนใจที่สุด เพราะอยู่ในช่วงที่กำลังพัฒนาทางด้านต่างๆ เพื่อจะได้เป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ จะอยู่ในภาวะสับสนอันเป็นผลมาจากการพัฒนาทางด้านต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความคิดเห็นและความต้องการมักจะขัดแย้งกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบิดามารดาผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัวของเด็ก

เสถียร ยूरชัย (2530 : 1) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายจิตใจ เป็นวัยที่มีฮอร์โมนทางเพศทำงานหนักมากขึ้น ทำให้มีการเปลี่ยนแปลง พัฒนาแบบเด็ก ๆ กลายเป็นคนที่เริ่มมีลักษณะหนุ่มสาว เป็นวัยที่อยากลองอยากทำมากที่สุด ชักจูงง่าย หลงผิดง่าย พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องคอยเป็นพี่เลี้ยง เพื่อแนะนำให้เขาเดินทางที่ดีที่สุด และยุวดี เทียรชมประสิทธิ์ (2536 : 80) กล่าวว่า

วัยรุ่นจะเริ่มสนใจตัวเอง สนใจสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ตลอดจนสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีความคิดเห็นของตนเอง ชอบอิสระ ไม่ค่อยเชื่อฟังใครยกเว้นเพื่อน ๆ

ปัจจุบันลักษณะของครอบครัวไทยมีความหลากหลายมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบันทำให้บิดา มารดาต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น ส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวมีเวลาพูดคุยปรึกษาหารือกันน้อยลง ทำให้ปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่าอะไรเป็นปัญหาสำคัญของวัยรุ่นในยุคนี้ เพราะความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูกวัยรุ่นสมัยนี้มักจะทำตัวเอาแต่ใจตนเอง ใจร้อน อารมณ์รุนแรง ไม่ค่อยมีเหตุผลในบางครั้ง ถือตัวเองเป็นใหญ่ ก้าวร้าว อาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป อาทิเช่น การดำเนินชีวิตของครอบครัวล้มเหลว การคบเพื่อน การรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามา หรือเลียนแบบมาเพื่อที่จะทำให้ตัวเองนั้นเป็นจุดเด่นที่น่าสนใจ ซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525 : 167) ได้ระบุความหมายของครอบครัวว่า หมายถึง ผู้ร่วมครัวเรือน ได้แก่สามีภรรยาและบุตร นอกจากนี้ นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยา ต่างก็ให้ความหมายของครอบครัวในลักษณะที่แตกต่างกัน ในความหมายทางสังคมวิทยา ครอบครัวคือรูปแบบของการที่บุคคล 2 คน หรือ กลุ่มบุคคลสร้างแบบ (Pattern) หรือ โครงสร้าง (Structure) ของการอยู่ร่วมกัน ในความหมายของนักจิตวิทยา ครอบครัว คือ สถาบันสังคมภายนอกที่จะปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติ กับสมาชิกรุ่นใหม่ของสังคมที่มีชีวิตอุบัติขึ้นในครอบครัว (พรพรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ . 2540 : 2)

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2540 : 1) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกที่มีมนุษย์สร้างขึ้นจากความสัมพันธ์ที่มีต่อการที่จะประกอบกันเป็นครอบครัวได้นั้นจะต้องมีทรัพย์สินสมบัติครอบครอง มีกฎ ระเบียบ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ มีรูปแบบของการติดต่อสื่อสาร มีความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งซับซ้อน มีพลังมีความผูกพันทางด้านจิตใจ มีความห่วงใย มีความผูกพันใกล้ชิดทางอารมณ์ และมีความซื่อสัตย์ต่อกัน ยากที่จะแตกแยก แต่หากแตกแยกแล้วยังมีโอกาที่จะกลับมารวมกันใหม่ได้

ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวนั้น มีความสำคัญยิ่งทั้งต่อสมาชิกในครอบครัวและสังคมโดยรวม การมีความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวนั้นส่วนหนึ่งเป็นเพราะ ระบบของครอบครัวได้จัดวางหน้าที่ของครอบครัวไว้ให้สมาชิกได้ปฏิบัติตาม ซึ่งหน้าที่หลักของครอบครัวมี 4 ประการคือ (นิภา ส.ตุมรสุนทร. 2533 : 2-3)

1. การสร้างสมาชิกใหม่ให้สังคม หรือการให้กำเนิดบุตรชายหญิงที่แต่งงานกัน มีความหวังประการหนึ่งคือ ต้องการมีบุตรเพื่อสืบสกุลในภายภาคหน้า แนวความคิดการให้กำเนิดบุตรจำนวนมากเพื่อใช้เป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรม เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ของเศรษฐกิจและสังคม ฉะนั้นการให้กำเนิดบุตรเพียง 1 ถึง 3 คน จึงเหมาะสมสภาพสังคมปัจจุบัน

2. การเลี้ยงดูและปกป้องคุ้มครองบุตร บิดามารดามีหน้าที่ดูแลบุตรให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ โดยการจัดหาปัจจัยจำเป็นพื้นฐานให้แก่บุตร รวมทั้งการให้ความรัก ความอบอุ่น กำลังใจ และความมั่นคงทางจิตใจ

3. การอบรมให้เรียนรู้ระเบียบแบบแผนทางสังคม อันได้แก่ การเรียนรู้เรื่องขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยม และอื่นๆ เพื่อการหล่อหลอมพฤติกรรม และบุคลิกภาพของบุตรให้สามารถปรับตัวและออกไปสู่สังคมภายนอกได้อย่างเป็นสุข

4. การกำหนดสถานภาพตำแหน่งหน้าที่ให้กับสมาชิกใหม่ คือ บุตรรู้ว่าขณะนี้คนมีสถานภาพ ตำแหน่งอะไร และควรมีหน้าที่อะไรบ้าง

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ (2542 : 9) ได้ระบุถึงสาเหตุอีกหลายประการที่ทำให้ครอบครัวไทยมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเสื่อมลงไว้ดังนี้

การขาดความพร้อมของบิดา มารดาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านร่างกาย เช่น บิดา มารดา มีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง ด้านจิตใจ เช่น ขาดวุฒิภาวะในการเป็นพ่อแม่ และด้านสังคม เช่น การขาดความรู้ความสามารถในการเลี้ยงครอบครัว

1. จากสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันทำให้ครอบครัวไม่อาจทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์

2. สังคมยังไม่ตระหนักในความสำคัญของครอบครัวว่า มีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม จึงขาดการพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาคือครอบครัว

3. สื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อครอบครัวไม่ได้ให้ความสนใจในการพัฒนาครอบครัว และมีบางส่วนตอกย้ำให้เกิดผลลบแก่ผู้รับสาร เช่น การปลุกฝังค่านิยม การใช้ความรุนแรง การผลิตสื่อลามกต่างๆ เป็นต้น

+ จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ครอบครัวไทยต้องประสบกับปัญหาที่ก่อดันจากสภาพแวดล้อมภายนอกประกอบกับความเครียด ทำให้เกิดปัญหาไม่ลงรอยกันและเกิดความขัดแย้งกันขึ้น ขาดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก อาจขยายความรุนแรงจนกลายเป็นปัญหาสังคมต่อไป

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525 : 136) ได้ให้ความหมายของคำ " ขัดแย้ง " ว่าหมายถึง " ไม่ลงรอยกัน " นอกจากนั้นได้อธิบายคำว่า " ขัด " หมายถึง " ไม่ทำตาม ฝ่าฝืน ขึ้นไว้ และให้ความหมายคำว่า " แย้ง " หมายถึง " ไม่ตรงหรือลงรอยเดียวกัน ด้านไว้ ทานไว้ ดังนั้น จึงพอเห็นได้ว่า ความขัดแย้งนั้นประกอบด้วยอาการทั้งขัด ทั้งแย้ง นั่นคือแต่ละฝ่ายนอกจากจะไม่ทำตามกันแล้ว ยังต้านทานเอาไว้อีกด้วย

นพรัตน์ สมประสงค์ (2520 : 5) กล่าวว่า ความขัดแย้ง (Conflict) หมายถึง สภาพความรู้สึกนึกคิดของบุคคลคนหนึ่งที่ไม่ตรงกับอีกคนหนึ่งทำให้เกิดความวิตกกังวลความคับข้องใจ และไม่พอใจในการที่จะปฏิบัติตามแนวทางของอีกฝ่ายหนึ่ง

การขัดแย้งจะแสดงออกมาในหลายลักษณะ เช่น การขัดแย้งส่วนบุคคล ขัดแย้งภายในกลุ่ม ขัดแย้งระหว่างกลุ่ม อาจจำแนกความขัดแย้งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1. ความขัดแย้งที่คู่กรณีเห็นและรับรู้ตรงกันว่า ขณะนี้ความขัดแย้งได้เกิดขึ้นแล้ว 2. ความขัดแย้งส่วนตัวของบุคคลที่มีต่อคู่กรณี ซึ่งอีกฝ่ายหนึ่งจะรู้หรือไม่รู้ก็ได้ (ทิสนา เขมมณี และคณะ. 2522 : 141)

นอกจากนี้ เดอ โบโน(เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2534 : 56 ; อ้างอิงจาก de Bono. 1987) แสดงให้เห็นว่าความขัดแย้งภายในบุคคลเกิดจากการที่บุคคลจะต้องเลือกตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการที่จะบรรลุเป้าหมาย ความขัดแย้งระหว่างบุคคลเกิดจากสาเหตุหลายอย่าง แต่ที่สำคัญ คือ เกิดจากการที่บุคคลมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ซึ่งเป็นผลมาจาก

1. การมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นผลมาจากความแตกต่างในอารมณ์ สภาพแวดล้อม ความจำกัดในการมอง เหตุผลเฉพาะหน้า การมองคนละมุม การมีข้อมูลคนละอย่าง การมองไม่เต็มรูปแบบ ประสบการณ์ การคาดคะเน และการรับรู้ที่แตกต่างกัน

2. การมีความต้องการสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นผลความแตกต่างในสไตล์ หลักการ สโลแกน ค่านิยม ความเชื่อ

3. การมีแบบความคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นผลมาจากความแตกต่างกันในพื้นฐานของความคิด หลักตรรกวิทยาที่แต่ละคนใช้ เป็นต้น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2524 : 33) กล่าวว่าความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นกับผู้ใหญ่นั้นเป็นปรากฏการณ์ที่พบในสังคมต่าง ๆ ทั่วโลก ในประเทศไทยในปัจจุบันวัยรุ่นมีบทบาทมากขึ้น และในบางกรณีก็ทำความหนักใจให้กับผู้มีหน้าที่รับผิดชอบอยู่บ้าง

สุรางค์ จันทรเอ็ม (2524 : 69) ได้กล่าวว่า ผลของความขัดแย้งก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์และความกระวนกระวายใจ

สุพัตรา สุภาพ (2523 : 65) กล่าวว่า การขัดแย้งกันในครอบครัวอาจนำไปสู่ปัญหามานะดกหรือปัญหาทางสุขภาพจิต ตลอดทั้งปัญหาเศรษฐกิจสังคม

ความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่หากไม่ได้รับการแก้ไขหรือพยายามลดข้อขัดแย้งได้แล้ว จะก่อให้เกิดปัญหามากขึ้น แนวทางการลดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวที่สำคัญ คือ จากการร่วมแรงร่วมใจของบิดา – มารดาซึ่งเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิด โดยเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นในครอบครัว

สำหรับวิธีการลดหรือขจัดความขัดแย้ง มีผู้ให้ความคิดเห็นไว้หลายท่าน ดังเช่น

เสถียร ยุระชัย (2530 : 2) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นเป็นจำนวนมากที่พฤติกรรมที่มีปัญหา ประพฤติตนเป็นคนเกเร เป็นนักเลงอันธพาล กริยาทำทางแข็งกระด้าง ก้าวร้าว หยาบคาย พ่อแม่ ผู้ปกครองและครูอาจารย์ จำเป็นจะต้องสนใจ ศึกษาหาสาเหตุ หาแนวทางแก้ไข และส่งเสริมให้เด็ก วัยรุ่นซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่า ให้ดำรงชีพในแนวทางที่ถูกต้อง

ส่วนวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งนั้น เสถียร ยุระชัย (2530 : 72-73) กล่าวว่า มีอยู่ 3 วิธีคือ

1. วิธีแบบแพ้ – ชนะ คือวิธีการที่จะต้องให้ผู้ชนะฝ่ายหนึ่ง และมีผู้แพ้อีกฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายชนะ เป็นผู้มีความภาคภูมิใจ ฝ่ายแพ้อาจผิดหวังหรือเกิดความรู้สึกท้อแท้
2. วิธีแบบแพ้ – แพ้ เป็นวิธีการที่ต่างฝ่ายต่างก็ไม่ได้รับในสิ่งที่มุ่งหวังด้วยกัน
3. วิธีแบบชนะ – ชนะ เป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็ได้รับผลที่ฝ่ายตนต้องการ หรือ ทั้งสองฝ่ายต่างก็ได้ประโยชน์ร่วมกัน

สุรางค์ จันทรเฒ (2524 : 102) ได้เสนอไว้ว่า โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่ให้การศึกษาอบรม มีกฎเกณฑ์ที่ทุกคนต้องปฏิบัติ โดยมีครูผู้ผ่านการศึกษาอบรมมาแล้วเป็นผู้ให้การศึกษาอบรม แก่เด็ก ช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ทางด้านต่าง ๆ ช่วยพัฒนาบุคคลไปสู่ความสำเร็จในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

เกษม ดันติผลาชีวะ (2540 : 37) กล่าวว่า ครอบครัวควรให้ความรักและเอื้ออาทรต่อกัน เมื่อ มีปัญหาสมาชิกทุกคนต้องเข้าถึงจิตใจ อารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของกันและกัน แล้วปรับตัวเพื่อให้ อยู่ร่วมกันได้ดีที่สุด ยอมรับพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมและพร้อมที่จะแก้ไข อย่างนำมาเป็น สาเหตุของความไม่พอใจ

ความขัดแย้งของวัยรุ่นที่มีต่อบิดา – มารดาและปัญหาพฤติกรรมในปัจจุบัน เด็กที่มีปัญหา ทางพฤติกรรมได้รับความสนใจมากขึ้นกว่าเดิม อาจจะเป็นเพราะว่ามีจำนวนเด็กที่มีปัญหาทาง พฤติกรรมเพิ่มขึ้น เนื่องจากประชากรของประเทศเพิ่มขึ้น หรืออาจเป็นเพราะความเปลี่ยนแปลงทาง สังคม โดยเฉพาะสังคมในเมืองใหญ่ๆ เช่นใน กรุงเทพมหานคร เด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมจะแสดง พฤติกรรมออกมาในรูปแบบต่างๆ กัน เป็นต้นว่าเด็กมีความรู้สึกไม่มั่นคง ว่าเหว่ ต้องการความรัก มีความวิตกกังวล น้อยเนื้อต่ำใจ ผิดหวัง อิจฉาริษยา โสมนัส ปัญหาเหล่านี้ มีส่วนผลักดันให้เด็กแสดง พฤติกรรมไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ สภาพแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ บรรยากาศในบ้านที่อบอุ่น สามัคคี และปรองดองกัน การไม่มีช่องว่างระหว่างวัย เป็นต้น ความขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างวัยรุ่นกับ พ่อแม่ หากไม่ได้รับการแก้ไขหรือพยายามลดข้อขัดแย้ง จะก่อให้เกิดปัญหามากยิ่งขึ้นส่งผลกระทบต่อ เด็กวัยรุ่นเอง ต่อครอบครัว

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 เกี่ยวกับ เรื่องครอบครัว นักเรียนให้สัมภาษณ์ว่าส่วนมากจะมีความขัดแย้งกับ บิดา – มารดา หรือระหว่าง พี่ – น้อง ความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นกับบิดามารดาหรือผู้ใหญ่กว่ามักเกิดขึ้นได้ง่ายและบ่อยครั้ง

ทั้งนี้เพราะวัยรุ่นมีบุคลิกลักษณะและพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงแตกต่างจากวัยอื่นๆ จนบางครั้งไม่สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้ใหญ่กว่า เช่น ความต้องการให้คนอื่นชอบตน ความต้องการคบเพื่อนต่างเพศ ความต้องการอิสระ ซึ่งสาเหตุของปัญหาแม้ว่าจะไม่รุนแรงมากนัก บางครั้งเป็นเรื่องเล็กน้อยๆ และเมื่อเกิดความขัดแย้งแล้วก็จะปล่อยไป แต่บางครั้งก็ไม่ทราบว่า จะแก้ปัญหาอย่างไร ทำให้ไม่สบายใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความขัดแย้ง ระหว่างตนเองกับบิดา มารดา อย่างไรก็ตามในการ จะดำเนินการว่า จะแก้ปัญหาอย่างไรนั้น จำเป็นต้องทราบถึงลักษณะปัญหา สาเหตุของปัญหา และ แนวทางแก้ปัญหาเหล่านั้นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาความขัดแย้งระหว่าง บิดา มารดา กับนักเรียน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาว่า ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกับ บิดา มารดา นั้น มีปัญหา อะไรบ้าง และเกิดจากสาเหตุใด ตลอดจนมีแนวทางการแก้ปัญหานั้นๆ อย่างไร เพื่อที่จะทำให้เกิด ความมั่นใจ เชื่อมมั่น นับถือตนเอง เห็นคุณค่าในตัวเองสูง กล้าเผชิญปัญหา ต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้นด้วย และสามารถปรับตัวได้ดีไม่เป็นปัญหาของสังคมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างนักเรียนกับบิดา-มารดา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหา สาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างนักเรียนกับบิดา-มารดา จำแนกตาม เพศ ระดับชั้นเรียนของนักเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้จะทราบถึง ปัญหา สาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งใน ครอบครัว ระหว่างนักเรียน กับ บิดา-มารดา ของนักเรียนมัธยมศึกษา 4 – 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ซึ่งอาจจะเป็นแนวทางให้แก่ บิดา-มารดา ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ครูแนะแนว รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง ทราบถึงปัญหา และสาเหตุแนวทางในการแก้ไขเกี่ยวกับ ความขัดแย้งระหว่างกันได้ เพื่อให้ครอบครัวมีสุขภาพจิตที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว ซึ่ง ส่งผลต่อสังคมให้บุคคลมีประสิทธิภาพที่ดีต่อกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง กลุ่มที่ 8 กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง กลุ่มที่ 8 กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,174 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปร ประกอบด้วย

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

1.1.1 เพศ

1.1.2 ระดับชั้นเรียน

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

1.2.1 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกับ บิดา – มารดา

1.2.2 สาเหตุความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกับ บิดา – มารดา

1.2.3 แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกับ บิดา – มารดา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกับ บิดา - มารดา หมายถึง สภาพความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่ไม่ตรงกับบิดา – มารดาทำให้เกิดความวิตกกังวล ความคับข้องใจ และไม่พอใจในการที่จะปฏิบัติตามแนวทางของบิดา – มารดา ได้แก่ ปัญหาความขัดแย้ง ด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน ด้านการเงิน ด้านการแต่งกาย ด้านการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และด้านการเที่ยวกลางคืน

2. สาเหตุของปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกับ บิดา – มารดา หมายถึง สิ่งที่ทำให้นักเรียน และ บิดา มารดา มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน แล้วทำให้เกิดปัญหา ได้แก่ ความต้องการความคาดหวัง ของบิดา มารดา และของนักเรียนไม่สอดคล้องกัน สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน-การแข่งขัน ความแตกต่างระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่น ความต้องการที่จะเป็นอิสระของเด็กวัยรุ่น

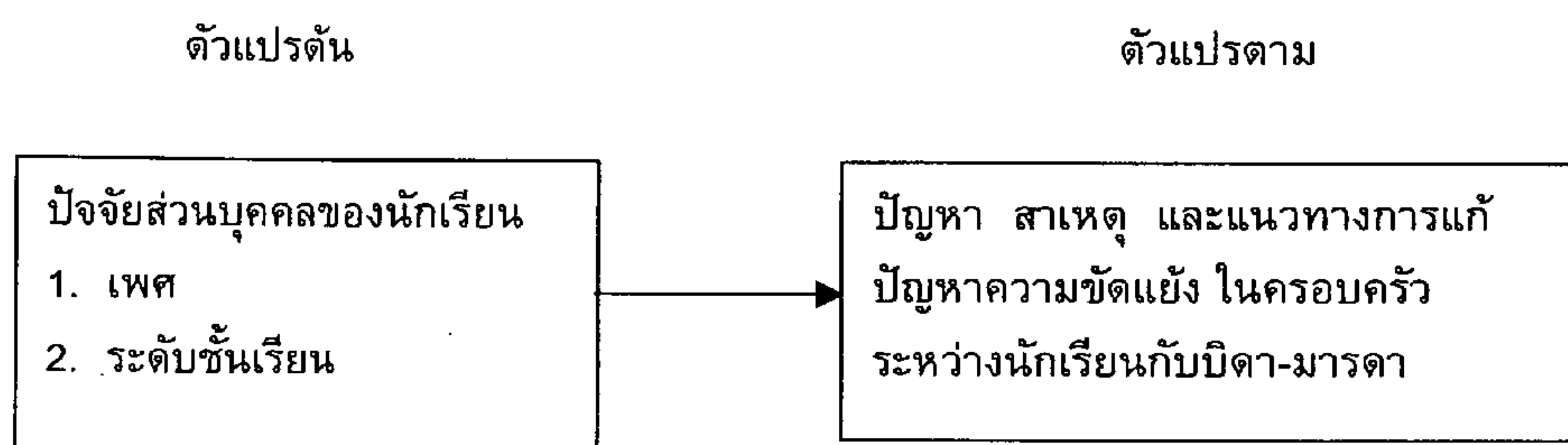
3. แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างนักเรียนกับ บิดา – มารดา หมายถึง วิธี การที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่าง นักเรียน กับ บิดา – มารดา ได้แก่ การประนีประนอม การหนีปัญหา การยอมรับปัญหา การอธิบายถึงปัญหาและความต้องการ ของตน

4. เพศ หมายถึง เพศชาย หรือ เพศหญิง

5. ระดับชั้นเรียน หมายถึง ระดับชั้นของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ แบ่งออกเป็น ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษา มัธยมศึกษา 4 – 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่มีเพศ และระดับชั้นเรียนต่างกัน มีปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหา ความขัดแย้ง แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

- 1.1 ความหมายของวัยรุ่น
- 1.2 ช่วงอายุของวัยรุ่น
- 1.3 ความหมายของครอบครัว
- 1.4 ความหมายของความขัดแย้ง
- 1.5 ลักษณะของความขัดแย้ง
- 1.6 สาเหตุของความขัดแย้ง
- 1.7 ความขัดแย้งของวัยรุ่นที่มีต่อพ่อแม่
- 1.8 สาเหตุความขัดแย้งในครอบครัวของวัยรุ่น
- 1.9 แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

- 2.1 งานวิจัยในประเทศ
- 2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว

1.1 ความหมายของวัยรุ่น

มลวิภา สุวรรณมาลัย (2520 : 1) ให้ความหมาย วัยรุ่น ไว้ 2 ด้าน คือทางด้านสังคม วัยรุ่น คือวัยที่ระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงสภาพจากวัยเด็ก ไปสู่วัยแห่งความเป็นผู้ใหญ่ซึ่งจะต้องช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยตนเองเป็นสำคัญ ส่วนทางด้านจิตวิทยา วัยรุ่น คือสภาวะหวั่นไหวหวั่นต่อของชีวิตที่จะต้องมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ รวมทั้งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแบบเด็ก ๆ ไปสู่พฤติกรรมของผู้ใหญ่

สุชา จันทร์เอม (2529 : 1) กล่าวว่า เป็นวัยแห่งการเสริมสร้างสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ เป็นระยะที่เด็กมีบทบาทต่อสังคมอย่างมากสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ๆ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสรีระ เช่น โครงสร้างทางร่างกาย รวมทั้งระบบการทำงานของส่วนต่างๆ ของร่างกาย ผลจากการเปลี่ยนแปลงและสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่นี้ จะทำให้เด็กรู้สึกสนใจกับการปรับตัวเข้ากับสังคม

เสถียร ยุระชัย (2530 : 1) ให้ความหมายของวัยรุ่นว่า วัยรุ่น มีรากศัพท์เดิมมาจากภาษาละตินว่า Adolescere แปลว่า การเจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะ (To grow into maturity) ซึ่งหมายถึงวัยที่กำลังจะพ้นจากวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและอารมณ์ จิตใจอย่างรวดเร็ว มีอายุระหว่าง 11 – 21 ปี และได้สรุปไว้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกาย จิตใจ มีความต้องการที่จะเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นผู้ใหญ่ แต่เนื่องจากยังมีประสบการณ์ไม่เพียงพอ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงเป็นไปด้วยความรวดเร็ว จึงทำให้เด็กวัยนี้ประสบปัญหา และเกิดความวิตกกังวล การพัฒนาทางด้านร่างกายเป็นไปอย่างรวดเร็ว เป็นวัยที่มีร่างกายแข็งแรง อวัยวะสืบพันธุ์เจริญเต็มที่ มีอารมณ์รุนแรงและไม่มั่นคง มีเพื่อนมากมีเหตุมีผล มีความเชื่อมั่นสูง นิยมแต่งกายแปลกๆตามแฟชั่น เพื่อให้คนอื่นสนใจ ชอบทดลองสิ่งใหม่ๆ ต้องการความรัก ต้องการให้สังคมยอมรับ ต้องการความอิสระ ไม่ชอบให้ผู้ใหญ่ควบคุมตลอดเวลา

ศูนย์สุขวิทยาจิต (2523 : 4) ให้ความหมายว่า วัยรุ่นคือ วัยที่สภาพทางร่างกาย และสภาพทางอารมณ์ยังรุ่มรวยไม่คงที่ มักกำลังอยู่ระหว่างความเป็นเด็กและความเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่ต้องการอิสระ อยากเป็นตัวของตัวเองในการเลือกสิ่งต่าง ๆ แต่ขณะเดียวกันก็ยังคงต้องการความอบอุ่นและคำแนะนำบางประการจากครอบครัวจากพ่อแม่ ประสบการณ์ความเข้าใจที่ดีและถูกต้องที่เด็กได้รับตั้งแต่วัยเด็กจนเข้าวัยรุ่น จะมีส่วนเสริมสร้างให้เขามีความมั่นใจในตนเอง และมีความสามารถดำเนินชีวิตในแบบที่พึงปรารถนา เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

โกสุม เศรษฐาวงศ์ (2532 : 41 – 42) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่สำคัญสำหรับการเสริมสร้างหรือปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพและพฤติกรรม วัยนี้บุคลิกภาพจะถูกสร้างเสร็จสมบูรณ์ ถ้าปล่อยให้เวลาผ่านไปบุคลิกภาพใดที่เกิดขึ้นแล้วแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ยาก ฉะนั้นบิดา มารดาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่นจะต้องมีความรู้ มีความเข้าใจในการแก้ปัญหาพัฒนาการ และการปรับตัวของวัยรุ่นเพื่อจะได้ช่วยกันเสริมสร้างปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพของวัยรุ่นให้เจริญพัฒนาไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของสังคม

โสภา ชปิลมันน์ (2537 : 114) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่เด็กมีวุฒิภาวะและมีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างมากในหลาย ๆ ด้าน เช่น ในด้านการพัฒนาการทางเพศ พัฒนาการเกี่ยวกับตนเอง เริ่มมีความต้องการเป็นตัวของตัวเอง ให้ความสำคัญกับตนเองในลักษณะหลงตัวเอง มีการพัฒนาด้านความคิดอ่าน และมีความเข้าใจในสิ่งที่ป็นนามธรรม

จันทร์ชนก โยธินชัชวาล (2540 : 4 – 5) กล่าวว่าวัยรุ่นเป็นวัยซึ่งกำลังเป็นวัยกำลังเปลี่ยนจากความเป็นเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ การปรับตัวของวัยรุ่นจึงถูกอิทธิพลของครอบครัวสะสมมาโดยตลอด ดังนั้นครอบครัวจึงมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตเป็นอย่างมากโดยเฉพาะในสังคมและวัฒนธรรมไทย ซึ่งเด็กจะผูกพันกับครอบครัวและบิดา มารดาจนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งสภาพครอบครัวที่พบว่ามักมีปัญหาได้แก่ครอบครัวที่เข้มงวดเกินไป หรือปล่อยปละละเลยเกินไป ทำให้วัยรุ่นเป็นผู้ที่ต้องตัดสินใจในการแก้ปัญหาเอง

1.2 ช่วงอายุของวัยรุ่น

ประมวล คิตตินันท์ (2520 : 6) มีความเห็นว่าช่วงวัยรุ่นของคนเรานั้นยาวนาน แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ วัยรุ่นระยะแรก 12 – 14 ปี เริ่มมีการเปลี่ยนแปลง วัยรุ่นระยะหลังหรือตอนปลาย เริ่มตั้งแต่อายุ 14 ปีขึ้นไปสู่ความเจริญเต็มที่ตอนอายุ ราว 22 – 25 ปี

จีเซล และโคล (สุณีย์ ธีรดากร . 2523 : 32 – 33 ; อ้างอิงจาก Gesell and Cole . n.d. : unpagged) โดยจีเซลได้จัดวัยรุ่นอยู่ในช่วงอายุ 12 – 20 ปี ส่วนโคลแบ่งละเอียดออกไปดังนี้

วัยเด็กตอนปลายหรือวัยที่เตรียมเข้าสู่วัยรุ่น (Late Childhood or Pre-adolescence) ได้แก่ หญิงอายุอยู่ในช่วง 11 – 13 ปี ชายอายุอยู่ในช่วง 13 – 15 ปี

1. วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) ได้แก่ หญิงอายุอยู่ในช่วง 11 – 13 ปี ชายอายุอยู่ในช่วง 13 – 15 ปี

2. วัยรุ่นตอนกลาง (Middle Adolescence) ได้แก่ หญิงอายุอยู่ในช่วง 13 – 17 ปี ชายอายุอยู่ในช่วง 15 – 19 ปี

3. วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) ได้แก่ หญิงอายุอยู่ในช่วง 17 – 21 ปี ชายอายุอยู่ในช่วง 19 – 21 ปี

ปรีชา วิหคโต (2534 : 9 – 10) ได้เสนอเกี่ยวกับวัยรุ่นไว้ว่า วัยรุ่นคือผู้ที่มีอายุระหว่าง 12 – 21 ปี ซึ่งจะอยู่ในช่วงระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่หรือเรียกได้ว่า เป็นสะพานเชื่อมระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังระบุว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่จะเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างระบบการศึกษากับอายุของผู้เรียน ตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับพุทธศักราช 2520

เฮอร์ลอค (พรรณธิพา เมืองทวี. 2539 : 19 - 20 ; อ้างอิงจาก Hurlock. 1967) แบ่งช่วงอายุของวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. วัยเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น เด็กหญิงอายุ 11 – 13 ปี เด็กชายอายุ 13 – 15 ปี ระยะนี้ร่างกายมีการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์
2. วัยรุ่นตอนต้น เด็กหญิงอายุ 13 – 15 ปี เด็กชายอายุ 15 – 17 ปี ระยะนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายมาก ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและอารมณ์
3. วัยรุ่นตอนปลาย เด็กหญิงอายุ 16 – 20 ปี เด็กชายอายุ 18 – 21 ปี เป็นระยะที่เข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ และมักเป็นการพัฒนาด้านจิตใจมากกว่าด้านร่างกาย

1.3 ความหมายของครอบครัว

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525 : 165) ได้ให้ความหมายของคำว่า ครอบครัวว่า หมายถึง ผู้ร่วมครัวเรือน คือ สามี ภรรยา และบุตร เป็นต้น

โกสุม เศรษฐาวงศ์ (2532 : 65) ให้ความหมายว่า ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานและสากลที่สุดของทุกสถาบัน ได้แบ่งครอบครัวออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ในทางจิตวิทยา มุ่งชี้ให้เห็นว่าครอบครัวเป็นกลุ่มปฐุมภูมิ มีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิดในครอบครัวเดียวกัน มีการพบปะและแสดงอาการตอบสนองต่อกันและกัน อันถือว่าเป็นพื้นฐานแห่งความสัมพันธ์กันทางสังคม

2. ในทางสังคมวิทยา ถือว่าบรรดาสมาชิกในครอบครัวนั้นต่างฝ่ายต่างให้ และรับประสบการณ์จากกันและกัน ถ่ายทอดพฤติกรรมให้แก่กันและกันอันเป็นกระบวนการการเรียนรู้ทางสังคม เพื่อปรับสภาพของตนเองให้เข้ากับสังคมได้

สุพัตรา สุภาพ (2524 : 37) กล่าวว่า ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มาอยู่ร่วมกันด้วยการสมรส โดยทางสายโลหิต หรือการเลี้ยงดู (คือเป็นบุตรบุญธรรมก็ได้) มีความสัมพันธ์ต่อกันในฐานะเป็นสามีและภรรยา เป็นพ่อแม่ เป็นลูกชายลูกสาว เป็นพี่เป็นน้อง

โสภา ชปิลมันน์ (2534 : 9) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกอันประกอบด้วย พ่อ แม่ และสมาชิกทุกคนที่เกี่ยวข้องร่วมกันทำหน้าที่ในการดูแลสมาชิกใหม่ให้ความรัก

ความอบอุ่น ให้ประสบการณ์ต่างๆ รวมถึงด้านจริยธรรม ค่านิยม วัฒนธรรม ทักษะ และ การแสดง พฤติกรรมทั้งหลาย

กฤษฎา จันทร์ตรี (2537 : 67) ให้ความหมายของครอบครัวว่า เป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของ สังคมที่มีบุคคลอย่างน้อย 2 คนขึ้นไป มาอยู่ร่วมกัน มีความผูกพันกันทางสังคมหรือทางกฎหมาย หรือ ทางสายโลหิต

เกษม ตันติผลาชีวะ และกุลยา ตันติผลาชีวะ (2537 : 209) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบัน ที่เล็กที่สุด ประกอบด้วยคน 2 คนขึ้นไปอยู่ร่วมกัน โดยมีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิดทางสายเลือด มีการเอื้ออาทรเลี้ยงดูกัน ความสัมพันธ์ของครอบครัวคือตัวบ่งชี้สุขภาพจิต

กนิษฐา บุญยัง (2541 : 6) สรุปความหมายของครอบครัวไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ สองคนขึ้นไปมาอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์หรือผูกพันกันทั้งทางอารมณ์และจิตใจ และสมาชิกมีบทบาท หน้าที่ที่พึงปฏิบัติต่อกัน

คณะอนุกรรมการด้านครอบครัวในคณะกรรมการการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) (2542 : 7) ได้ให้นิยามคำว่า "ครอบครัว" หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันกันทางอารมณ์ และจิตใจในการดำเนินชีวิตร่วมกัน รวมทั้งการพึ่งพิงกันทางสังคมและเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กัน ทางกฎหมายและทางสายโลหิต

ประสพสุข บุญเดช (2543 : 1) กล่าวว่า ครอบครัว หมายถึง หน่วยย่อยพื้นฐานของสังคม ประกอบด้วยสามี ภรรยา และบุตร ฐานะการเป็นครอบครัวเริ่มขึ้นเมื่อชายและหญิงได้ทำการสมรส กัน และดำเนินต่อไปจนกระทั่งเกิดบุตรคนแรก คนที่สอง และถัดๆ ไป จนกระทั่งบุตรทั้งหลายแยกย้าย ออกจากบ้านไปทำการสมรสก่อตั้งครอบครัวของตนเองขึ้นมาใหม่ ครอบครัวบางครอบครัวก็อาจมี เพียงบิดา หรือมารดากับบุตรเท่านั้น ซึ่งอาจเกิดขึ้นเพราะสามีหรือภรรยาอย่างใดอย่างหนึ่งถึงแก่ ความตายหรือหย่าร้างเลิกรากันไป

จอห์นสัน และคณะ (Johnson, et al. 1995 : 25) ครอบครัวหมายถึงบุคคลอย่างน้อย 2 คน ขึ้นไป ที่มีการสมรสอยู่ร่วมกัน หรือมีการปรับตัว

กล่าวโดยสรุป ครอบครัวเป็นสถาบันสังคมที่เล็กที่สุดของสังคมที่มีบุคคลอย่างน้อย 2 คน ขึ้นไป มาอยู่ร่วมกัน ประกอบด้วยสามี ภรรยา และบุตร มีความผูกพันกันทางอารมณ์และจิตใจใน การดำเนินชีวิตร่วมกัน เป็นสถาบันทางสังคมแห่งแรกอันประกอบด้วย พ่อ แม่ และสมาชิกทุกคนที่ เกี่ยวข้องร่วมกันทำหน้าที่ในการดูแลสมาชิกใหม่ให้ความรัก ความอบอุ่น มีการเอื้ออาทรเลี้ยงดูกัน ให้ประสบการณ์ต่างๆ รวมถึงด้านจริยธรรม ค่านิยม วัฒนธรรม ทักษะ ถ่ายทอดพฤติกรรมให้แก่กัน และกันอันเป็นกระบวนการการเรียนรู้ทางสังคม เพื่อปรับสภาพของตนเองให้เข้ากับสังคมได้

1.4 ความหมายของความขัดแย้ง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2525 : 136) ได้ระบุความหมายของคำว่า "ขัดแย้ง" ว่า หมายถึง "ไม่ลงรอยกัน" และ สอ เสถบุตร (2529 : 148) ให้ความหมายของ "ความขัดแย้ง" (Conflict) ว่า หมายถึง ขัดกัน ขัดแย้ง เป็นปรปักษ์ต่อกัน

สมยศ นาวิการ (2524 : 284) กล่าวว่าความขัดแย้ง คือ การโต้เถียงหรือการต่อสู้ระหว่างสองฝ่ายที่แสดงออกมาอย่างเปิดเผยด้วยการเป็นศัตรู และหรือการแทรกแซงอย่างจงใจในการบรรลุถึงเป้าหมายของฝ่ายตรงข้าม

วิชัย โสสุวรรณจินดา (2535 : 163 – 164) ความขัดแย้ง หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ที่มีลักษณะของความไม่เป็นมิตรหรือตรงกันข้าม อาจแสดงออกในรูปของการโต้เถียงหรือการต่อสู้ ทั้ง 2 ฝ่ายที่แสดง

มลวิภา สุวรรณมัลย์ (2524 : 97) ได้ให้ความหมายของ ความขัดแย้ง คือ สภาพที่ความปรารถนาหรือแนวโน้มที่จะกระทำหรือพลังกระทบเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน ซึ่งมีผลทำให้ผู้ที่ตกอยู่ในสภาวะนั้นเกิดความขัดแย้งขึ้นในใจในการที่จะต้องเลือกกระทำเพียงอย่างเดียว

ศิริพรรณ ธนสิน (2527 : 560) ได้ให้ความหมายของความขัดแย้งว่า เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีเป้าหมาย 2 อย่าง ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการได้พร้อม ๆ กัน หรือเป็นสิ่งที่ไม่ต้องการได้พร้อม ๆ กัน หรือมีเพียงเป้าหมายเดียวที่เป็นสิ่งที่ต้องการในเวลาเดียวกัน และบุคคลต้องตัดสินใจเลือกเอาเพียงอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น

สุชา จันทรเฒ (2527 : 134 – 135) ได้สรุปความหมายของการขัดแย้งว่าเกิดขึ้นเมื่อร่างกายจะต้องเลือกตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อมีเหตุการณ์ให้เลือกมากกว่าหนึ่งอย่างขึ้นไป และแต่ละเหตุการณ์มีน้ำหนักมากพอ ๆ กัน เช่น นักเรียนไม่สามารถจะเลือกเป็นนักกีฬาที่มีชื่อเสียงในขณะที่ต้องเรียนอย่างหนักเพื่อให้ได้คะแนนดี ๆ เพื่อสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้

เจริญ โคนสีอำนวย (2530 : 14) ให้ความเห็นว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งปกติวิสัยที่อาจเกิดขึ้นในหน่วยงานหรือองค์กร ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เป็นเรื่องของความไม่เห็นพ้องต้องกันของทั้งส่วนตนและของระหว่างบุคคล

วิจิตร วรุตบางกูร (2525 : 64 – 70) ให้ความหมายของความขัดแย้งไว้ว่า ความขัดแย้ง หมายถึง สภาพการณ์ที่ตนมีความเห็น ความเชื่อไม่ตรงกัน และยังหาข้อยุติไม่ได้ หากไม่ทำความเข้าใจจะก่อให้เกิดผลกระทบไปถึงหน่วยงาน

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2534 : 11) กล่าวว่าความขัดแย้ง เป็นสถานการณ์ที่เกิดจากการที่บุคคลต้องตัดสินใจเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือ การที่บุคคลมีความแตกต่างในค่านิยม ความสนใจ แนวคิด วิธีการ เป้าหมาย โดยที่ความแตกต่างนี้เป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกันหรือไปด้วยกันไม่ได้

กรอบแก้ว อยู่สุข (2535 : 188) กล่าวว่า ความขัดแย้ง หมายถึง บุคลิกภาพส่วนตัว หรือ บทบาทของบุคคลในการทำงานแตกต่างกัน ความคิดเห็นไม่เหมือนกัน ความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นได้ทั้งหมดระดับเดียวกัน เช่น เพื่อนกับเพื่อน หัวหน้ากับลูกน้อง

ธีรวุฒิ เจริญราษฎร์ (2524 : 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความขัดแย้งในลักษณะที่รวมกันทั้ง ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่ม และความขัดแย้งในตัวเองว่า เกิดขึ้นเมื่อบุคคลประสบปัญหาในการตัดสินใจ และเมื่อบุคคลสองฝ่ายสองกลุ่มหรือมากกว่ามีความเห็น ความเชื่อ ค่านิยม และผลประโยชน์ไม่สอดคล้องกัน

แอดเลอร์ และทาวน์ (Adler and Towne. 1987 : 337) กล่าวว่า ความขัดแย้งเป็นแสดงออก ระหว่างบุคคลอย่างน้อย 2 คน ที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน ความขัดแย้งจะเกิดขึ้น เมื่อทั้งสองฝ่ายรับรู้ถึงความคิดที่ไม่ตรงกัน และแสดงออกมาให้เห็น โดยอาจจะเป็นทางคำพูด หรือท่าทาง เช่น การนั่งเฉย การหลีกเลี่ยง

ฟิชเชอร์ และแอสลิส (Fisher and Ellis. 1990 : 257) กล่าวว่าความขัดแย้งเป็นลักษณะหนึ่งของการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน สืบเนื่องจากการแสดงพฤติกรรมสื่อสารของสมาชิกในกลุ่ม

วิลสัน และแฮนนา (Wilson and Hanna. 1990 : 258) ได้กล่าวไว้ว่า ความขัดแย้งเกิดขึ้นเมื่อสมาชิกในกลุ่ม มีความคิดเห็น หรือเป้าหมายที่ต่างกัน และแสดงออกมาในลักษณะของความพยายามที่จะป้องกัน ขัดขวาง หรือวิธีการใดๆ ก็ตาม เพื่อมิให้อีกฝ่ายหนึ่งบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ

1.5 ลักษณะของความขัดแย้ง

ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์ (2529 : 79) กล่าวว่า การขัดแย้งอาจมีลักษณะ 3 ประการ

1. การขัดแย้งชนิดบวก-บวก ได้แก่การแย้งระหว่าง 2 สถานการณ์ หรือสองจุดหมายที่มีคุณค่าเป็นบวก หรือชวนให้รักให้ชอบ ให้เลือกทั้งคู่

2. การขัดแย้งชนิดลบ-ลบ ได้แก่การขัดแย้งระหว่างสองสถานการณ์ ที่มีคุณค่าเป็นลบ หรือชวนให้เกลียดทั้งคู่ เช่น เด็กคนหนึ่งถูกให้ทำงานอย่างหนึ่งที่เขาไม่ชอบ เขาจะไม่ทำก็ไม่ได้เพราะกลัวครูดุ

3. การขัดแย้งชนิดบวก-ลบ ได้แก่สถานการณ์ข้างหนึ่งเป็นบวก (ชอบ ดี น่าสนใจ ฯลฯ) แต่อีกข้างหนึ่งมีสภาพเป็นลบ (ไม่ชอบ น่าเบื่อ รำคาญ ฯลฯ) ก็จะเกิดการขัดแย้งชนิดนี้ขึ้นทันที

ถวิล ธาราโกชน (2532 : 139) ได้แบ่งการขัดแย้งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ความขัดแย้งในตนเอง (Self Conflicts) เป็นการขัดแย้งที่เกิดขึ้นเฉพาะในบุคคลคนหนึ่ง ได้แก่ ความต้องการเป็นอิสระกับความต้องการพึ่งพาผู้อื่น โดยธรรมชาติของวัยรุ่นมีความต้องการเป็นอิสระมาก

2. ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม (Intergroup Conflicts) เป็นความขัดแย้งที่แต่ละกลุ่มสังคมมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน เช่น ความขัดแย้งในหน่วยงานตามส่วนต่างๆ เป็นความรู้สึกต่อต้านแข่งขันกันระหว่างกลุ่มบุคคลในหน่วยงาน เพราะต้องการรักษาผลประโยชน์ไว้ให้กลุ่มของตน

3. ความขัดแย้งภายในกลุ่ม (Intragroup Conflicts) เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลอันประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน ตั้งแต่สองคนขึ้นไปมาอยู่รวมกัน การอยู่รวมกันเป็นกลุ่มสมาชิกโดยธรรมชาติบุคคลมีความต้องการ ความคิดเห็น เจตคติ ค่านิยม แตกต่างกัน หากไม่มีความเข้าใจ การยอมรับซึ่งกันและกัน จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2534 : 20 – 27) กล่าวว่าไว้ว่าลักษณะของความขัดแย้งอาจเป็นประโยชน์ก็ได้ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ และค่านิยมของบุคคลที่มองความขัดแย้ง ดังนั้นจึงควรจะทราบถึงลักษณะของความขัดแย้ง คือ

1. ลักษณะของความขัดแย้งที่มีประโยชน์

1.1 เป็นความขัดแย้งที่จะช่วยให้เข้าใจความคิดเห็น การรับรู้ ทักษะ ค่านิยม ของบุคคล เพื่อการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

1.2 เป็นความขัดแย้งที่ทำให้ทั้งผู้นำและผู้ตาม ร่วมมือกัน เพื่อบรรลุสิ่งที่ดีกว่า

1.3 เป็นความขัดแย้งที่มีเป้าหมายเหมือนกันหรือสอดคล้องกัน แต่ขัดแย้งกันในวิธีการที่บรรลุเป้าหมายนั้นๆ

1.4 เป็นความขัดแย้งกันในหลักวิชามิใช่ขัดแย้งกันเนื่องมาจากอคติส่วนตัว

1.5 ความขัดแย้งเป็นไปอย่างมีเหตุผล ใช้เหตุผลและปัญหาในการแก้ปัญหา

1.6 คู่ขัดแย้งพยายามเข้าใจอีกฝ่ายหนึ่ง เพื่อเข้าใจ ความต้องการ และความคิดเห็นของอีกฝ่ายหนึ่ง

1.7 เป็นความขัดแย้งที่จะสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาหน่วยงาน

1.8 เป็นความขัดแย้งที่มุ่งประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ส่วนตน

1.9 เป็นความขัดแย้งที่จะไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งอย่างอื่นหรือไม่เป็นข้ออ้าง เพื่อให้เกิดความขัดแย้งอย่างใหม่

2. ลักษณะของความขัดแย้งที่ไม่เป็นประโยชน์

2.1 เป็นความขัดแย้งที่มุ่งจะเอาชนะกันให้ได้ การใช้อำนาจ อารมณ์

2.2 คู่ขัดแย้งไม่พยายามจะเข้าใจฝ่ายตรงข้าม สื่อความหมายอย่างบิดเบือน

2.3 คู่ขัดแย้งพยายามที่จะเห็นว่าฝ่ายตนถูกต้องที่สุด คนอื่นเป็นฝ่ายผิด

2.4 แก้ปัญหาความขัดแย้งไม่ตรงประเด็น เช่น ระบายความขัดแย้งกับคนอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดอคติส่วนบุคคล

2.5 แก้อาการความขัดแย้งโดยยึดผลประโยชน์ของตน โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

2.6 จัดการกับความขัดแย้งโดย มองใกล้ มากกว่า มองไกล และ มองแคบ มากกว่า มองกว้าง ต้องการเพียงเพื่อยุติความขัดแย้งเท่านั้น

2.7 จัดการกับความขัดแย้งโดยมุ่งที่ความอยู่รอดของตนมากกว่า

แมนรัตน์ รัตนสุคนธ์ (ประณต นาคะเวช. 2545 : 9 ; อ้างอิงจาก แมนรัตน์ รัตนสุคนธ์. 2538 : 16) ได้แบ่งประเภทของความขัดแย้งไว้ 3 ประการด้วยกัน คือ

1. ความขัดแย้งในด้านแนวความคิด เนื่องจากคนมีความคิดเป็นของตัวเอง
2. ความขัดแย้งในด้านวิธีการปฏิบัติ เกิดจากการที่แต่ละคนมีความถนัด ความพอใจ ค่านิยม บุคลิกภาพ และความเคยชินที่แตกต่างกัน
3. ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ โดยเฉพาะในเรื่องของซึ่งที่มีคุณค่าที่มีอยู่ แต่มีคนต้องการจำนวนมาก

จอห์นสัน (Johnson. 1986 : 199) กล่าวว่า ถ้าบุคคลรู้จักที่จะจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม จะเป็นสิ่งที่มีค่าต่อตนเองและส่งผลดีต่อความสัมพันธ์ของบุคคล ดังนี้

1. ทำให้บุคคลตื่นตัวต่อการที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จะช่วยให้รู้ในตนเองว่าอะไรคือปัญหา ใครที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และจะแก้ปัญหานั้น อย่างไร
2. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
3. ทำให้เกิดแรงจูงใจในการที่จะจัดการกับปัญหา
4. ทำให้ชีวิตน่าสนใจมากขึ้น เพิ่มความอยากรู้อยากเห็น และพยายามที่จะคิดค้นคำตอบเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ
5. ทำให้มีการตัดสินใจที่ดีกว่า พิจารณาทบทวนอย่างรอบคอบมากขึ้น
6. ทำให้บุคคลได้เรียนรู้จักตัวเองมากขึ้น
7. ช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์ที่ดีของบุคคล การยอมรับและเห็นคุณค่าของกันและกันจะช่วยให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน

แอดเลอร์ และทาวน์ (Adler and Towne. 1987 : 339) กล่าวว่าไว้ว่าคนส่วนใหญ่จะกลัวความขัดแย้งระหว่างบุคคล เมื่อบุคคลมีความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันจะตามมา ด้วยการโต้เถียง ความเคร่งเครียด และมีส่วนในการทำลายความสัมพันธ์ที่ดีของบุคคล ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเหล่านี้สามารถที่จะป้องกันได้ถ้าหากบุคคลรู้จักที่จะจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยให้ความสัมพันธ์ของบุคคลนั้นดำเนินไปด้วยดี

สจ๊วต และแอนจิโล (Stewart and Angelo. 1988 : 282) กล่าวว่า ความขัดแย้งระหว่างบุคคลจะเกิดขึ้นอยู่เสมอ เมื่อที่มนุษย์มีจุดมุ่งหมายต่างกัน ถ้าเราได้เรียนรู้ที่จะจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลและจะมีผลในทางที่ดี ดังนี้

1. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลทำให้บุคคลได้มีโอกาสค้นพบการตอบสนองที่ดีต่อสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น

2. ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ทำให้ความรู้สึกต่างๆ ที่บุคคลเก็บกดไว้ได้มีโอกาสแสดงออกมา

3. ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนกันอย่างจริงจัง

4. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลทำให้เกิดความมั่นใจในความสัมพันธ์ของบุคคล

เซทซ์ และสติเวนสัน (Dcetz and Stevenson. 1986 : 205 – 206) กล่าวว่าความขัดแย้งระหว่างบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ทำให้ความสัมพันธ์ต้องหยุดชะงักลงไป คนส่วนใหญ่จึงพยายามที่จะหลีกเลี่ยง ซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลดีแต่อย่างใด ถ้าจัดการกับความขัดแย้งได้ ความขัดแย้งนั้นก็จะส่งผลในทางที่ดีได้ดังนี้

1. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลจะกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกใหม่ๆ

2. ความขัดแย้งระหว่างบุคคล ช่วยให้บุคคลได้รู้จักพิจารณาถึงความต้องการ หรือเป้าหมาย และรู้จักที่จะแสวงหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะบรรลุเป้าหมาย

มาร์ช และ ไชมอน (แมนรัตน์ รัตนสุคนธ์. 2538 : 15 ; อ้างอิงจาก March and Simon. : 1958) ได้แบ่งลักษณะความขัดแย้งไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. ความขัดแย้งของบุคคล (Individual Conflict) เป็นความขัดแย้งที่แต่ละบุคคลจะต้องประสบ ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ในเมื่ออยู่ในฐานะที่จะต้องเป็นผู้เลือก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นความขัดแย้งที่จะต้องเผชิญกับภาวะแห่งการตัดสินใจที่จะเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ตนเองปรารถนามากที่สุด

2. ความขัดแย้งขององค์กร (Organization Conflict) เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มบุคคลภายในองค์กรเดียวกัน

3. ความขัดแย้งขององค์กร (Interorganization Conflict) เป็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มในองค์กรหนึ่งกับกลุ่มภายในอีกองค์กรหนึ่ง

1.6 สาเหตุของความขัดแย้ง

จาร์เน แกลโกส (2529 : 594 – 595) กล่าวว่า ความขัดแย้งมักเกิดขึ้นเมื่อคู่สื่อสารความปรารถนาหรือความตั้งใจที่ไม่ตรงกัน มาจาก

1. การมีทัศนคติตรงข้ามกัน เป็นปัจจัยพื้นฐานในการรับรู้สิ่งต่างๆ ทัศนคติต่างกันมาก ก็มีแนวโน้มที่มีความขัดแย้งสูงมาก อาจทำให้การสื่อสารระหว่างกันมีลักษณะอึดอัด ไม่อยากสื่อสารระหว่างกัน

2. มีความเห็นขัดแย้งกัน คนเราเมื่อผูกพัน ศรัทธา หรือเชื่อในเรื่องใด หากต้องแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น มักมีแนวโน้มที่จะเกิดข้อขัดแย้งกับผู้ที่มีความเห็นไม่ตรงกับตน

3. การด่วนสรุป การฟังครึ่งๆ กลางๆ รู้บ้างไม่รู้บ้าง ก็สรุปว่าคนนั้นคิดไม่ดีกับเรา ทำให้เกิดความเข้าใจผิด ไปสู่ทัศนคติหรือพฤติกรรมที่ขัดแย้งกันได้

4. ความน่าเชื่อถือของคู่สื่อสาร หากเรามองคู่สื่อสารว่าเป็นคนไม่ซื่อ เห็นแก่ได้ ไม่ดี ฯลฯ เป็นผลให้การสื่อสารเป็นไปอย่างอึดอัด ไม่ได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

5. ความรุนแรง เมื่อการติดต่อกันภายใต้ความรู้สึกขัดแย้งระหว่างกัน ฝ่ายหนึ่งเข้ามาด้วยที่ไม่เป็นมิตร ก็จะกระตุ้นคู่สื่อสารให้ตอบโต้ เกิดความขัดแย้งกันมากขึ้นจนการสื่อสารไม่สามารถดำเนินต่อไปได้

กิตติมา ปรีดีติลก (2529 : 296 – 298) ได้แบ่งสาเหตุของความขัดแย้งไว้ 2 ประเภท คือ

1. สาเหตุจากบุคคล ความขัดแย้งที่มีสาเหตุมาจากบุคคล มีปัจจัยที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งดังนี้

1.1 การมีความคิดเห็นที่ต่างกัน ความแตกต่างตามธรรมชาติของมนุษย์รวมกับความแตกต่างจากประสบการณ์ และการศึกษาอบรมที่แต่ละคนได้รับมา ความแตกต่างนี้เป็นสาเหตุใหญ่ที่ทำให้นักมีความรู้สึกนึกคิดที่ไม่เหมือนกัน

1.2 วิธีการคิดและวิธีการแก้ปัญหาแตกต่างกัน

1.3 การรับรู้ที่แตกต่างกัน ในบางกรณีคนเรามองปัญหาบางอย่างไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เนื่องมาจาก การรับรู้ อวัยวะการรับรู้ ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

1.4 ค่านิยมที่แตกต่าง หมายถึง หลักที่บุคคลนับถือเป็นเกณฑ์ในการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่างๆ ว่าดี ควร ไม่ควรอย่างไร

1.5 ความมีอคติต่อกัน หมายถึง ความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อบุคคลอื่น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ซึ่งมีผลผลักดันแสดงพฤติกรรมต่างกัน

1.6 ผลประโยชน์ขัดกัน ผลประโยชน์เป็นสาเหตุสำคัญ เพราะแต่ละฝ่ายมุ่งหวังเพื่อประโยชน์ของแต่ละฝ่าย และไม่สามารถหาทางประนีประนอมกันได้

2. สาเหตุของความขัดแย้งในองค์กร เกิดจากการแข่งขัน การเปลี่ยนแปลง ในบทบาทหน้าที่

2.1 ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการแข่งขันในเรื่องทรัพยากร และงบประมาณให้แก่หน่วยงานของตนเอง เพื่อผลงาน

2.2 ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงในทางเทคนิควิธีการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผลงาน ทำให้ผู้ปฏิบัติงานที่เคยชินกับแบบเดิมไม่พอใจเกิดความขัดแย้งได้

2.3 ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความแตกต่างกันในหน้าที่หรือลักษณะงาน ที่มีหน้าที่แตกต่างกัน เช่น ฝ่ายผลิตกับฝ่ายตลาด

2.4 ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่ปรึกษา

พิมลวรรณ พงษ์สวัสดิ์ (2531 : 31) ได้สรุปสาเหตุของความขัดแย้ง ดังนี้

1. ความขัดแย้งระหว่างบุคคล มีสาเหตุมาจากความแตกต่างของบุคคลทั้งในด้านเพศ การศึกษา ปรัชญา แนวความคิด และระบบคุณค่า
2. ความขัดแย้งระหว่างบุคคลต่อกลุ่ม บุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์การอาจไม่เห็นด้วยกับการดำเนินงานในองค์การและกับการดำเนินงานของกลุ่ม
3. ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่อกลุ่ม ประกอบด้วยบุคคลหลายกลุ่ม ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มจึงเป็นสิ่งหลีกเลี่ยง ทั้งนี้สาเหตุพื้นฐานสำคัญ 2 ประการก็เนื่องจากการแย่งชิงทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด และความแตกต่างกันในรูปแบบของการบริหารที่ต้องการให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ความขัดแย้งระหว่างองค์การต่อองค์การ จะเห็นได้ชัดในองค์การธุรกิจที่มีการแข่งขันเพื่อแย่งตลาด แย่งลูกค้า รายได้

บุษบา สุธีธร (2533 : 269) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลเกิดความขัดแย้งกันนั้นเกิดจากปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความต้องการ อยากได้ ในสิ่งเดียวกัน จึงทำให้เกิดการแข่งขัน
2. ความแตกต่างทางด้านความคิดเห็น ทักษะคติ ความเชื่อ ค่านิยม
3. ความเกลียดชัง เป็นความรู้สึกเชิงลบที่มีต่อสิ่งต่างๆ ของบุคคลเป็นลักษณะความไม่พอใจ ความเกลียดชังยะเย่ง ความไม่ไว้วางใจ อยากทำลาย หรือคิดในแง่ร้าย

กรอบแก้ว อยู่สุข (2535 : 189) กล่าวว่า สาเหตุของความขัดแย้ง พอสรุปว่า

1. ต่างฝ่ายต่างได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงจากแหล่งต่างๆ ไม่เหมือนกัน
2. ค่านิยมแต่ละบุคคลทำให้การรับรู้ต่างกัน
3. เป้าหมายแตกต่างกัน
4. ความเชื่อต่างกัน
5. โครงสร้างขององค์การที่แตกต่างกัน
6. ความเปลี่ยนแปลงที่มักจะต่อต้านการเสียผลประโยชน์
7. การสื่อสารความ เช่น การสั่งงานไม่มีประสิทธิภาพ
8. พฤติกรรมส่วนบุคคล

วิลสัน และแฮนนา (Wilson and Hanna. 1990 : 262 - 264) กล่าวว่าแหล่งสำคัญที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคล ดังนี้

1. ความขัดแย้งทางความคิด และค่านิยมของบุคคล
2. ความขัดแย้งของบทบาท และการใช้อำนาจ
3. ความขัดแย้งของเป้าหมาย ของแต่ละบุคคลอาจจะแตกต่างกัน

ฟิลเลย์ (บุษบา สุธีธร. 2533 : 270 – 273 : อ้างอิงจาก Filley. 1975) สรุปสาเหตุที่เกิดความขัดแย้ง ดังนี้

1. ความคลุมเครือของบทบาทหน้าที่ ไม่รู้วาทบาทของตนมีขอบเขตเพียงใด
2. ผลประโยชน์ที่ขัดแย้งกัน เมื่อไม่สามารถได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนสนใจหรือต้องการก็จะเกิดความขัดแย้งขึ้น
3. อุปสรรคทางการสื่อสาร คนที่มีการสื่อสารกันน้อย หรือไม่มี หรือถูกจำกัดหรือแยกจากกันด้วยเวลา หรือหน้าที่ ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กัน ทำให้เกิดทัศนคติต่อกันในเชิงลบ
4. ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเนื่องจากความจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ต้องขึ้นอยู่กับคนอื่นด้วยความจำเป็น ทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัด ไม่สบายใจ
5. การแบ่งแยกหน่วยงานในองค์กร ยังมีการแบ่งย่อยกันมากขึ้นเท่าไรความขัดแย้งก็เกิดขึ้นมากเท่านั้น เป็นปัญหาด้านความคลุมเครือของบทบาทหน้าที่
6. ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เมื่อสถานการณ์ที่ต้องการตัดสินใจในเรื่องที่บุคคล 2 ฝ่ายที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน บางครั้งก็ก่อให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้
7. ความขัดแย้งเนื่องมาจากความต้องการมติที่เป็นเอกฉันท์ สถานการณ์ที่ต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็เป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งได้ในที่สุด
8. ความขัดแย้งเนื่องมาจากกฎระเบียบข้อบังคับ เนื่องจากมนุษย์อยากอยู่เป็นอิสระ ไม่ชอบการถูกควบคุม

เดอ โบโน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2534 ; 56 ; อ้างอิงจาก de Bono. 1987) แสดงให้เห็นว่าสาเหตุสำคัญของความขัดแย้งระหว่างบุคคล คือ การมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน เกิดจากสาเหตุ 3 ประการคือ

1. คนมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน
 - 1.1 อารมณ์ คนที่มีอารมณ์ต่างกัน เมื่อมองเหตุการณ์เดียวกันก็มีโอกาสที่จะมองเห็นแตกต่างกันได้
 - 1.2 สภาพแวดล้อม คนที่มีสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน ย่อมมองเห็นเหตุการณ์หรือสิ่งของต่างกัน
 - 1.3 ความจำกัดในการมอง บางคนมองเหตุการณ์ได้กว้างและไกล แต่บางคนมองได้แคบและใกล้
 - 1.4 เหตุผลเฉพาะหน้า คนส่วนใหญ่มักจะติดตามเหตุผลเฉพาะหน้าและตัดสินใจหรือเลือกปฏิบัติตามนั้น
 - 1.5 มองกันคนละมุม ย่อมมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน
 - 1.6 มีข้อมูลกันคนละอย่าง ย่อมมองเห็นเหตุการณ์ไม่เหมือนกัน

1.7 การมองไม่เต็มรูป ย่อมมองเห็นแต่บางส่วนของรูป เช่น ผู้บริหารมองในภาพรวม แต่ผู้อื่นมองในประโยชน์ส่วนตน

1.8 ประสบการณ์ คนที่มีประสบการณ์ต่างกันย่อมมองเห็นแตกต่างกัน คนที่มีความรู้เพิ่งจบใหม่และประสบการณ์น้อย ย่อมมองเห็นแตกต่างจากคนที่มีประสบการณ์มาก

1.9 การคาดคะเน บุคคลที่มีข้อมูลถูกต้อง มีประสบการณ์ และมีความเฉลียวฉลาด ย่อมคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตได้ถูกต้อง

1.10 การรับรู้ ประสบการณ์ที่ไม่เหมือนกันทำให้คนมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน การรับรู้ที่ต่างกัน มาให้คนเรามองเห็นเหตุการณ์ไม่เหมือนกัน

2. คนมีสิ่งที่ต้องการไม่เหมือนกัน อาจเป็นเพราะ

2.1 สไตล์ (Style) แต่ละคนก็มีสไตล์ของตัวเอง

2.2 หลักการ (Principle) เป็นเครื่องชี้แนวทางเพื่อการตัดสินใจ

2.3 สโลแกน (Slogans) เป็นการผสมผสานของหลักการ ความเชื่อและค่านิยม สโลแกน สะท้อนให้เห็นถึงเหตุผลในการกระทำหรือในการคิด

2.4 ค่านิยม (Values) คนที่มีค่านิยมต่างกันย่อมมีความต้องการที่ต่างกันและจะมีความเห็นต่างกันด้วย

2.5 ความเชื่อ (Beliefs) การรับรู้ พฤติกรรม ค่านิยม และหลักการ ต่างก็เป็นผลของความเชื่อของบุคคล คนที่มีความเชื่อต่างกันย่อมมีความต้องการต่างกัน

3. คนมีแบบของความคิดเห็นไม่เหมือนกัน เช่น

3.1 พื้นฐานของความคิด บางคนอาจคิดถึงตนเองเป็นสิ่งแรก บางคนอาจคิดถึงเพื่อนฝูง พี่น้องเป็นสิ่งแรก

3.2 สองขั้วของความคิด ความคิดของบุคคลมักจะอยู่ระหว่าง 2 ขั้วที่ตรงกันข้าม บางครั้งก็อยู่ใกล้ๆ ขั้วใดขั้วหนึ่ง บางครั้งอาจอยู่ระหว่างกลางๆ ระหว่าง 2 ขั้ว เช่น นักเศรษฐศาสตร์ สังคมนิยมกับทุนนิยม ย่อมอยู่กันคนละขั้ว

3.3 หลักตรรกวิทยา ความคิดของบุคคลขึ้นอยู่กับหลักตรรกวิทยาที่เขาใช้ความคิดที่ตั้งอยู่บนหลักตรรกวิทยาที่ไม่ถูกต้อง ย่อมแตกต่างไปจากคนอื่นและเป็นความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล เช่น ผู้บริหารมักมีรูปร่างสูงใหญ่

1.7 ความขัดแย้งของวัยรุ่นที่มีต่อพ่อแม่

จรรยา สุวรรณทัต (2533 : 400) กล่าวว่า ครอบครัวมีอิทธิพลสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็กทุกด้านและทุกระดับอายุโดยเฉพาะต่อวัยรุ่นที่กำลังอยู่ในระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทาง

สรีระ ซึ่งเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจควบคู่มาด้วยและโดยธรรมชาติของวัยรุ่นย่อมมีความต้องการต่าง ๆ เหมือนวัยอื่นๆ พ่อแม่และครอบครัวจำเป็นต้องให้ความสนใจและเอาใจใส่เรื่องนี้

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536 : 343 – 344) ความขัดแย้งที่ปรากฏอยู่โดยมากระหว่างเด็กวัยรุ่นกับผู้ปกครอง คือ

1. ความขัดแย้งจาก “เด็กวัยรุ่นมีความต้องการขึ้นชอบตัวเองอย่างเช่นผู้ใหญ่” ลักษณะเหล่านี้เด็กวัยรุ่นเคยเห็นว่ามิอยู่ในผู้ใหญ่ ครั้นมาเกิดขึ้นกับตนก็พึงพอใจ เกิดความขึ้นชอบตัวเองและแสดงพฤติกรรมสนองความต้องการเช่นนั้น

2. ความขัดแย้งจาก “เด็กวัยรุ่นต้องการให้คนอื่นชอบตัวเขา” เนื่องจากพัฒนาการทางสังคมของเด็กวัยรุ่นทำให้เขาต้องการความเด่นในหมู่เพื่อน ทำให้เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมแสดงลักษณะต่าง ๆ ผู้ปกครองที่ไม่เข้าใจธรรมชาติเช่นนี้มักพยายามขัดแย้ง มิให้แสดงออกดังกล่าว ทำให้เด็กวัยรุ่นขุ่นเคืองใจ เกิดความขัดแย้งกับผู้ปกครอง

3. ความขัดแย้งจาก “เด็กวัยรุ่นต้องการชอบบุคคลอื่น” ทำให้เด็กวัยรุ่นมีพฤติกรรมแสดงออกในทางสนิทสนมกับเพื่อนอย่างแน่นแฟ้น ชอบไปไหนมาไหนด้วยกัน ชอบไปนอนค้างบ้านเพื่อน ฯลฯ ผู้ปกครองอาจจะไม่พอใจ เข้าใจว่าเป็นการเสื่อมเสียถึงงานและการเล่าเรียน

4. ความขัดแย้งจาก “เด็กวัยรุ่นต้องการเลียนแบบผู้อื่น” เด็กวัยรุ่นเห็นเป็นความจำเป็นจะต้องกระทำการต่าง ๆ ให้เหมือนเพื่อน ต้องมีสิ่งของต่าง ๆ ให้เหมือนเพื่อน เช่น แต่งกาย ไว้ผม มีของเล่นของใช้ ฯลฯ ทำนองเดียวกันความต้องการเหล่านี้ผู้ปกครองอาจเห็นว่าไม่ใช่ของจำเป็นมักขัดขวาง มิให้เด็กวัยรุ่นกระทำหรือซื้อหามาใช้ เป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้ง

5. ความขัดแย้งจาก “เด็กวัยรุ่นต้องการคบเพื่อนต่างเพศ” เมื่อเด็กวัยรุ่นเจริญวัยถึงขั้นที่เกิดความต้องการคบเพื่อนต่างเพศ ดังนั้นผู้ปกครองส่วนมาก มักจะพยายามขัดขวาง โดยเชื่อว่าเป็นทางเสื่อมเสียชื่อเสียง เกียรติยศ หรือเสียเวลา หรือเสียทรัพย์ ฯลฯ

6. ความขัดแย้งจาก “เด็กวัยรุ่นต้องการความอิสระ” ทำให้เด็กวัยรุ่นแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย เช่น ต้องการออกความคิดเห็น ต้องการทำตามเสรีนอกเหนือกฎเกณฑ์ข้อบังคับที่นึกไม่ชอบ ไม่ต้องการให้ผู้ปกครองควบคุมหรือบงการทั้งเรื่องใหญ่และเรื่องเล็ก แม้แต่กิจเล็กน้อยส่วนตัว เช่น การแต่งกาย กิริยามารยาท ฯลฯ ผู้ปกครองที่ยังติดแน่นอยู่กับการใช้อำนาจควบคุมเด็กวัยรุ่นผู้นั้นตั้งแต่สมัยเขายังเป็นเด็กเล็ก

เพาเวลล์ (Powell. 1963 : 247 - 251) ได้ให้ความเห็นว่า วัยรุ่นไม่ใช่วัยที่มีความสุขมากนัก เนื่องจากผู้ใหญ่มักจะทำให้เกิดความขัดแย้ง โดยเป็นห่วงกังวลเกี่ยวกับเด็กมากเกินไป เช่นวิตกว่า เด็กจะไม่เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ ไม่รู้จักร่วมมือกับผู้อื่น ไม่รู้จักขอบคุณและกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เป็นต้น นอกจากนี้ยังวิตกว่าเด็กจะเหลวไหลในเรื่องเกี่ยวกับทางเพศมากเกินไป ความกลัวในเรื่องเหล่านี้ทำให้พ่อแม่วิตกกังวลอยู่เสมอ และแสดงออกมาด้วยการจู้จี้ ดุว่ากล่าวเด็กบ่อย ๆ แต่เนื่องด้วยพ่อแม่ทั้ง

รักเป็นห่วงคอยเอาใจใส่ช่วยเหลือ และประทับประคอง จึงทำให้เข้มงวดกวดขัน ซึ่งความขัดแย้งกันเกิดขึ้นแทบทุกครอบครัว แม้แต่ในครอบครัวที่พ่อแม่มีความเข้าใจพัฒนาการของวัยรุ่นและพยายามเอาใจใส่ช่วยเหลือลูกวัยรุ่นอย่างเต็มที่ ก็ยังเกิดความขัดแย้งขึ้นจนได้ บางครั้งก็คิดว่าลูกวัยรุ่นเป็นเด็กเล็ก ๆ พ่อแม่ก็จะเอากฎเกณฑ์ที่ตนเคยปฏิบัติในสมัยเด็กมาใช้กับลูก

ซอลก์ (เร็กซ์ดี ปานเจริญ. 2532 : 4 ; อ้างอิงจาก Salk. 1989 : unpagged) กล่าวว่า ไม่มีทางเป็นไปได้เลยที่พ่อแม่ผู้ปกครองจะมีชีวิตผ่านพ้นไปแต่ละวันโดยไม่ประสบกับปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว วัยที่วุ่นวายที่สุดที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในครอบครัวคือ วัยรุ่น

1.8 สาเหตุความขัดแย้งในครอบครัวของวัยรุ่น

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2524 : 40) กล่าวว่าความขัดแย้งเกี่ยวกับเรื่องในครอบครัว นอกจากความคิดเห็นไม่ตรงกันในเรื่องต่างๆภายนอกแล้ว บุตรอาจมีความขัดแย้งกับบิดา มารดา ของตนในเรื่องต่างๆ ภายในครอบครัวได้มาก เช่น กฎเกณฑ์ต่างๆ ภายในบ้าน การแบ่งงานกันทำ การปฏิบัติของบิดา มารดาต่อบุตร กริยามารยาทของบุตรต่อบิดา มารดา และพี่น้องตลอดจนการพูดจาสื่อสารกันในทางขัดแย้งหรือส่อคล้อยกัน

กมลลา แสงสีทอง (2525 : 14) กล่าวว่า ความขัดแย้งในครอบครัวที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งสาเหตุมาจากสภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน สังคมมีการแข่งขันกันมากที่สุด เป็นการแข่งขันเพื่อไปถึงเป้าหมายที่มีอยู่ไม่ว่าจะในด้านการศึกษา การดำรงชีวิตประจำวัน การจราจร ฯลฯ คนมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น มีลักษณะของการดิ้นรนเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้สุขภาพเสียทั้งกายและใจ แม้กระทั่งเด็กก็ต้องดิ้นรนต่อสู้มาตั้งแต่ยังเล็ก สภาพการณ์แบบนี้จะทำให้เกิดความตึงเครียด เหน็ดเหนื่อยมากขึ้น เกิดความเหนื่อยล้า ท้อแท้ทั้งร่างกายและสมองทั้งยังให้มนุษย์สัมพันธ์ในครอบครัวหย่อนลงไป เกิดความไม่พอใจในท่าทีของกันและกันจนเกิดความขัดแย้ง (Conflict) ขึ้น จนทำให้เกิดปัญหาขึ้นมา

จรรยา สุวรรณทัต (2526 : 41 – 42) ได้ศึกษาและอธิบายถึงความขัดแย้งว่าความขัดแย้งระหว่างคนสองวัยนี้ เปรียบเหมือนวัฏจักรของการเกิดหรือวงจรการเกิด โดยอธิบายความแตกต่างที่แท้จริงระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่นนั้น อยู่ที่ด้านสรีระ จิต – สังคม และสังคมวิทยา

1. ในด้านสรีระ พบว่าพลังกำลังของพ่อแม่มีกำลังคงที่หรือเสื่อมถอย ดังนั้นสิ่งที่พ่อแม่ต้องการคือ ความอบอุ่นปลอดภัยทางจิตใจ และความต้องการที่จะสงวนไว้ซึ่งพลังกำลัง แต่ฝ่ายวัยรุ่นนั้น มีพลังกำลังเหลือเฟือ ข้อแตกต่างระหว่างด้านสรีระจึงเห็นได้อย่างชัดเจน

2. ในด้าน จิต – สังคม จะพบว่าพ่อแม่ซึ่งเข้าวัยผู้ใหญ่ตอนกลางและตอนปลายไปแล้ว จะเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริงและข้อเท็จจริง ขณะที่ลูกกำลังอยู่ในระยะเวลาที่ยึดอุดมคติหรืออุดมการณ์เป็นหลัก ส่วนผู้ใหญ่จะผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ มากจนไม่หวั่นไหวต่อการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ แต่เด็กวัยรุ่นจะรู้สึกกระทบกระเทือนใจได้ง่าย หากได้พบกับสิ่งใดก็ตามที่ไม่เป็นไป

ตามที่เขาดังความหวังไว้ แม้ว่าธรรมชาติการพัฒนาในวัยรุ่นจะมีความสามารถในการคิดอยู่ในระดับสูงอย่างมีเหตุผลก็ตาม

3. ในด้านสังคมวิทยา พ่อแม่จะอยู่ในสถานภาพที่เหนือกว่า แต่เมื่อเขาเข้าสู่วัยรุ่นทำให้เขาต้องการมีความเป็นอิสระที่จะคิด และทำทุกอย่างที่เขาต้องการ เริ่มเห็นความสำคัญและต้องการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนร่วมวัยมากกว่าพ่อแม่ และเขาพยายามแสวงหาการยอมรับจากสังคม หากพ่อแม่กับเด็กวัยรุ่นมีช่องว่างระหว่างกันในการปรับความเข้าใจซึ่งกันและกัน ก็อาจนำไปสู่ความขัดแย้งกันที่สุดในที่สุด

สงคราม เซอร์คิลปี และ นารา ฮีเรนเดอร์ (2527 : 141) กล่าวว่า เป็นการเกิดช่องว่างระหว่างวัย (Generation Gap) หากครอบครัวที่มีวัยรุ่นขาดความเข้าใจในเหตุแห่งพฤติกรรมดังกล่าว ก็จะทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ขึ้นได้

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536 : 345 – 346) ได้กล่าวว่า “ช่องว่างระหว่างวัย” เป็นสาเหตุให้เด็กวัยรุ่นเกิดความขัดแย้งกับคนวัยผู้ใหญ่ที่เป็นพ่อแม่ ดังต่อไปนี้

1. ผู้สูงวัยกว่าปรับตัวไม่ทันกับความเจริญเติบโตของเด็กวัยรุ่น มีวิธีการสัมพันธ์กับเด็ก เช่นไรเมื่อเขายังเป็นเด็ก ก็ยังคงใช้วิธีการเช่นนั้นเมื่อเขาเป็นเด็กวัยรุ่น คอยติดตามช่วยเหลือดูแลเด็ก ไม่มีโอกาสเป็นอิสระทางความคิดในการตัดสินใจ และในการใช้ชีวิต

2. ภาพรวมของพ่อแม่ผู้ปกครอง สมัยเขาเป็นเด็กก่อนวัยรุ่น ย่อมแตกต่างกับภาพรวมที่เขาได้เห็นในช่วงวัยรุ่น ในช่วงวัยรุ่นเขาเปลี่ยนความสัมพันธ์กับพ่อแม่ผู้ปกครอง จากแบร์รับรู้สถานเดียวมาเป็นแบบมองด้วยการวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์มากยิ่งขึ้น

3. ค่านิยม สภาพเศรษฐกิจสังคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แบบแผนวัฒนธรรม ถ้าผู้ใหญ่ไม่ยอมรับชีวิตวัยรุ่นของเด็กในโลกใหม่ สังคมใหม่ ก็ย่อมทำให้เกิดจุดต่างในด้านความสัมพันธ์กับวัยรุ่นรุ่นใหม่

4. ผู้ใหญ่เอามาตรฐานของความคิด ความสามารถ ประสบการณ์ ความรู้ของตนเป็นมาตรฐาน คาดหวังผลการกระทำของวัยรุ่น คนสองวัยย่อมแตกต่างกันในความสนใจ ค่านิยม ความสามารถ หากคนแต่ละวัยไม่เข้าใจและไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน ก็ย่อมเกิดข้อขัดแย้งระหว่างวัยอย่างไม่ต้องสงสัย

5. บรรยากาศในครอบครัวที่สมาชิกในบ้าน มีความสัมพันธ์ต่อกันไม่ราบรื่น ย่อมทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างวัยได้ง่าย บรรยากาศที่ไร้ไมตรีจิตในครอบครัว ครอบครัวที่มีความขาดแคลนทางสิ่งแวดล้อม ครอบครัวที่อุดมไปด้วยเกียรติ ความมั่นคง มีการศึกษาสูง แต่ขาดบรรยากาศแห่งความเข้าใจกันระหว่างสมาชิกในบ้าน

6. “สภาพความเป็นวัยรุ่น” เช่น ความถือดี ความรักอิสระ การท้าทายอำนาจ การชอบลองประสบการณ์ใหม่ๆ ความสับสนทางอารมณ์และความคิด

นวรรตน์ ศรีรัฐเพชร (2539 : 24 – 25) กล่าวว่า สาเหตุของความขัดแย้งโดยทั่วไประหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่น มีดังนี้

1. เกิดจากความแตกต่างในเนื้อหาของประสบการณ์ วัยรุ่นในแต่ละยุคสมัยต่างก็มีความแตกต่างไปจากวัยรุ่นในสมัยพ่อแม่ของตน
2. เกิดจากการขาดคำจำกัดความที่แน่ชัดในการถอดอำนาจของพ่อแม่ที่มีต่อเด็ก ถึงแม้พ่อแม่จะยอมรับว่าลูกเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นแล้ว แต่พ่อแม่ส่วนใหญ่ก็ยังใช้อำนาจที่ตนมีต่อพวกเขาเหมือนเช่นในวัยเด็ก
3. เกิดจากความแตกต่างทางจิตวิทยาและสังคมระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่ ทางด้านจิตวิทยา วัยรุ่นถูกบรรยายว่าเป็นวัยแห่งอุดมการณ์ ในขณะที่ผู้ใหญ่ถูกมองว่าเป็นวัยแห่งความเป็นจริง ส่วนทางด้านสังคมก็จะมี ความแตกต่างกันในบทบาทระหว่างพ่อแม่กับวัยรุ่น

แบลร์ (Blair . 1964 : 34) กล่าวถึงเด็กมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสมเนื่องจากสาเหตุทางบ้าน คือ เด็กได้รับการขู่หรือเจตนาคติของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่จะเป็นต้นเหตุให้เกิดความขัดแย้งได้หลายประการ กล่าวคือ

1. พ่อแม่มักจะคาดหวังในสิ่งที่ขัดแย้งกับเด็กวัยรุ่น พยายามกดดันหรือจำกัดอิสรภาพของเด็ก
2. พ่อแม่มักจะขัดแย้งกับเด็กอยู่บ่อยๆ เนื่องจากการใช้วิธีการควบคุม หรือการให้อิสรภาพแก่เด็กวัยรุ่นไม่ถูกต้องเหมาะสม
3. เมื่อพ่อแม่ยอมให้บุตรมีอิสรภาพในการตัดสินใจ และเลือกโอกาสที่เด็กต้องการแต่พ่อแม่ก็ยังไม่เต็มใจที่จะให้เด็กกระทำเช่นนั้น ยังพอใจที่จะให้ลูกทำในสิ่งที่ตนคาดหวังเอาไว้ จึงทำให้เด็กเกิดความไม่พึงพอใจและวิตกกังวล
4. พ่อแม่มีแนวโน้มที่จะมองดูพฤติกรรมของเด็กที่ทำการไม่ถูกต้องเสมอ
5. พ่อแม่มีความไม่พึงพอใจในวิถีการดำเนินชีวิตของตนเอง พ่อแม่จึงพยายามหันไปควบคุมความเป็นอยู่ของลูก

เฮอร์ล็อก (วาสนา อิมโชนส์. 2519 : 10 ; อ้างอิงจาก Hurlock. 1967 : 297 - 299) เป็นอีกผู้หนึ่งที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของสังคม วัฒนธรรม และค่านิยมต่างๆที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีส่วนทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างลูกกับพ่อแม่

เดวิส (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจั่น. 2524 : 34 ; อ้างอิงจาก Davis. 1940) ได้อธิบายสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นกับบิดา – มารดา ว่า วัยรุ่นกับบิดา – มารดา ในทุกสังคมอยู่ในสภาพที่อาจจะขัดแย้งกันได้ ด้วยสาเหตุสำคัญ 2 ประการ ประการแรกคือเด็กกับบิดา มารดา ย่อมต้องมีอายุแตกต่างกันมากกว่า 10 ปีขึ้นไป ซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างกันทางสรีระ ประการสอง คือ ความเร็วในการเรียนรู้ทางสังคมจะลดลงเมื่อบุคคลมีอายุมากขึ้น ฉะนั้นในเหตุการณ์

ปัจจุบันเด็กจะเรียนรู้ได้เร็วกว่าผู้ใหญ่ นอกจากนี้ผู้ใหญ่เมื่ออายุเท่ากับเด็กในขณะปัจจุบัน ได้เรียนรู้ทางสังคมในเนื้อหาที่แตกต่างจากเด็กในปัจจุบันมาก จึงทำให้เกิดความแตกต่างทางจิตสังคมและทางสังคมจากเด็กในปัจจุบันได้อีกมาก นอกจากความแตกต่างทางสรีระที่เห็นได้ชัดอยู่แล้ว เป็นเพียงพื้นฐานของความขัดแย้งระหว่างช่วงคน แต่ความขัดแย้งนี้จะเกิดขึ้นหรือไม่ก็น้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นๆอีก

เกลล์ และ สเตราส์ (เหมวรรณ เหมะนัค. 2533 : 2 - 4 ; อ้างอิงจาก Gelles and Straus. 1979) ได้กล่าวถึงลักษณะบางประการของครอบครัวที่แตกต่างจากกลุ่มสังคมอื่นๆ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้เกิดความขัดแย้งภายในครอบครัว ดังนี้

1. เวลาที่ต้องเสี่ยง (Time at Risk) สมาชิกครอบครัวเดียวกันจะใช้เวลาในการปฏิสังสรรค์กันวันละหลายชั่วโมง ดังนั้นโอกาสที่จะเกิดความรุนแรงในครอบครัวจึงมีมากกว่า
2. ขอบข่ายของกิจกรรมและความสนใจ (Ranges of Activities and Interest) การปฏิสังสรรค์ภายในครอบครัวครอบคลุมกิจกรรมด้านต่างๆ
3. ความเข้มของการผูกพัน (Intensive of Involvement) เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวเดียวกันมีความรู้สึกผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง เมื่อคนในครอบครัวคนใดคนหนึ่งทำอะไรผิดพลาด เราจะรู้สึกเดือดร้อนใจมากกว่า
4. กิจกรรมที่มีการกระทบกระทั่งกัน (ringing Activities) ความขัดแย้งจะเกิดจากการที่แต่ละคนอยากทำกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกัน เช่น จากการที่คนหนึ่งจะไปดูภาพยนตร์ อีกคนหนึ่งต้องการจะไปเล่นกีฬา
5. สิทธิในการกำหนดพฤติกรรม (Right to Influence) ในครอบครัวจะกำหนดพฤติกรรมของกันและกัน ดังนั้นการไม่พอใจต่อการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่งจึงเลยเถิดไปจนถึงขั้นพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้อื่น
6. ความแตกต่างทางด้านอายุและเพศ (Age and Sex Discrepancies) การที่ครอบครัวประกอบไปด้วยบุคคลต่างเพศต่างวัย ซึ่งมักจะมีโลกทัศน์และวัฒนธรรมแตกต่างกัน นอกจากนี้ ค่านิยมสภาพเศรษฐกิจสังคม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในยุคที่ผู้ใหญ่ยังเป็นวัยรุ่นกับวัยรุ่นปัจจุบันมีความแตกต่างกัน
7. บทบาทที่ได้มาแต่กำเนิด (Ascribed Roles) ความไม่เสมอภาคทางเพศที่กำหนดโดยสังคมพื้นฐานมาจากความแตกต่างทางชีวภาพ
8. ความเป็นส่วนตัวของครอบครัว (Family Privacy) ได้กลายเป็นเกราะป้องกันไม่ให้สังคมเข้าไปควบคุมแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว

9. ระดับความเครียดสูง (High level of stress) ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวเดี่ยว มีลักษณะไม่มั่นคง ครอบครัวเดี่ยวต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีผลกระทบต่ออารมณ์ความรู้สึกของคนในครอบครัวอย่างมาก

1.9 แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว

ทิตนา แชมมณี (2522 : 143) กล่าวว่า การจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลจะสำเร็จได้ดีก็ต่อเมื่อ

1. ทั้งสองฝ่ายคิดว่า ความขัดแย้ง เป็นเรื่องธรรมดาที่อาจเกิดขึ้นได้ และเป็นสิ่งที่สามารถแก้ไขได้
2. ทั้งสองฝ่ายเปลี่ยนความคิดจาก การเอาชนะกันและกัน มาเป็น การช่วยกันเอาชนะปัญหา อะไรคือจุดประสงค์หรือความต้องการที่แท้จริงของทั้งสองฝ่าย และวิธีการอะไรที่จะช่วยให้แต่ละฝ่ายได้สนองความต้องการของตนเอง
3. ทั้งสองฝ่ายมีความจริงใจที่จะแสดงหรือบอกความต้องการของตนเองออกมาให้อีกฝ่ายทราบอย่างชัดเจน
4. ทั้งสองฝ่ายมุ่งความสนใจในเรื่องการหาข้อมูลเพิ่มเติมที่จะมาช่วยในการตัดสินใจหาวิธีการให้แต่ละฝ่ายได้บรรลุตามที่ตนต้องการ
5. ทั้งสองฝ่ายพยายามหลีกเลี่ยงการใช้คะแนนเสียงตัดสินหาข้อยุติ เพราะการลงคะแนนเสียงนั้น มักจะไปสู่ผลแบบ แพ้ – ชนะ ได้
6. ทั้งสองฝ่ายพยายามหลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรมที่เห็นแก่ตัว แต่ละฝ่ายควรจะเอาใจใส่กันและกัน

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ (2528 : 51) ได้รวบรวมวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยยึดสภาพเหตุการณ์ดังนี้

1. กรณีเกิดความขัดแย้งเนื่องมาจากมีความเห็นไม่ตรงกัน ให้มีที่ถ่วงดุลด้วยความคิดเห็นและประนีประนอมโดยอาศัยเหตุผล
2. อาจยุติความขัดแย้งในรูปของวิธีการหลายแบบ คือ แพ้-ชนะ , แพ้-แพ้ , ชนะ-ชนะ
3. การเผชิญหน้าเพื่อตกลงกันอย่างสันติวิธี
4. การผสมผสานความคิดเห็นให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จะช่วยลดความขัดแย้ง
5. การเพิกเฉยไม่ตอบโต้ ปลอบให้คู่กรณีมีโอกาสระบายความคับแค้นใจแล้วคิดได้ในที่สุด

โกสุม เศรษฐาวงค์ (2532 : 60 – 61) ได้เสนอแนะแนวทางการป้องกันการเกิดความขัดแย้งภายในครอบครัว โดยเฉพาะบุตรที่อยู่ในวัยรุ่น คือ การเน้นที่ความพร้อมของบิดามารดาในด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม เศรษฐกิจ การเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัว ความรักใคร่ผูกพัน ความเข้าใจกัน

ระหว่างบิดา มารดา และผู้เลี้ยงดู ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง เมื่อการเรียนรู้นับบทหน้าที่ความรับผิดชอบเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นบิดา มารดาที่ดี การมีเจตคติที่ดีต่อการเลี้ยงดูบุตร ตลอดจนเพิ่มพูนทักษะความรู้ในการเลี้ยงดูบุตร และตลอดจนสามารถพัฒนาทักษะในการอบรมเลี้ยงดูบุตรและแนะนำบุตรได้ถูกต้องตามวัย

ทวีศักดิ์ ไชยมาโย (2534 : 41) ได้สรุปแนวทางการแก้ไขความขัดแย้งไว้ 3 วิธีคือ

1. การแก้ไขแบบบังคับ (Dominate) เป็นการแก้ไขข้อขัดแย้งที่จะต้องฝ่ายชนะและฝ่ายแพ้
2. การแก้ไขแบบประนีประนอม (Compromise) เป็นการแก้ไขข้อขัดแย้งที่ทั้ง 2 ฝ่ายที่ขัดแย้งกัน ต่างก็ไม่ได้สิ่งที่ต้องการ หรือได้เพียงบางส่วน
3. การแก้ไขแบบชนะทั้งคู่ (Integration) เป็นการแก้ไขปัญหาที่ทุกคนพอใจเพราะทั้ง 2 ฝ่ายต่างก็ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการโดยรวมมือกันในการแก้ปัญหา โดยเปลี่ยนทัศนคติ มีความจริงใจ และสนใจที่จะแก้ปัญหาให้มากที่สุด

เกษม ดันติผลาชีวะ (2540 : 37 – 38) กล่าวว่า การป้องกันความขัดแย้งในครอบครัวมีหลายวิธี ซึ่งแต่ละครอบครัวไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการแก้ปัญหาเหมือนกัน แต่อย่างน้อยโดยหลักการแล้ว ความขัดแย้งเกิดจากขาดความรัก ความจริงใจ

1. ควรให้ความรักและเอื้ออาทรต่อกันเมื่อมีปัญหา สมาชิกทุกคนของครอบครัวต้องเข้าใจจิตใจ อารมณ์และความรู้สึกนึกคิดของกันและกัน
2. การยอมรับพฤติกรรมการแสดงออกที่ไม่เหมาะสมและพร้อมที่จะแก้ไข ควรยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น อย่างนำมาเป็นสาเหตุของความไม่พอใจ
3. การปรับตัวเข้าหากัน ควรปล่อยวางลดละความรู้สึกของตนเองและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยเหตุผล ไม่ใช่อารมณ์หรืออำนาจในการตัดสินใจแก้ปัญหา

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2540 : 61) ความขัดแย้งเกิดจากความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งในด้านบุคลิกภาพ ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรม ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อมีคน มากกว่าหนึ่งคนมาอยู่ร่วมกัน ในครอบครัวที่ปกติจะมีวิธีแก้ไขความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม แต่ในครอบครัว ที่มีปัญหามักไม่ยอมแก้ไขความขัดแย้งหรืออาจใช้วิธีที่ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ความขัดแย้งทวีความรุนแรงมากขึ้น การแก้ไขความขัดแย้ง แบ่งได้เป็น 3 วิธี

1. การร่วมมือกัน เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้น สมาชิกในครอบครัวจะพูดคุยกันอย่างตรงไปตรงมา
2. การยอมเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา วิธีนี้ฝ่ายหนึ่งจะยอมให้อีกฝ่ายหนึ่งเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาดังนั้น ความขัดแย้งจะถูกกลบเกลื่อน ถูกปฏิเสธว่าไม่มีหรือถูกเลี่ยงไปโดยไม่ได้มีการแก้ไขอย่างจริงจัง

3. การพยายามเอาชนะ เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นมา ต่างฝ่ายต่างจะพยายามเอาชนะกัน มีการช่วงชิงอำนาจว่าใครจะเป็นใหญ่ ใครจะแพ้ และใครจะชนะ

เบลค และมอดัน (จาระไน แกลโกศล . 2529 : 596 – 597 : อ้างอิงจาก Blake and Morton . 1978 : 11) แนะนำวิธีในการจัดการกับความขัดแย้งว่ามี 2 ลักษณะ คือ “ การร่วมมือ ” คือ ผู้สื่อสารพยายามที่จะระมัดระวังในความรู้สึกของคู่สื่อสาร และ “ การยืนกราน ” คือ การที่บุคคลพยายามที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง ทำให้เกิดรูปแบบพฤติกรรมต่อข้อขัดแย้งได้ 4 ลักษณะ คือ

1. การแข่งขัน (ยืนกราน ไม่รวมมือ)
2. การร่วมมือกับคนอื่น (ยืนกราน ร่วมมือ)
3. หลีกเลียง (ไม่ยืนกราน ไม่รวมมือ)
4. โนอ่อนผ่อนตาม (ไม่ยืนกราน ร่วมมือ)

แอนเดอร์สัน (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ . 2534 : 124 : อ้างอิงมาจาก Anderson . 1984 : 303) ได้เสนอแนะวิธีที่จะลดความขัดแย้งไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. โดยการใช้อำนาจหรือการควบคุม การใช้อำนาจยุติความขัดแย้งจะลงเอยด้วยสถานการณ์แพ้ – ชนะ อาจเห็นได้ว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ เพราะได้ผลเร็วและผลออกทางชัดเจน แต่ก็เป็นการแก้ปัญหาระยะสั้น

2. โดยการกลบเกลื่อน การกลบเกลื่อนเป็นการเน้นที่จุดสนใจร่วมกันของบุคคลและพยายามลดความสนใจที่แตกต่างกัน

3. โดยการตอรอง การตอรองเป็นการลดความขัดแย้งโดยรู้จักยอมเสียบ้าง

4. โดยการเผชิญหน้าเพื่อแก้ปัญหา การเผชิญหน้าเพื่อแก้ปัญหาเป็นการมุ่งที่สาเหตุจริงของปัญหา ต้องมีความปรารถนาที่จะแก้ปัญหา พยายามเน้นที่ตัวปัญหาไม่ใช่ที่ตัวคน

จอห์นสัน (Johnson . 1993 : 222-226) ได้กล่าวถึงการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลว่า

1. การหันหน้าเข้าหากัน เป็นการแสดงความคิด ความรู้สึกของตนเองที่เกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างตรงไปตรงมา

2. การระบุความขัดแย้งระหว่างบุคคล การอธิบายถึงความขัดแย้งว่าเป็นปัญหาที่ต้องร่วมมือกันในการแก้ไข การอธิบายถึงการกระทำของทั้งสองฝ่าย ที่จะส่งผลให้การจัดการกับความขัดแย้งนั้นบรรลุผลตามเป้าหมาย

3. การแลกเปลี่ยนความคิด ความรู้สึก สิ่งที่ทั้งสองฝ่ายมีความเห็นไม่ตรงกัน การกระทำที่ต่างฝ่ายต่างยอมรับกันไม่ได้ แนวทางการแก้ไขที่เป็นไปได้ที่จะทำให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความพึงพอใจมากที่สุด

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว

2.1 งานวิจัยในประเทศ

การศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างบิดามารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

วราภรณ์ อินทรชัยศรี (2518 : 1) ได้ศึกษาถึงความขัดแย้งของวัยรุ่นกับพ่อแม่โดยศึกษาหาความสัมพันธ์กับการยอมรับตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองของวัยรุ่นทั้งตอนต้น และตอนปลายอายุระหว่าง 13 – 21 ปี จำนวน 358 คน พบว่า เด็กวัยรุ่นหญิงมีแนวโน้มที่จะขัดแย้งกับพ่อแม่มากกว่าเด็กวัยรุ่นชาย และเด็กวัยรุ่นจะขัดแย้งกับผู้เป็นแม่มากกว่าพ่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนพรัตน์ สมประสงค์ ที่พบว่า วัยรุ่นจะมีความขัดแย้งกับแม่มากกว่าพ่ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นกัน

นพรัตน์ สมประสงค์ (2520 : 1) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ และลักษณะความเป็นผู้นำ โดยใช้วิธีการสอบถามจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 13 – 21 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นระดับมัธยมศึกษา ปีที่ 1 – 5 ประกาศนียบัตรวิชาการชั้นต้น และชั้นสูง จำนวน 473 คน ชาย 209 คน หญิง 264 คน สรุปจากผลการศึกษาพบว่า ความขัดแย้งที่เด็กวัยรุ่นมีกับพ่อแม่มากที่สุดและมีเหมือนกันมากที่สุด คือ การที่พ่อแม่ชอบย้าให้ลูกเอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะด้านการเรียน กวดขันเรื่องการคบเพื่อนที่พูดจาไม่สุภาพ ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ และการคบเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน การออกนอกบ้านไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งพ่อแม่เกรงว่าจะเปลืองทรัพย์สิน เสียเวลาทำงานอื่น ๆ หรือเกรงว่าลูกจะทำตัวเสียหายนอกจากนี้ พ่อยังจู้จี้หรือบ่นว่าเกี่ยวกับความสะอาดของร่างกายและข้าวของเครื่องใช้ การใช้เงินต้องชี้แจงว่าใช้จ่ายไปอย่างไร พ่อแม่ต้องการให้ลูกปฏิบัติตามความต้องการหรือคำแนะนำของพ่อแม่ทุกอย่าง พ่อแม่มักไม่อนุญาตในเรื่องการพักผ่อนหย่อนใจของลูก ๆ เช่น การไปดูกีฬา ดูภาพยนตร์ ซึ่งลูกเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็น แต่พ่อแม่เห็นว่าเป็นการเสียเวลา ควรอยู่บ้านดีกว่า นอกจากนี้เวลาพ่อแม่ไม่สบายชอบระบายอารมณ์เสียกับลูก ๆ และบางครั้งพ่อแม่ยึดถือประเพณีดั้งเดิมมากเกินไป จนไม่ฟังความเห็นของลูก และยังมีเรื่องว่ากล่าวคนในบ้านจนลูกรำคาญ

ลักษณี โมรากุล (2537 : 1) ได้ศึกษาลักษณะและลำดับความสำคัญของความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นกับพ่อแม่ในโรงเรียนพิชญ์โลกพิทยาคม พบว่า วัยรุ่นจะมีความขัดแย้งกับพ่อแม่มากที่สุดในเรื่องการคบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดี รองลงมาคือ เรื่องที่พ่อแม่ชอบย้าให้เอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ ย้าให้ลูกทำดี ไม่ชอบให้ไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ โดย

เฉพาะอย่างยิ่งเวลากลางคืน และมักบ่นว่าหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี นอกจากนี้ยังพบว่า วัยรุ่นที่มีพ่อแม่มีการศึกษาต่างกัน ระดับฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน

ทัศนีย์ ประสพกิตติคุณ (2531 : 1) ศึกษาความขัดแย้งของวัยรุ่นที่มีต่อบิดามารดาและปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องตามการรับรู้ของนักเรียน พบว่านักเรียนมีความขัดแย้งกับบิดามารดามากที่สุดในเรื่อง บิดามารดาชอบย้าให้เขาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน และชอบยกเอาพี่น้องเพื่อนบ้านมาเป็นตัวอย่าง

วาสนา อิ่มโอษฐ์ (2519 : 87) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่และบุคลิกภาพเกิดตัว - แสดงตัวของเด็กวัยรุ่น โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนอายุ 13 - 20 ปี ชั้น มศ. 2 - มศ. 5 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง 6 แห่ง จำนวนนักเรียน 430 คน พบว่าเด็กวัยรุ่นมีความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องต่อไปนี้ ตามลำดับ คือ พ่อแม่ชอบสั่งสอนอบรมโดยเปรียบเทียบลูกของตนกับบุคคลอื่น ๆ ย้าให้เด็กปฏิบัติตามผู้ที่ประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน ควบคุมเกี่ยวกับการออกนอกบ้าน พ่อแม่มักลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อเกิดอารมณ์โมโห

สังวาลย์ สมสนิท (2518 : 90) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่ และการปรับตัวของเด็กวัยรุ่น โดยศึกษากับนักเรียนในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จำนวน 485 คน พบว่าเด็กวัยรุ่นชายหญิงมีความขัดแย้งกับพ่อแม่ไม่ต่างกัน วัยรุ่นในกรุงเทพฯ มีความขัดแย้งกับพ่อแม่แตกต่างกันกับวัยรุ่นต่างจังหวัด และความขัดแย้งนั้นเกิดกับแม่มากกว่าพ่อ

นวรรัตน์ ศรีรัญเพชร (2539 : 90) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูกกับรูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลของวัยรุ่นโดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เป็นวัยรุ่นจำนวน 611 คน ซึ่งมีอายุ 11-19 ปี อาศัยอยู่กับพ่อแม่ และกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 และอุดมศึกษาปีที่ 1 จากสถานศึกษาของรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นโดยรวม สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ลูกมีความสัมพันธ์ทางลบกับรูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลโดยใช้การแสดงออกแบบหลีกเลี่ยง และแบบใช้อำนาจบังคับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ลูกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลโดยใช้การแสดงออกแบบอ่อนโยน แบบประนีประนอม และแบบหันหน้าเข้าหากัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย มีการใช้รูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลแตกต่างกัน

ปิยะวดี สิงห์พันธ์ (2544 : 1) ได้ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาขัดแย้งและการเสริมสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น โดยใช้แบบสอบถาม บิดา มารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รุ่นปีการศึกษา 2543 ในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร จำนวน 277 คน พบว่า บิดา มารดา ที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และจำนวนบุตรต่างกัน

มีลักษณะความสัมพันธ์กับบุตรวัยรุ่นแตกต่างกัน โดยมารดามีความสัมพันธ์กับบุตรวัยรุ่นต่างกัน โดยมารดาที่มีความสัมพันธ์กับบุตรวัยรุ่นสูงกว่าบิดา ในด้านแนวทางการป้องกันปัญหาความขัดแย้งกับบุตรวัยรุ่น บิดามารดาที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษา ภูมิหลังทางครอบครัว และจำนวนบุตรต่างกัน มีแนวทางการป้องกันปัญหาความขัดแย้งกับบุตรวัยรุ่นแตกต่างกัน ทั้งนี้บิดา มารดา ส่วนใหญ่เห็นว่าการยอมรับพฤติกรรมและความคิด และการให้ความรักความเข้าใจแก่บุตรวัยรุ่นจะเป็นแนวทางสำคัญในการป้องกันปัญหาความขัดแย้งกับบุตรวัยรุ่น

วิทยา เกริกสกุลวณิชย์ (2543 : 1) ได้ศึกษาวิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวของนักเรียน และเปรียบเทียบวิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนก่อนและหลัง โดยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและการให้คำปรึกษากลุ่ม การศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542 จำนวน 452 คน พบว่า วิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวที่นักเรียนใช้บ่อยที่สุดคือ การยินยอม รองลงมา คือ การประนีประนอม การเจรจาต่อรอง การใช้อำนาจ และการหลีกเลี่ยงตามลำดับ ภายหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาวิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัว นักเรียนใช้วิธีการใช้อำนาจ การหลีกเลี่ยง ลดลง ส่วนการประนีประนอม และการเจรจาต่อรอง เพิ่มขึ้น

2.2 งานวิจัยในต่างประเทศกับการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว

เฟรมมิง (Flaming .1957 : 73) ได้ศึกษาถึงความเห็นของเด็กอายุ 16 ปี จำนวน 460 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ตนขัดแย้งกับพ่อแม่ เด็กจำนวนหนึ่งได้บรรยายว่าตนมักจะไม่นชอบและไม่พอใจเนื่องจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองของตนอารมณ์เสียบ่อย ๆ ชอบดุด่าจู้จี้ หงุดหงิดและโมโหจนเฉียวอยู่เสมอ บางคนก็ไม่พอใจพ่อแม่ของตนที่ปฏิบัติต่อตนเหมือนกับเด็กทารก คอยกักกันไม่ให้คบหรือเล่นกับเพื่อน หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน บางคนกล่าวว่าตนไม่ชอบบ้านเพราะตนไม่มีโอกาสเป็นตัวของตัวเองในเมื่อต้องการทำงานคนเดียวตามลำพัง เนื่องจากบ้านไม่มีความสงบ ไม่มีระเบียบ บางคนบ่นว่าอยากให้มาตรฐานของบ้านสูงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน อยากให้พ่อแม่รักษาและปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับลูกทุก ๆ ข้อ และอยากให้พ่อแม่ของตนปรับปรุงเรื่องการพูดจา และการแต่งกายด้วย

แบลร์ (Blair . 1964 : 28) กล่าวถึง บุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมของเด็ก มีสาเหตุเนื่องมาจากสภาพครอบครัว คือเด็กได้รับการขู่ข่ม หรือทัศนคติของพ่อแม่ ผู้ปกครองอันเป็นต้นเหตุให้เกิดความขัดแย้งได้หลายประการ เช่น พ่อแม่มักจะคาดหวัง พยายามกดดัน หรือให้ให้อิสระแก่เด็กไม่ถูกต้องเหมาะสม พ่อแม่มองดูพฤติกรรมของเด็กอย่างผู้ใหญ่มองดูเด็กที่ทำการที่ไม่ถูกต้อง พ่อแม่ไม่ฟังพอใจในวิถีการดำเนินชีวิตของตน จึงพยายามหันไปควบคุมความเป็นอยู่ของลูก

บล็อก (Block . 1973 : 192 – 206) ศึกษาความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นกับแม่ในสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งชายและหญิง จำนวน 528 คน พบว่า บิดามารดาจะดูว่าเมื่อผลการเรียนต่ำกว่าคนอื่น เคียวยืนยันให้ชี้แจงการใช้จ่าย จู้จี้เรื่องมารยาท นิสัยส่วนตัว ชอบยกเอาพี่หรือน้องมาเป็นตัวอย่าง ไม่อนุญาตให้เลือกอาชีพที่ตนสนใจ เคียวยืนยันให้คบกับเพื่อนที่แม่เลือกให้ เฝ้ามแต่เดือนให้ทำดีให้เป็นคนดี ไม่อนุญาตให้เลือกเรียนวิชาที่อยากเรียน

สตอตต์ (Stott. 1940 : 325 – 339) พบว่า พ่อแม่ที่มีอายุมากมีความต้องการที่จะบังคับเด็กวัยรุ่นมากกว่าพ่อแม่อายุน้อยๆ ไม่ห่างจากลูกมากนัก เนื่องจากพ่อแม่ที่มีอายุน้อยและไม่ห่างจากอายุลูกของตนมากมักจะมีความเข้าใจในปัญหาต่างๆ ของวัยรุ่นได้ดีกว่าพ่อแม่ที่มีอายุมาก

กล่าวโดยสรุป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่าง บิดา – มารดา และนักเรียน สรุปได้ว่า ทุกครอบครัวต่างประสบกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างพ่อแม่ กับบุตรธิดาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เด็กวัยรุ่นมีการพัฒนาทางด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านความคิดเห็นและความต้องการ ซึ่งมักจะขัดแย้งกันกับพ่อแม่ ความขัดแย้งก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อตัวเด็กและพ่อแม่ ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัญหาของภายในครอบครัวนั้น มีหลายปัญหา หลายด้านด้วยกัน แต่ละครอบครัวก็จะมีปัญหาแตกต่างกันออกไปซึ่งก่อผลเสียกับครอบครัวอย่างมาก สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหานั้นก็มีหลายด้าน เช่น มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน แล้วทำให้เกิดปัญหา ได้แก่ ความต้องการ ความคาดหวัง ของ บิดา มารดา และของนักเรียน ไม่สอดคล้องกัน สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน-การแข่งขันที่มีการแข่งขันกันสูงในสังคมเมืองไม่ว่าจะเป็น การเรียน เศรษฐกิจ เป็นต้น ความแตกต่างระหว่างพ่อแม่กับลูกวัยรุ่น ความต้องการที่จะเป็นอิสระของเด็กวัยรุ่น การสื่อสารไม่เข้าใจกัน ถ้าเรามองถึงปัญหา ผู้วิจัยเชื่อว่าสามารถที่จะหาแนวทางการแก้ไขได้ วิธีการแก้ปัญหาเพื่อลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้น พ่อแม่ และเด็กควรที่จะหาทางหลีกเลี่ยงปัญหา หรือหาแนวทางการแก้ปัญหา การหันหน้าพูดคุยกันอธิบายถึงปัญหา การยอมรับในความคิดของแต่ละบุคคล ความขัดแย้งมิใช่ข้อบ่งชี้ทางสังคมที่เกิดขึ้นโดยไม่มีสาเหตุหรือจากไปโดยไม่ทิ้งร่องรอย เมื่อเรากำหนดได้ว่าความขัดแย้งนั้นเป็นความขัดแย้งชนิดไหน ระดับใด และอะไรขัดแย้งกับอะไรแล้ว ความขัดแย้งนั้นถูกควบคุมอยู่ได้หรือไม่ ด้วยวิธีการใด ถ้าเราศึกษาไปถึงต้นตอจริงๆ แล้ว พบว่าล้วนเกิดจากจิตใจของบุคคลเป็นประการสำคัญ ดังนั้นการร่วมมือทุก ๆ ฝ่ายจะช่วยลดและแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวได้

ผู้วิจัยเห็นว่าครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งในการที่จะหล่อหลอมเด็กให้มีร่างกายและจิตใจสมบูรณ์ โดยเฉพาะด้านจิตใจ หากเด็กหรือเยาวชนไม่ได้รับการตอบสนองทางด้านจิตใจเท่าที่

ควรแล้ว จะทำให้จิตใจของเด็กไม่ได้มีการพัฒนาตามที่จะเป็น ซึ่งได้แก่ ความรัก ความกรุณาปราณี ความเห็นอกเห็นใจ ความยกย่อง ฯลฯ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูก ตลอดจนสมาชิกอื่นๆ ภายในครอบครัว เป็นสิ่งสำคัญพื้นฐานอย่างหนึ่งที่จำเป็นต่อการเอื้อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพ สุขภาพจิต ที่เหมาะสมให้กับเด็ก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่าง บิดา- มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาค้นคว้า และดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 1.กำหนดประชากร และ การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
- 2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 4.การเก็บรวบรวม
- 5.การจัดกระทำ และ การวิเคราะห์ข้อมูล
- 6.สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กำหนดประชากร และ การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 – 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง กลุ่มที่ 8 กรุงเทพมหานคร

1.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง กลุ่มที่ 8 ปีการศึกษา 2546 กรุงเทพมหานคร จำนวน 1,174 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่น .05 (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2538 : 285 ; อ้างอิงจาก Yamane . 1967 : 886 - 887) จากประชากร โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา โดยได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,174 คน

1.2.2 สุ่มโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง กลุ่มที่ 8 กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้โรงเรียน 5 โรงเรียน ดังนี้

โรงเรียน	โรงเรียน (กลุ่มตัวอย่าง)
วัดนवलนรดิศ	วัดนवलนรดิศ
สตรีวัดอัปสรสวรรค์	จันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม
จันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม	ปัญญาวรคุณ
วัดประดู่ในทรงธรรม	วัดรางบัว
ฤทธิณรงค์รอน	นवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก
มัธยมวัดหนองแขม	
วัดรางบัว	
ปัญญาวรคุณ	
ราชวินิตบางแคปานขำ	
นवलนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	

1.2.3 สุ่มนักเรียนในแต่ละระดับชั้นของแต่ละโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และสุ่มนักเรียนชายและหญิงตามสัดส่วนที่กำหนด ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นเรียน

โรงเรียน	เพศ	ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4		ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5		ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6	
		ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
วัดนวลนรดิศ	ชาย	280	100	277	99	266	95
	หญิง	164	60	145	53	150	55
จันทร์ประดิษฐาราม วิทยาคม	ชาย	94	33	110	39	112	40
	หญิง	153	56	172	63	118	43
ปัญญาวารคุณ	ชาย	90	32	70	25	83	30
	หญิง	114	41	118	43	136	49
วัดรางบัว	ชาย	52	19	59	21	64	30
	หญิง	46	17	83	30	80	29
นวลนรดิศวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	ชาย	32	11	17	6	21	7
	หญิง	43	16	19	7	32	12
รวม	ชาย	548	195	533	190	549	202
	หญิง	520	190	537	196	516	188
รวมทั้งสิ้น		1068	385	1070	386	1065	390

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างกับบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยแบบสอบถามดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล
2. แบบสอบถามปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว สาเหตุของความขัดแย้งใน ครอบครัวและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การสร้างแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลด้าน เพศ ระดับชั้นเรียน ของนักเรียน

ตัวอย่าง แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของนักเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ของนักเรียนเมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. เพศ

- () ชาย
() หญิง

2. ระดับชั้นเรียน

- () มัธยมศึกษาปีที่ 4
() มัธยมศึกษาปีที่ 5
() มัธยมศึกษาปีที่ 6

3.2 การสร้างแบบสอบถามปัญหา สาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว
มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความขัดแย้ง สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา กับนักเรียน

2. สร้างแบบสอบถามปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 50 คน สัมภาษณ์ถึงปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างบิดา-มารดา กับนักเรียน

3. ผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญของเนื้อหาที่ได้จากเอกสารงานวิจัย และจากการสัมภาษณ์รวบรวมผลที่ได้ มาสร้างเป็นแบบสอบถาม ปัญหาความขัดแย้ง สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างบิดา-มารดา กับนักเรียน ได้แบบสอบถามจำนวน 30 ข้อ

4. นำแบบสอบถาม ปัญหาความขัดแย้ง สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างบิดา-มารดา กับนักเรียน ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 1 ท่าน คือ ผศ.ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมทางด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้

5. นำแบบสอบถาม ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างบิดา-มารดา กับนักเรียน ซึ่งปรับปรุงแล้วจำนวน 30 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ได้แก่ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เพื่อวิเคราะห์หาค่าความจำแนกรายข้อ หลังจากให้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ ได้แบบสอบถาม จำนวน 30 ข้อ ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) หาค่าอำนาจจำแนกโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ ระหว่างคะแนนรายข้อ กับคะแนนรวม (Item Total Correlation) มีค่าระหว่าง .19 - .59

6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา Alpha Coefficient ของครอนบาค (Cronbach) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2538 : 125 – 126) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปัญหาความขัดแย้ง สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างบิดา-มารดา กับนักเรียน ทั้งฉบับ เท่ากับ.87

ตอนที่ 2

ตัวอย่าง แบบสอบถามความขัดแย้งในครอบครัว สาเหตุของความขัดแย้งในครอบครัวและแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าตรงกับความรู้สึกนักเรียนมากน้อยเพียงใดแล้วตอบโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ เพียงคำตอบเดียว ในกรณีที่นักเรียนตอบว่ามีความรู้สึกในเรื่องนั้นๆ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือไม่เคยเลย ขอให้นักเรียนพิจารณาต่อไปว่าสาเหตุมาจากอะไรและนักเรียนได้ทำอย่างไรเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวแล้วตอบโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ เพียงคำตอบเดียว หากข้อความที่ให้ไว้ไม่ตรงกับสภาพที่เป็นจริง ขอให้นักเรียนเขียนเพิ่มเติมได้ในข้ออื่นๆ โปรดระบุ

(ข้อ 1.) นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่
☐	☐	☐	☐	☐

สาเหตุของปัญหาดังกล่าว นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ พ่อแม่บอกอย่างไรก็ปฏิบัติตามนั้น
- ☐ ไม่สนใจ ทำตามใจตนเอง
- ☐ ชี้แจงให้พ่อแม่ทราบ เกี่ยวกับเหตุผลที่คบเพื่อนต่างเพศ
- ☐ พยายามคบเพื่อนเพศเดียวกัน
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 2.) นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการคบเพื่อนที่ชอบกินเหล้า สูบบุหรี่
มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหาดังกล่าว นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ ปฏิบัติตามคำแนะนำของพ่อแม่
- ☐ อยู่เฉยๆ ไม่ได้เถียงอะไร
- ☐ อธิบายให้พ่อแม่เข้าใจว่า ถึงแม้ว่าจะคบเพื่อนพวกนี้ แต่ตัวเองก็จะไม่กินเหล้า สูบบุหรี่
- ☐ ไม่คบเพื่อนพวกนี้ให้พ่อแม่เห็น
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

เกณฑ์การให้คะแนน

มากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มาก	ให้ 4 คะแนน
ปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
น้อย	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยขัดแย้ง	ให้ 1 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

4.51 – 5.00	มีระดับความขัดแย้งอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีระดับความขัดแย้งอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีระดับความขัดแย้งอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีระดับความขัดแย้งอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

4. การเก็บรวบรวม

ในการเก็บรวบรวมและจัดกระทำข้อมูล ดังนี้

1. นำหนังสือขออนุญาตในการทำวิจัย จากบัณฑิตวิทยาลัย ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ จากผู้อำนวยการของโรงเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในลำดับต่อไป
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 11 – 13 กุมภาพันธ์ 2547
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1
2. เปรียบเทียบปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยใช้ t-test
3. เปรียบเทียบปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนกับระดับชั้นเรียน โดยใช้สถิติ F-test
4. เปรียบเทียบสาเหตุความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนชายและนักเรียนหญิง โดยใช้ ไคสแควร์ (Chi-Square test)
5. เปรียบเทียบสาเหตุของความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โดยใช้ สถิติไคสแควร์ (Chi-Square test)

6. เปรียบเทียบแนวทางการแก้ไขปัญหความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และระดับชั้นเรียน โดยใช้ สถิติไคสแควร์ (Chi-Square test)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for Social Sciences)

6. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย

1.2 ความแปรปรวน

1.3 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามความขัดแย้งในครอบครัว สาเหตุของความขัดแย้ง ในครอบครัวและแนวทางการแก้ปัญหความขัดแย้งในครอบครัวโดยใช้ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ (Item Total Correlation)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่าง สาเหตุของความขัดแย้ง และแนวทางการแก้ไขปัญห ความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียน กับเพศ และระดับชั้นเรียน ใช้สถิติ ไคสแควร์ (Chi-Square test)

3.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียน โดยใช้ t-test กับระดับชั้นเรียน โดยใช้สถิติ F-test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆแทนความหมาย ดังต่อไปนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน	ขั้นของความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
F	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบเอฟ (F – Distribution)
t	แทน	ค่าสถิติในการแจกแจงแบบที (t – Distribution)
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
χ^2	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน χ^2 – Distribution

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของข้อมูล
2. เปรียบเทียบปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงโดยใช้ t-test
3. วิเคราะห์ความแปรปรวนของของปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และระดับชั้นเรียนของนักเรียน โดยใช้สถิติ F-test ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe)
4. เปรียบเทียบปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียน กับเพศ ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square test)
5. เปรียบเทียบสาเหตุของความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียน กับเพศ ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square test)

6. เปรียบเทียบแนวทางการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง และระดับชั้นเรียน ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square test)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้า โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอนตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 1,174 คน จำแนกตามเพศ และระดับชั้นเรียน

ตอนที่ 2 แสดงระดับของปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียน โดยจำแนกตามเพศ และระดับชั้นเรียน

ตอนที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบระดับของปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียน โดยจำแนกตามเพศ และระดับชั้นเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 1,174 คน จำแนกตาม เพศ และระดับชั้นเรียน

ตาราง 2 จำนวนนักเรียน จำแนกตามเพศ และระดับชั้นเรียน

นักเรียน	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	583	49.7
หญิง	591	50.3
ระดับชั้นเรียน		
มัธยมศึกษาปีที่ 4	392	33.4
มัธยมศึกษาปีที่ 5	392	33.4
มัธยมศึกษาปีที่ 6	390	33.2
รวม	1,174	100.00

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเพศชาย จำนวน 583 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7 และนักเรียนเพศหญิง จำนวน 591 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 392 คน คิดเป็นร้อยละ 33.4 นักเรียนที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 392 คน คิดเป็นร้อยละ 33.4 นักเรียนที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 390 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2

ตอนที่ 2 ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่าง บิดา – มารดา และ นักเรียน โดยจำแนกตามเพศ และระดับชั้นเรียน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียน (n =1,174)

ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่าง บิดา มารดา และนักเรียน	$\bar{X}$	SD	แปลผล
1.ด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ	2.15	0.81	น้อย
2.ด้านการเรียน	2.20	0.76	น้อย
3.ด้านการเงิน	2.01	0.78	น้อย
4.ด้านการเที่ยวกลางคืน	1.94	0.99	น้อย
5.ด้านการแต่งกาย	1.69	0.71	น้อย
6.การใช้เวลาว่าง	1.88	0.78	น้อย
รวม	1.98	0.60	น้อย

จากตาราง 3 พบว่า ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา มารดา และนักเรียน โดยรวม และรายด้าน ซึ่งได้แก่ ในด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน ด้านการเงิน ด้านการเที่ยวกลางคืน ด้านการแต่งกาย และด้านการใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่าง
บิดา-มารดา และนักเรียน (n = 1,174)

ปัญหาด้าน ความขัดแย้ง	สาเหตุของ ความขัดแย้ง	จำนวน	ร้อยละ	แนวทางที่นักเรียน ใช้ในการแก้ปัญหา ความขัดแย้ง	จำนวน	ร้อยละ
1.ด้านการคบเพื่อน และเพื่อนต่างเพศ	ความต้องการของบิดา			การยอมรับปัญหา	190	24.4
	มารดาและนักเรียนไม่			การหนีปัญหา	34	4.4
	สอดคล้อง	224	30.9	การอธิบายถึงปัญหาและ		
	ความคาดหวังของบิดา			ความต้องการของตน	541	69.5
	มารดาและนักเรียนไม่			การประนีประนอม	13	1.7
	สอดคล้อง	102	14.1	รวม	778	100
	ความแตกต่างระหว่าง					
	วัย	134	18.5			
	ความต้องการอิสระของ					
	นักเรียน	198	27.3			
2.ด้านการเรียน	การสื่อสารไม่เข้าใจกัน					
	ระหว่างบิดา มารดาและ					
	นักเรียน	67	9.2			
	รวม	725	100			
	ความต้องการของบิดา			การยอมรับปัญหา	465	52.6
	มารดาและนักเรียนไม่			การหนีปัญหา	26	2.9
	สอดคล้อง	228	25.9	การอธิบายถึงปัญหาและ		
	ความคาดหวังของบิดา			ความต้องการของตน	199	22.5
	มารดาและนักเรียนไม่			การประนีประนอม	194	21.9
	สอดคล้อง	485	55.2	รวม	884	100
	ความแตกต่างระหว่าง					
	วัย	39	4.4			
	ความต้องการอิสระของ					
	นักเรียน	94	10.7			
	-การสื่อสารไม่เข้าใจกัน					
	ระหว่างบิดา มารดาและ					
	นักเรียน	33	3.8			
	รวม	879	100			

ตาราง 4(ต่อ)

ปัญหาด้าน ความขัดแย้ง	สาเหตุของ ความขัดแย้ง	จำนวน	ร้อยละ	แนวทางที่นักเรียน ใช้ในการแก้ปัญหา ความขัดแย้ง	จำนวน	ร้อยละ
3.ด้านการเงิน	ความต้องการของบิดา			การยอมรับปัญหา	242	32.2
	มารดาและนักเรียนไม่			การหนีปัญหา	27	3.6
	สอดคล้อง	218	29.1	การอธิบายถึงปัญหาและ		
	ความคาดหวังของบิดา			ความต้องการของตน	455	60.6
	มารดาและนักเรียนไม่			การประนีประนอม	27	3.6
	สอดคล้อง	27	3.6	รวม	751	100
	ความแตกต่างระหว่าง					
	วัย	212	28.3			
	ความต้องการอิสระของ					
	นักเรียน	219	29.2			
4.ด้านการเที่ยว กลางคืน	การสื่อสารไม่เข้าใจกัน					
	ระหว่างบิดา มารดาและ					
	นักเรียน	73	9.7			
	รวม	749	100			
	ความต้องการของบิดา			การยอมรับปัญหา	229	38.4
	มารดาและนักเรียนไม่			การหนีปัญหา	21	3.5
	สอดคล้อง	229	37.9	การอธิบายถึงปัญหาและ		
	ความคาดหวังของบิดา			ความต้องการของตน	313	52.4
	มารดาและนักเรียนไม่			การประนีประนอม	34	5.7
	สอดคล้อง	48	7.9	รวม	597	100
	ความแตกต่างระหว่าง					
	วัย	92	15.2			
	ความต้องการอิสระของ					
	นักเรียน	198	32.7			
	การสื่อสารไม่เข้าใจกัน					
	ระหว่างบิดา มารดาและ					
	นักเรียน	38	6.3			
	รวม	605	100			

ตาราง 4(ต่อ)

ปัญหาด้าน ความขัดแย้ง	สาเหตุของ ความขัดแย้ง	จำนวน	ร้อยละ	แนวทางที่นักเรียน ใช้ในการแก้ปัญหา ความขัดแย้ง	จำนวน	ร้อยละ
5.ด้านการแต่งกาย	ความต้องการของบิดา			การยอมรับปัญหา	156	28.4
	มารดาและนักเรียนไม่			การหนีปัญหา	25	4.6
	สอดคล้อง	183	33.6	การอธิบายถึงปัญหาและ		
	ความคาดหวังของบิดา			ความต้องการของตน	348	63.4
	มารดาและนักเรียนไม่			การประนีประนอม	20	3.6
	สอดคล้อง	28	5.1	รวม	549	100
	ความแตกต่างระหว่าง					
	วัย	177	32.5			
	ความต้องการอิสระของ					
	นักเรียน	141	25.9			
6.ด้านการใช้เวลา ว่าง	การสื่อสารไม่เข้าใจกัน					
	ระหว่างบิดา มารดาและ					
	นักเรียน	16	2.9			
	รวม	545	100			
	ความต้องการของบิดา			การยอมรับปัญหา	141	21.9
	มารดาและนักเรียนไม่			การหนีปัญหา	51	7.9
	สอดคล้อง	232	36.5	การอธิบายถึงปัญหาและ		
	ความคาดหวังของบิดา			ความต้องการของตน	395	61.4
	มารดาและนักเรียนไม่			การประนีประนอม	56	8.7
	สอดคล้อง	49	7.7	รวม	643	100
	ความแตกต่างระหว่าง					
	วัย	91	14.3			
	ความต้องการอิสระของ					
	นักเรียน	233	36.7			
	การสื่อสารไม่เข้าใจกัน					
	ระหว่างบิดา มารดาและ					
	นักเรียน	30	4.7			
	รวม	635	100			

จากตาราง 4 พบว่า นักเรียนมีสาเหตุของความขัดแย้งในครอบครัวและ แนวทางการแก้ปัญหาในครอบครัวมีดังนี้ ด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ : สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งระหว่างบิดา มารดา คือ ความต้องการของบิดา มารดาและนักเรียนไม่สอดคล้องกัน คิดเป็นร้อยละ 30.9 และแนวทางส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว นั้น คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ คิดเป็นร้อยละ 69.5

ปัญหาด้านการเรียน : สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งระหว่างบิดา มารดา คือ ความคาดหวังของบิดา มารดาและนักเรียนไม่สอดคล้องกัน คิดเป็นร้อยละ 55.2 และแนวทาง ส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว นั้น คือ นักเรียนยอมรับปัญหาด้าน การเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.6

ปัญหาด้านการเงิน : สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งระหว่างบิดา มารดา คือ ความต้องการอิสระของนักเรียนกัน คิดเป็นร้อยละ 29.2 และแนวทางส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว นั้น คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการเงิน คิดเป็นร้อยละ 60.6

ปัญหาด้านการเที่ยวกลางคืน : สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งระหว่างบิดา มารดา คือ ความต้องการของบิดา มารดาและนักเรียนไม่สอดคล้องกัน คิดเป็นร้อยละ 37.9 และแนวทางส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว นั้น คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้าน การเที่ยวกลางคืน คิดเป็นร้อยละ 52.4

ปัญหาด้านการแต่งกาย : สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งระหว่างบิดา มารดา คือ ความต้องการของบิดา มารดาและนักเรียนไม่สอดคล้องกัน คิดเป็นร้อยละ 33.6 และแนวทางส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว นั้น คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 63.4

ปัญหาด้านการใช้เวลาว่าง : สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งระหว่างบิดา มารดา คือ ความต้องการอิสระของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 36.7 และแนวทางส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าว นั้น คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการใช้เวลาว่าง คิดเป็นร้อยละ 61.4

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบของปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียน โดยจำแนกตามเพศ ของนักเรียน

ตาราง 5 เปรียบเทียบปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา มารดา และนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง

ปัญหาความขัดแย้ง	นักเรียนชาย (n = 583)			นักเรียนหญิง (n = 591)			t
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
1.ด้านการคบเพื่อน							
และเพื่อนต่างเพศ	2.80	0.77	น้อย	2.21	0.86	น้อย	-2.80*
2.ด้านการเรียน	2.29	0.75	น้อย	2.10	0.76	น้อย	4.25*
3.ด้านการเงิน	2.00	0.77	น้อย	2.01	0.80	น้อย	-0.22
4.ด้านการเที่ยว							
กลางคืน	1.97	0.95	น้อย	1.90	1.04	น้อย	1.07
5.ด้านการแต่งกาย	1.64	0.66	น้อย	1.73	0.77	น้อย	-2.27*
6.การใช้เวลาว่าง	1.90	0.77	น้อย	1.85	0.80	น้อย	1.19
รวม	1.98	0.59	น้อย	1.97	0.62	น้อย	0.31

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา มารดา และนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ในด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน และด้านการแต่งกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับปัญหาของความขัดแย้งระหว่าง บิดา – มารดา กับนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ในด้านการเงิน ด้านการเที่ยวกลางคืน และด้านการใช้เวลาว่าง พบว่านักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิง มีระดับของความขัดแย้งระหว่าง บิดา – มารดากับนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดย ปัญหาความขัดแย้งด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน ด้านการเงิน ด้านการเที่ยวกลางคืน ด้านการแต่งกาย และด้านการใช้เวลาว่าง ของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความถี่ของสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดาของนักเรียนชาย (n = 583)
และนักเรียนหญิง (n = 591)

ปัญหาด้าน ความขัดแย้ง	สาเหตุของ ความขัดแย้ง	นักเรียนชาย		นักเรียนหญิง		χ^2
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.ด้านการคบ เพื่อนและเพื่อน ต่างเพศ	ความต้องการของบิดา					23.62*
	มารดาและนักเรียนไม่					
	สอดคล้องกัน	100	27.8	124	34.0	
	ความคาดหวังของบิดา					
	มารดาและนักเรียนไม่					
	สอดคล้องกัน	49	13.6	53	14.5	
	ความแตกต่างระหว่าง					
	วัย	70	19.4	64	17.5	
	ความต้องการอิสระของ					
	นักเรียน	121	33.6	77	21.1	
	การสื่อสารไม่เข้าใจกัน					
	ระหว่างบิดา มารดา					
	และนักเรียน	20	5.6	47	12.9	
	รวม	360	100	365	100	
แนวทางการที่นักเรียนใช้		นักเรียนชาย		นักเรียนหญิง		χ^2
ในการแก้ปัญหา		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ความขัดแย้ง						
การยอมรับปัญหา		102	27.0	88	22.0	3.01
การหนีปัญหา		17	4.5	17	4.3	
การอธิบายถึงปัญหาและ						
ความต้องการของตน		252	66.7	289	72.3	
การประนีประนอม		7	1.9	6	1.5	
รวม		378	100	400	100	

ตาราง 6(ต่อ)

ปัญหาด้าน ความขัดแย้ง	สาเหตุของ ความขัดแย้ง	นักเรียนชาย		นักเรียนหญิง		χ^2
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
3.ด้านการเงิน	ความต้องการของบิดา					8.55
	มารดาและนักเรียนไม่					
	สอดคล้องกัน	100	27.2	118	31.0	
	ความคาดหวังของบิดา					
	มารดาและนักเรียนไม่					
	สอดคล้องกัน	14	3.8	13	3.4	
	ความแตกต่างระหว่าง					
	วัย	98	26.6	114	29.9	
	ความต้องการอิสระของ					
	นักเรียน	125	34.0	94	24.7	
	การสื่อสารไม่เข้าใจกัน					
ระหว่างบิดา มารดา						
และนักเรียน	31	8.4	42	11.0		
รวม		368	100	381	100	

ตาราง 6(ต่อ)

ปัญหาด้าน ความขัดแย้ง	สาเหตุของ ความขัดแย้ง	นักเรียนชาย			นักเรียนหญิง			χ^2	แนวทางที่นักเรียนใช้ ในการแก้ปัญหา ความขัดแย้ง	นักเรียนชาย			นักเรียนหญิง			χ^2
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละ	
4.ด้านการเที่ยว กลางคืน	ความต้องการของบิดา							3.88	การยอมรับปัญหา	103	32.7	126	44.7	17.60*		
	มารดาและนักเรียนไม่								การหนีปัญหา	6	1.9	15	5.3			
	สอดคล้องกัน	127	38.7	102			36.8		การอธิบายถึงปัญหาและ							
	ความคาดหวังของบิดา								ความต้องการของตน	183	58.1	130	46.1			
	มารดาและนักเรียนไม่								การประนีประนอม	23	7.3	11	3.9			
	สอดคล้องกัน	25	7.6	23			8.3		รวม	315	100	282	100			
	ความแตกต่างระหว่าง															
	วัย	42	12.8	50			18.1									
	ความต้องการอิสระของ															
	นักเรียน	114	34.8	84			30.3									
	การสื่อสารไม่เข้าใจกัน															
	ระหว่างบิดา มารดา															
	และนักเรียน	20	6.1	18			6.5									
	รวม	328	100	277			100									

ตาราง 6(ต่อ)

ปัญหาด้าน ความขัดแย้ง	สาเหตุของ ความขัดแย้ง	นักเรียนชาย			นักเรียนหญิง			χ^2	แนวทางที่นักเรียนใช้ ในการแก้ปัญหา ความขัดแย้ง	นักเรียนชาย			นักเรียนหญิง			χ^2
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	
5.ด้านการแต่ง กาย	ความต้องการของบิตา							11.46*	การยอมรับปัญหา	62	23.8	94	32.5	10.20*		
	มารดาและนักเรียนไม่								การหนีปัญหา	18	6.9	7	2.4			
	สอดคล้องกัน	91	35.0	92					การอธิบายถึงปัญหาและ							
	ความคาดหวังของบิตา								ความต้องการของตน	171	65.8	177	61.2			
	มารดาและนักเรียนไม่								การประนีประนอม	9	3.5	11	3.8			
	สอดคล้องกัน	10	3.8	18					รวม	260	100	289	100			
	ความแตกต่างระหว่าง															
	วัย	71	27.3	106												
	ความต้องการอิสระของ															
	นักเรียน	81	31.2	60												
	การสื่อสารไม่เข้าใจกัน															
	ระหว่างบิตา มารดา															
	และนักเรียน	7	2.7	9												
	รวม	260	100	285												

ตาราง 6(ต่อ)

ปัญหาด้าน ความขัดแย้ง	สาเหตุของ ความขัดแย้ง	นักเรียนชาย			นักเรียนหญิง			χ^2
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	
6.ด้านการใช้ เวลาว่าง	ความต้องการของบิดา							9.55*
	มารดาและนักเรียนไม่							
	สอดคล้องกัน	116	36.1	116				36.9
	ความคาดหวังของบิดา							
	มารดาและนักเรียนไม่							
	สอดคล้องกัน	16	5.0	33				10.5
	ความแตกต่างระหว่าง							
	วัย	53	16.5	38				12.1
	ความต้องการอิสระของ							
	นักเรียน	123	38.3	110				35.0
	การสื่อสารไม่เข้าใจกัน							
	ระหว่างบิดา มารดา							
	และนักเรียน	13	4.0	17				5.4
	รวม	321	100	314				100
	แนวทางที่นักเรียนใช้							
	ในการแก้ปัญหา							
	ความขัดแย้ง							
	การยอมรับปัญหา	82	24.1	59				19.5
	การหนีปัญหา	30	8.8	21				6.9
	การอธิบายถึงปัญหาและ							
	ความต้องการของตน	200	58.8	195				64.4
	การประนีประนอม	28	8.2	28				9.2
	รวม	340	100	303				100

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 พบว่า สาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดาของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง มีความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากสาเหตุของความขัดแย้งในด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการแต่งกาย และด้านการใช้เวลาว่าง ส่วนในปัญหาด้านอื่นๆ พบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความขัดแย้งระหว่างบิดา - มารดาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดาของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากปัญหาด้านความขัดแย้งในด้านการเรียน ด้านการเที่ยวกลางคืน และการแต่งกาย ส่วนปัญหาความขัดแย้งด้านอื่นๆ พบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกันมีแนวทางการแก้ปัญหา ความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่าง บิดา-มารดา และนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน

ปัญหาด้าน ความขัดแย้ง	มัธยมศึกษาปีที่ 4 (n=392)			มัธยมศึกษาปีที่ 5 (n=392)			มัธยมศึกษาปีที่ 6 (n=390)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านการคบเพื่อน									
และเพื่อนต่างเพศ	2.19	0.86	น้อย	2.09	0.77	น้อย	2.16	0.81	น้อย
2.ด้านการเรียน	2.24	0.76	น้อย	2.15	0.71	น้อย	2.21	0.80	น้อย
3.ด้านการเงิน	2.03	0.80	น้อย	1.96	0.70	น้อย	2.05	0.84	น้อย
4.ด้านการเที่ยวกลางคืน									
คิน	1.95	1.02	น้อย	1.87	0.94	น้อย	1.99	1.02	น้อย
5.ด้านการแต่งกาย	1.71	0.75	น้อย	1.63	0.62	น้อย	1.72	0.76	น้อย
6.การใช้เวลาว่าง	1.90	0.81	น้อย	1.86	0.72	น้อย	1.88	0.81	น้อย
รวม	2.00	0.63	น้อย	1.93	0.52	น้อย	2.00	0.63	น้อย

จากตาราง 7 พบว่า ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวม ซึ่งได้แก่ ด้านการคบเพื่อน และเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน ด้านการเงิน ด้านการเที่ยวกลางคืน ด้านการแต่งกาย และด้านการใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 8 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดาและนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน

ความขัดแย้ง	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
1.ด้านการคบเพื่อน	Regression	2	2.149	1.074	1.600	.202
	Residual	1171	786.184	.671		
	Total	1173	788.333			
2.ด้านการเรียน	Regression	2	1.721	.860	1.480	.228
	Residual	1171	680.519	.581		
	Total	1173	682.240			
3.ด้านการเงิน	Regression	2	1.798	.899	1.460	.233
	Residual	1171	721.036	.616		
	Total	1173	722.834			
4.ด้านการเที่ยวกลางคืน	Regression	2	2.730	1.365	1.378	.253
	Residual	1171	1160.183	.991		
	Total	1173	1162.913			
5.ด้านการแต่งกาย	Regression	2	1.928	.964	1.874	.154
	Residual	1171	602.459	.514		
	Total	1173	604.387			
6.ด้านการใช้เวลาว่าง	Regression	2	.388	.194	.313	.731
	Residual	1171	726.867	.621		
	Total	1173	727.255			
โดยรวม	Regression	2	1.522	.761	2.104	.122
	Residual	1171	423.622	.362		
	Total	1173	425.144			

จากตาราง 8 พบว่า ปัญหาความขัดแย้งกับบิดา มารดา และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมและรายด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน ด้านการเงิน ด้านการเที่ยวกลางคืน ด้านการแต่งกาย และด้านการใช้เวลาว่าง แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความถี่ของสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4(n = 392)
 มัธยมศึกษาปีที่ 5 (n = 392) และมัธยมศึกษาปีที่ 6 (n = 390)

ปัญหาด้าน	สาเหตุของ	ม.4				ม.5				ม.6				χ^2	
		ความขัดแย้ง		ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ		ร้อยละ			
		ก	ร้อยละ	ก	ร้อยละ	ก	ร้อยละ	ก	ร้อยละ	ก	ร้อยละ	ก	ร้อยละ		
1.ด้านการคบเพื่อน	สาเหตุที่ 1	78	31.7	81	34.6	65	26.5	14.93	77	29.4	59	23.2	54	20.6	12.59*
	สาเหตุที่ 2	33	13.4	40	17.1	29	11.8		16	6.1	5	2.0	13	5.0	
	สาเหตุที่ 3	47	19.1	38	16.2	49	20.0		164	62.6	186	73.2	191	72.9	
	สาเหตุที่ 4	62	25.2	64	27.4	72	29.4		5	1.9	4	1.6	4	1.5	
	สาเหตุที่ 5	26	10.6	11	4.7	30	12.2		262	100	254	100	262	100	
	รวม	246	100	234	100	245	100								
2.ด้านการเรียน	สาเหตุที่ 1	68	23.5	85	28.8	75	25.4	9.21	178	59.7	154	52.0	133	45.9	16.65*
	สาเหตุที่ 2	168	58.1	161	54.6	156	52.9		9	3.0	5	1.7	12	4.1	
	สาเหตุที่ 3	11	3.8	8	2.7	20	6.8		60	20.1	73	24.7	66	22.8	
	สาเหตุที่ 4	29	10.0	31	10.5	34	11.5		51	17.1	64	21.6	79	27.2	
	สาเหตุที่ 5	13	4.5	10	3.4	10	3.4		298	100	296	100	290	100	
	รวม	289	100	295	100	295	100								

ตาราง 9(ต่อ)

ปัญหาด้าน	สาเหตุของ	ม.4			ม.5			ม.6			χ^2			
		ความขัดแย้ง	น	ร้อยละ	ความขัดแย้ง	น	ร้อยละ	ความขัดแย้ง	น	ร้อยละ				
3.ด้านการเงิน														
	สาเหตุที่ 1	73	29.3	79	30.7	66	27.2	88	35.3	87	33.9	67	27.3	8.73
	สาเหตุที่ 2	14	5.6	6	2.3	7	2.9							
	สาเหตุที่ 3	63	25.3	68	26.5	81	33.3							
	สาเหตุที่ 4	74	29.7	77	30.0	68	28.0							
	สาเหตุที่ 5	25	10.0	27	10.5	21	8.6							
	รวม	249	100	257	100	243	100							
4.ด้านการเที่ยวกลางคืน														
	สาเหตุที่ 1	77	38.3	85	43.6	67	32.1	12.64						
	สาเหตุที่ 2	19	9.5	10	5.1	19	9.1							
	สาเหตุที่ 3	31	15.4	24	12.3	37	17.7							
	สาเหตุที่ 4	64	31.8	67	34.4	67	32.1							
	สาเหตุที่ 5	10	5.0	9	4.6	19	9.1							
	รวม	201	100	195	100	209	100							
แนวทางการแก้ปัญหา														
	แนวทางที่ 1	88	35.3	87	33.9	67	27.3	8.73						
	แนวทางที่ 2	12	4.8	6	2.3	9	3.7							
	แนวทางที่ 3	144	57.8	154	59.9	157	64.1							
	แนวทางที่ 4	5	2.0	10	3.9	12	4.9							
	รวม	249	100	257	100	245	100							
แนวทางที่ 1														
	แนวทางที่ 1	88	44.0	76	40.6	65	31.0	14.31*						
	แนวทางที่ 2	10	5.0	5	2.7	6	2.9							
	แนวทางที่ 3	96	48.0	96	51.3	121	57.6							
	แนวทางที่ 4	6	3.0	10	5.3	18	8.6							
	รวม	200	100	187	100	210	100							

ตาราง 9(ต่อ)

ปัญหาด้าน ความขัดแย้ง	สาเหตุของ ความขัดแย้ง	ม.4				ม.5				ม.6				χ^2	
		น	ร้อยละ	น	ร้อยละ	น	ร้อยละ	น	ร้อยละ	น	ร้อยละ	น	ร้อยละ		
5.ด้านการ แต่งกาย	สาเหตุที่ 1	61	35.1	62	34.1	60	31.7	12.56	แนวทางการ แก้ปัญหา						14.50*
	สาเหตุที่ 2	9	5.2	11	6.0	8	4.2		แนวทางที่ 1						19.0
	สาเหตุที่ 3	56	32.2	52	28.6	69	36.5		แนวทางที่ 2						10.0
	สาเหตุที่ 4	43	24.7	56	30.8	42	22.2		แนวทางที่ 3						62.1
	สาเหตุที่ 5	5	2.9	1	0.5	10	5.3		แนวทางที่ 4						9.0
	รวม	174	100	182	100	189	100		รวม						100
6.ด้านการใช้ เวลาว่าง	สาเหตุที่ 1	81	38.6	82	37.4	69	33.5	17.14*	แนวทางการ แก้ปัญหา						6.75
	สาเหตุที่ 2	20	9.5	12	5.5	17	8.3		แนวทางที่ 1						19.0
	สาเหตุที่ 3	34	16.2	25	11.4	32	15.5		แนวทางที่ 2						10.0
	สาเหตุที่ 4	62	29.5	96	43.8	75	36.4		แนวทางที่ 3						62.1
	สาเหตุที่ 5	13	6.2	4	1.8	13	6.3		แนวทางที่ 4						9.0
	รวม	210	100	219	100	206	100		รวม						100

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ

สาเหตุที่ 1 คือ ความต้องการของบิดา มารดา

สาเหตุที่ 2 คือ ความคาดหวังของบิดา มารดา

สาเหตุที่ 3 คือ ความแตกต่างของวัยของบิดา มารดา ของนักเรียน

สาเหตุที่ 4 คือ ความต้องการอิสระของนักเรียน

สาเหตุที่ 5 คือ การสื่อสารไม่เข้าใจ

แนวทางที่ 1 คือ การยอมรับปัญหา

แนวทางที่ 2 คือ การหนีปัญหา

แนวทางที่ 3 คือ การอธิบายถึงปัญหาและความต้องการของตน

แนวทางที่ 4 คือ การประนีประนอม

จากตาราง 9 พบว่า สาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสาเหตุของความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในปัญหาด้านการใช้เวลาว่าง ส่วนสาเหตุของความขัดแย้งในปัญหาด้านอื่นๆ พบว่านักเรียนที่มีชั้นเรียนต่างกันมีความขัดแย้งกับ บิดา – มารดาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีแนวทางการแก้ปัญหา ความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการเรียน ด้านการเที่ยว กลางคืน ด้านการแต่งกาย ส่วนแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในด้านอื่นๆ พบว่า นักเรียนที่มีชั้นเรียนต่างกันมีแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างนักเรียนกับบิดา-มารดา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างนักเรียนกับบิดา-มารดา โดยจำแนกตาม เพศ ระดับชั้นเรียน ของนักเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนที่มีเพศ และระดับชั้นเรียนต่างกัน มีปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว สาเหตุของความขัดแย้ง และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้ง แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง กลุ่มที่ 8 กรุงเทพมหานคร
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง กลุ่มที่ 8 กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 1,174 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น จากประชากร
3. เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน
ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างนักเรียนกับบิดา-มารดา
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences)

4.1 ข้อมูลทั่วไป แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละของข้อมูล

4.2 เปรียบเทียบปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงโดยใช้ t-test

4.3 วิเคราะห์ความแปรปรวนของของปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และระดับชั้นเรียนของนักเรียน โดยใช้สถิติ F-test ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe)

4.4 เปรียบเทียบปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนกับเพศ ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square test)

4.5 เปรียบเทียบสาเหตุของความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนกับ เพศ ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square test)

4.6 เปรียบเทียบแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง และระดับชั้นเรียน ใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square test)

สรุปผลการค้นคว้า

การศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างนักเรียนกับบิดา-มารดา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร นั้นได้ สรุปผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 1,174 คน จำแนกตาม เพศ และระดับชั้นเรียน ได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเพศชาย จำนวน 583 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7 และนักเรียนเพศหญิง จำนวน 591 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 392 คน คิดเป็นร้อยละ 33.4 นักเรียนที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 392 คน คิดเป็นร้อยละ 33.4 นักเรียนที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 390 คน คิดเป็นร้อยละ 33.2

ตอนที่ 2 ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และ นักเรียน โดยจำแนกตามเพศ และระดับชั้นเรียน ได้ดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียน ได้ดังนี้

ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา มารดา และนักเรียน โดยรวมและรายด้าน ซึ่งได้แก่ ในด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน ด้านการเงิน ด้านการเที่ยวกลางคืน ด้านการแต่งกาย ด้านการใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับน้อย

2.2 จำนวน และ ร้อยละของสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียน ได้ดังนี้

นักเรียนมีสาเหตุของความขัดแย้งในครอบครัวและ แนวทางการแก้ปัญหาในครอบครัวมีดังนี้ ด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ : สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งระหว่างบิดา มารดา คือ ความต้องการของบิดา มารดาและนักเรียนไม่สอดคล้องกัน คิดเป็นร้อยละ 30.9 และแนวทางส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวนี้ คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ คิดเป็นร้อยละ 69.5

ปัญหาด้านการเรียน : สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งระหว่างบิดา มารดา คือ ความคาดหวังของบิดา มารดาและนักเรียนไม่สอดคล้องกัน คิดเป็นร้อยละ 55.2 และแนวทางส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวนี้ คือ นักเรียนยอมรับปัญหาด้านการเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.6

ปัญหาด้านการเงิน : สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งระหว่างบิดา มารดา คือ ความต้องการอิสระของนักเรียนกัน คิดเป็นร้อยละ 29.2 และแนวทางส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวนี้ คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการเงิน คิดเป็นร้อยละ 60.6

ปัญหาด้านการเที่ยวกลางคืน : สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งระหว่างบิดา มารดา คือ ความต้องการของบิดา มารดาและนักเรียนไม่สอดคล้องกัน คิดเป็นร้อยละ 37.9 และแนวทางส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวนี้ คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการเที่ยวกลางคืน คิดเป็นร้อยละ 52.4

ปัญหาด้านการแต่งกาย : สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งระหว่างบิดา มารดา คือ ความต้องการของบิดา มารดาและนักเรียนไม่สอดคล้องกัน คิดเป็นร้อยละ 33.6 และแนวทางส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวนี้ คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 63.4

ปัญหาด้านการใช้เวลาว่าง : สาเหตุส่วนใหญ่ของความขัดแย้งระหว่างบิดา มารดา คือ ความต้องการอิสระของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 36.7 และแนวทางส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวนี้ คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการใช้เวลาว่าง คิดเป็นร้อยละ 61.4

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบของปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียน โดยจำแนกตามเพศ ของนักเรียน ได้ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา มารดา และนักเรียนชาย และ นักเรียนหญิง ได้ดังนี้

ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา มารดา และนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ในด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน และด้านการแต่งกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับปัญหาของความขัดแย้งระหว่างบิดา — มารดา กับนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ในด้านการเงิน ด้านการเที่ยวกลางคืน และด้านการใช้เวลาว่าง พบว่า นักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิง มีระดับของความขัดแย้งระหว่างบิดา — มารดากับนักเรียนไม่แตกต่างกัน โดย ปัญหาความขัดแย้งด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน ด้านการเงิน ด้านการเที่ยวกลางคืน ด้านการแต่งกาย และด้านการใช้เวลาว่าง ของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง อยู่ในระดับน้อย

3.2 การเปรียบเทียบความถี่ของสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดาของนักเรียนชาย

สาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดาของ นักเรียนชาย และนักเรียนหญิง มีความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากสาเหตุของความขัดแย้งในด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการแต่งกาย และด้านการใช้เวลาว่าง ส่วนในปัญหาด้านอื่นๆ พบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกันมีความขัดแย้งระหว่างบิดา — มารดาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดาของ นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากปัญหาด้านความขัดแย้งในด้านการเรียน ด้านการเที่ยวกลางคืน และการแต่งกาย ส่วนปัญหาความขัดแย้งด้านอื่นๆ พบว่านักเรียนที่มีเพศต่างกันมีแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน ได้ดังนี้

ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวม ซึ่งได้แก่ ด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน ด้านการเงิน ด้านการเที่ยวกลางคืน ด้านการแต่งกาย และด้านการใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับน้อย

3.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียน ได้ดังนี้

ปัญหาความขัดแย้งกับบิดา มารดา และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมและรายด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน ด้านการเงิน ด้านการเที่ยวกลางคืน ด้านการแต่งกาย และด้านการใช้เวลาว่าง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 การเปรียบเทียบความถี่ของสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ดังนี้

สาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสาเหตุของความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในปัญหาด้านการใช้เวลาว่าง ส่วนสาเหตุของความขัดแย้งในปัญหาด้านอื่นๆ พบว่านักเรียนที่มีชั้นเรียนต่างกันมีความขัดแย้งกับบิดา – มารดาไม่แตกต่างกัน

ในด้านแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการเรียน ด้านการเที่ยวกลางคืน ด้านการแต่งกาย ส่วนแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในด้านอื่นๆ พบว่า นักเรียนที่มีชั้นเรียนต่างกันมีแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างนักเรียนกับบิดา-มารดา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร นั้นได้อภิปรายผลดังนี้

1. ปัญหาแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างนักเรียนกับบิดา-มารดา

ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา มารดา และนักเรียน โดยรวมและรายด้าน ซึ่งได้แก่ ในด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน ด้านการเงิน ด้านการเที่ยวกลางคืน ด้านการแต่งกาย ด้านการใช้เวลาว่าง อยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนสมัยนี้มีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้นและรับวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น จึงเห็นเรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดา และบิดา มารดายอมรับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงนี้ หรือเกิดจากกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ ชุมชนที่แตกต่างกัน

ปัญหาความขัดแย้งในด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ นักเรียนมีความขัดแย้งในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ การคบเพื่อนที่ชอบกินเหล้า สูบบุหรี่ การคุยโทรศัพท์กับเพื่อนนานๆ การพาเพื่อนต่างเพศมาบ้าน และการไปนอนค้างบ้านเพื่อน อยู่ในระดับน้อย ซึ่งขัดแย้งกับ งานวิจัยของ

ลักษณี โมรากุล (2537 : 76) ที่ศึกษาเรื่องความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ในโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม กล่าวว่า ความขัดแย้งที่เด็กวัยรุ่นโรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคมมีกับพ่อแม่มากที่สุด คือ การที่พ่อแม่กดดันในเรื่องการคบเพื่อนที่มีความประพฤติไม่ดี พุดจาไม่สุภาพ ดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ไม่ชอบให้ไปเที่ยวกับเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้อาจเกิดจากสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สอดคล้องกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2537 : 13 – 14) พบว่า นักเรียนวัยรุ่นมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ คือ เมื่อคบเพื่อนต่างเพศเกิดความกังวลใจว่าคนอื่นจะมองตนในแง่ที่ไม่ดี และไม่สบายใจที่พ่อแม่ผู้ปกครองควบคุมการคบเพื่อนต่างเพศ

ปัญหาด้านการเรียน นักเรียนมีความขัดแย้งในเรื่อง การไม่เอาใจใส่ในการเรียน ผล การเรียนไม่ดี การที่ให้นักเรียนเอาอย่างคนอื่นที่ประสบความสำเร็จในการเรียน ในเรื่องการไปเรียนพิเศษ รวมถึงเรื่องการเลือกเรียนตามที่พ่อแม่ต้องการ อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับลักษณี โมรากุล (2537 : 76) พบว่า พ่อแม่มักบ่นว่าหรือแสดงความไม่พอใจเมื่อผลการเรียนไม่ดี และ พาสนา ผโลศิลป์ (2534 : บทคัดย่อ) ที่พบตรงกันว่า นักเรียนวัยรุ่นประสบปัญหามากที่สุดคือด้านการเรียน ซึ่งทำให้เห็นว่าไม่ว่าเวลาจะผ่านมานานเท่าไรปัญหาที่นักเรียนพบมากที่สุดคือด้านการเรียน ซึ่งส่งผลทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นได้ระหว่างนักเรียนเองกับบิดา มารดา

ปัญหาด้านการเงิน นักเรียนมีความขัดแย้งในเรื่อง การซื้อของราคาแพง การให้เงินนักเรียนในการใช้จ่าย เรื่องที่ต้องชี้แจงเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินที่พ่อแม่ให้ในแต่ละวัน การให้นักเรียนใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด และเรื่องที่นักเรียนอยากได้ของที่มีหย่อ อยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้เพราะพ่อแม่สมัยนี้ยินยอมที่จะให้นักเรียนได้ใช้จ่ายซื้อของเองได้ ทั้งนี้พ่อแม่อาจให้นักเรียนรู้จักมีความรับผิดชอบ มีความคิดที่รอบคอบในการใช้จ่ายเงิน ซึ่งอาจต่างจากสมัยก่อนที่พ่อแม่ไม่ค่อยยินยอมให้นักเรียนได้ใช้จ่ายซื้อของที่ครอบครัวพอจะมีเงินซื้อได้

ปัญหาด้านการเที่ยวกลางคืน นักเรียนมีความขัดแย้งในเรื่อง การไปเที่ยวกลางคืนแล้วกลับบ้านดึก การที่พ่อแม่ไม่ชอบให้นักเรียนไปเที่ยวกลางคืน เรื่องที่พ่อแม่จะต้องตามไปด้วยเวลาที่นักเรียนไปเที่ยวกลางคืน การที่นักเรียนต้องขออนุญาตเวลาจะไปเที่ยวกลางคืน รวมถึงการไปเที่ยวกลางคืนแล้วดื่มของมึนเมา อยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะว่าสถานที่เที่ยวเวลากลางคืนเปิดกันอย่างเสรีโดยมีกฎหมายคุ้มครอง เลยทำให้พ่อแม่ไม่ค่อยกังวลมากนัก ซึ่งงานวิจัยของ ลักษณี โมรากุล (2537 : 76) พบว่า พ่อแม่ไม่ชอบให้ไปเที่ยวโดยเฉพาะเวลากลางคืน ทำให้เห็นว่าเวลาผ่านไปปัญหาด้านการเที่ยวคืนยังเป็นปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนกับพ่อแม่ แต่ก็ขึ้นอยู่กับระดับของความขัดแย้ง

ปัญหาด้านการแต่งกาย นักเรียนมีความขัดแย้งในเรื่อง การแต่งตัวตามแฟชั่น แต่งตัวไม่เรียบร้อย การที่พ่อแม่บังคับให้นักเรียนใส่เสื้อผ้าที่พ่อแม่ซื้อมาให้ การเลือกซื้อหรือตัดเสื้อผ้าตามแบบที่นักเรียนชอบ และการแต่งตัวรัดรูปหรือโชว์รูปร่าง อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนมี

อิสระในการตัดสินใจด้วยตัวเอง หรือช่วงอายุที่ต่างกันไม่มากของนักเรียนกับพ่อแม่ จึงทำให้พ่อแม่ยอมรับกับสภาพการแต่งตัวของนักเรียนได้บ้าง

ปัญหาด้านการใช้เวลาว่าง นักเรียนมีความขัดแย้งในเรื่อง การดูทีวีของนักเรียน การใช้เวลาว่างของนักเรียน การที่พ่อแม่กำหนดเวลาไว้ให้นักเรียนปฏิบัติตาม การที่นักเรียนนอนเล่นเมื่อมีเวลาว่าง การหารายได้พิเศษในเวลาว่าง มีระดับความขัดแย้งน้อย อาจเป็นเพราะว่าสังคมสมัยนี้มีการแข่งขันกันสูง นักเรียนจึงศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม จึงทำให้นักเรียนไม่มีเวลาว่างเลยทำให้เกิดความขัดแย้งอยู่ในระดับน้อย

2. สาเหตุของความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างนักเรียนกับบิดา-มารดา

สาเหตุความขัดแย้งด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ คือ ความต้องการของบิดา มารดาและนักเรียนไม่สอดคล้องกัน เนื่องจาก พ่อแม่มีลักษณะที่ไม่ยอมรับเพื่อนที่นักเรียนคบอยู่ พ่อแม่ต้องการให้นักเรียนคบเพื่อนที่ดี มีเพื่อนดี เพื่อพากันไปในทางที่ดี ซึ่งพ่อแม่อาจจะมองถึงสมัยของตัวเองว่าการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องไม่เหมาะสม

สาเหตุความขัดแย้งปัญหาด้านการเรียน คือ ความคาดหวังของบิดา มารดาและนักเรียนไม่สอดคล้องกัน เนื่องจากพ่อแม่คาดหวังในตัวนักเรียนสูง ซึ่งพ่อแม่อาจจะไม่ได้ประสบความสำเร็จในการเรียนจึงอยากให้นักเรียนประสบความสำเร็จในด้านการเรียนอย่างที่พ่อแม่หวังไว้ ทำให้เกิดความกดดันในตัวนักเรียน

สาเหตุความขัดแย้งด้านการเงิน คือ ความต้องการอิสระของนักเรียน อาจเป็นจากสภาพเศรษฐกิจกับสังคมที่ขัดกัน คือ สภาพเศรษฐกิจอาจไม่อำนวยต่อการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ทั้งที่สังคมนิยมของที่มาจากต่างประเทศซึ่งมีราคาแพง ทำให้เกิดเป็นค่านิยมของในหมู่นักเรียน ทำให้นักเรียนใช้จ่ายเกินตัวอย่างอิสระโดยไม่คำนึงถึงฐานะทางบ้าน

สาเหตุความขัดแย้งด้านการเที่ยวกลางคืน คือ ความต้องการของบิดา มารดาและนักเรียนไม่สอดคล้องกัน ทั้งนี้พ่อแม่เอามาตรฐานของความคิด ของตนเป็นมาตรฐาน และความต้องการของตนเอง หรือมองไปสมัยที่ตัวเองเป็นวัยรุ่น ว่าการเที่ยวกลางคืนเป็นเรื่องที่ไม่ดี ซึ่งย่อมแตกต่างกับสมัยปัจจุบันที่การเที่ยวกลางคืนเป็นค่านิยมของวัยรุ่นปัจจุบันไปแล้ว

สาเหตุความขัดแย้งด้านการแต่งกาย คือ ความต้องการของบิดา มารดาและนักเรียนไม่สอดคล้องกัน ทั้งนี้เพราะสังคมของนักเรียนมีบุคลิกภาพและพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงจึงไม่สอดคล้องกับความต้องการของพ่อแม่ ซึ่งอาจเกิดจากช่องว่างระหว่างวัย การแต่งตัวตามแฟชั่นเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา อาจทำให้พ่อแม่เห็นแล้วไม่ถูกกาลเทศะ ไม่สุภาพ อยากให้แต่งตัวตามความต้องการของตน

สาเหตุความขัดแย้งด้านการใช้เวลาว่าง คือ ความต้องการอิสระของนักเรียน ทั้งนี้เกิดจากความต้องการของนักเรียนที่อยากมีเวลาเป็นส่วนตัว อิสระ จากการอยู่ภายใต้สายตาของพ่อแม่ ความต้องการอิสระของนักเรียนทำให้พฤติกรรมในลักษณะต่าง ๆ ไม่สอดคล้องกับความต้องการของ

พ่อแม่ กลัวนักเรียนทำนอกกฎเกณฑ์จากความต้องการของพ่อแม่ รวมถึงพ่อแม่เองอยากให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

3. แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างนักเรียนกับบิดา-มารดา

แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ทั้งนี้การติดต่อสื่อสารกันภายในครอบครัวทำให้ลดความขัดแย้ง เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้เกิดขึ้นในครอบครัว ซึ่งพ่อแม่ต้องยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงสังคมของนักเรียนในปัจจุบัน

แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้านการเรียน คือ นักเรียนยอมรับปัญหาด้านการเรียน ทั้งนี้สมาชิกในครอบครัวต้องมีความไว้วางใจ และยอมรับกับปัญหาที่เกิดขึ้น แล้วหาทางออกในปัญหานั้น โดยการส่งเสริม ให้กำลังใจ พ่อแม่เองต้องยอมรับระดับการเรียนของนักเรียน ว่านักเรียนมีความสามารถในระดับไหน กล้าที่จะยอมรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเปิดเผย และนักเรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตน

แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้านการเงิน คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการเงิน ทั้งนี้พ่อแม่เองต้องยอมรับคำอธิบายของนักเรียน ว่านักเรียนมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด หลีกเลี่ยงการโกหก

แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้านการเที่ยวกลางคืน คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการเที่ยวกลางคืน ทั้งนี้พ่อแม่ต้องยอมรับพฤติกรรม และไว้วางใจในตัวนักเรียน ไม่ปิดกั้นความต้องการของนักเรียนมากเกินไป ให้ความใกล้ชิด ความรู้สึกอบอุ่น และปลอดภัย ซึ่งอาจทำให้นักเรียนมีความสุขในครอบครัว ส่งผลให้ นักเรียนไปเที่ยวกลางคืนน้อยลงก็เป็นได้

แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้านการแต่งกาย คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการแต่งกาย ซึ่งพ่อแม่ต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ความเจริญทางเทคโนโลยี การได้รับรู้ข่าวสารวัฒนธรรมต่างชาติที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว พ่อแม่ต้องดูแลให้นักเรียนอยู่ในสายตาให้ถูกกาลเทศะ

แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งด้านการใช้เวลาว่าง คือ นักเรียนอธิบายถึงปัญหาด้านการใช้เวลาว่าง ทั้งนี้ความอิสระของนักเรียน พ่อแม่ต้องยอมรับกับความเป็นส่วนตัวของนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้ใช้เวลาว่างอย่างอิสระจะได้ไม่ดูเหมือนว่าพ่อแม่บังคับอยู่ตลอดเวลา อาจทำให้นักเรียนอึดอัดไม่เป็นอิสระ ให้นักเรียนมีความเป็นตัวของตัวเองให้รับทราบหน้าที่ของตัวเอง

การอภิปรายผลการเปรียบเทียบปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างนักเรียนกับบิดา-มารดา โดยจำแนกตามเพศ และระดับชั้นเรียน ได้ดังนี้

1. นักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิงมีปัญหความขัดแย้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากปัญหความขัดแย้งบางข้อ คือ ด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน ด้านการแต่งกาย

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิงมีปัญหาความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิงมีปัญหาความขัดแย้งมากที่สุด ในด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน ด้านการแต่งกาย ซึ่งเมื่อพิจารณา พบว่า นักเรียนเพศชายมีระดับความขัดแย้งในด้านการเรียนสูงกว่านักเรียนเพศหญิง และนักเรียนเพศหญิงมีระดับความขัดแย้งในด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ และด้านการแต่งกายสูงกว่า นักเรียนเพศชาย สำหรับในด้านการเงิน ด้านการเที่ยวกลางคืน ด้านการใช้เวลาว่าง พบว่า นักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิง มีระดับของความขัดแย้งระหว่างบิดา-มารดากับนักเรียนไม่แตกต่างกัน ทำให้เห็นภาพรวมของความขัดแย้งในด้านต่างๆ ที่เกิดระหว่างนักเรียนกับ บิดา - มารดา ที่มีความขัดแย้งในด้านดังกล่าว และเมื่อศึกษาดูจะพบว่านักเรียนเพศหญิงมีความขัดแย้งสูงกว่านักเรียนเพศชาย

ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิงมีปัญหาความขัดแย้งด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศในเรื่องคบเพื่อนกินเหล้า คบเพื่อนต่างเพศ การคุยโทรศัพท์กับเพื่อนนานๆ พาเพื่อนต่างเพศมาบ้าน ไปนอนค้างบ้านเพื่อน ด้านการเรียนในเรื่อง ไม่เอาใจใส่ในการเรียน ผลการเรียนไม่ดี ให้เอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จ การไปเรียนพิเศษ การเลือกเรียนต่อ ด้านการแต่งกายในเรื่อง แต่งตัวตามแฟชั่น แต่งตัวไม่เรียบร้อย แต่งตัวรัดรูป ไม่สุภาพ การเลือกเสื้อผ้าตามแบบที่นักเรียนชอบ และการไม่ใส่เสื้อผ้าที่พ่อแม่ซื้อมาให้ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ทศนี ประสภิตติคุณ (2531 : 68) เด็กวัยรุ่นไม่ว่ากลุ่มใดจะขัดแย้งกับบิดา - มารดามากในเรื่องที่เป็นไปในการทำนองเดียวกัน คือ บิดา - มารดาชอบย้าให้เอาอย่างคนที่ประสบความสำเร็จในการเรียน กวดขันเรื่องการคบเพื่อนและการเรียน และ ลักษณะนี้ โมรากุล (2537 : 76) ศึกษาวิจัยพบว่า ข้อขัดแย้งส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่ปรากฏให้เห็นทั้งในสังคมไทยของเราและสังคมอื่นๆ ที่เป็นสากลด้วย ซึ่งสะท้อนให้เห็นการรักษาวัฒนธรรมเดิมของไทย ใน ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536 : 343 – 344) กล่าวว่าความขัดแย้งที่ปรากฏอยู่โดยมากระหว่างเด็กวัยรุ่นกับผู้ปกครอง คือ ความขัดแย้งจาก “เด็กวัยรุ่นต้องการคบเพื่อนต่างเพศ” เมื่อเด็ก วัยรุ่นเจริญวัยถึงขั้นที่เกิดความต้องการคบเพื่อนต่างเพศ ดังนั้นผู้ปกครองส่วนมาก มักจะพยายามขัดขวาง โดยเชื่อว่าเป็นทางเสื่อมเสียชื่อเสียง เกรียติยศ หรือเสียเวลา หรือเสียทรัพย์ ฯลฯ

2.นักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิงมีสาเหตุของความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิงมีสาเหตุของความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากสาเหตุของความขัดแย้งบางข้อ คือ ในด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการแต่งกาย และด้านการใช้เวลาว่าง ปัญหาด้านการ

คบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ นักเรียนเพศชาย ส่วนใหญ่มีสาเหตุของความขัดแย้ง มาจากความต้องการการเป็นอิสระ ในนักเรียนเพศหญิงมีสาเหตุของความขัดแย้ง มาจากความต้องการของพ่อแม่ ปัญหาด้านการแต่งกาย นักเรียนเพศชายมีสาเหตุของความขัดแย้ง มาจากความต้องการของพ่อแม่ นักเรียนเพศหญิงมีสาเหตุมาจากความแตกต่างของวัย ปัญหาด้านการใช้เวลาว่าง นักเรียนเพศชายมีสาเหตุของความขัดแย้งมาจากความต้องการอิสระ ในนักเรียนหญิงมีสาเหตุมาจากความต้องการของพ่อแม่ ส่วนสาเหตุอื่นๆ พบว่านักเรียนเพศต่างกันมีสาเหตุของความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า นักเรียนเพศชาย ส่วนใหญ่มีสาเหตุของความขัดแย้ง มาจากความต้องการการเป็นอิสระ ความต้องการของพ่อแม่ และนักเรียนเพศหญิงมีสาเหตุของความขัดแย้ง มาจากความต้องการของพ่อแม่ ความแตกต่างของวัย สาเหตุส่วนใหญ่จะมีสาเหตุมาจากความต้องการของพ่อแม่ ซึ่งเห็นได้จาก นักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิงมีสาเหตุของความขัดแย้งมาจากความต้องการของพ่อแม่เหมือนกัน จะเห็นได้ว่าความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่และเด็กวัยรุ่นเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จรรยา สุวรรณทัต (2533 : 406) กล่าวว่า การกระทำต่างๆ ของเด็กวัยรุ่นมักจะสวนทางกับพ่อแม่จึงเป็นต้นเหตุให้เกิดการถกเถียงโต้แย้งกันในครอบครัวอยู่เสมอ และ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536 : 345 – 346) ได้กล่าวว่า "ช่องว่างระหว่างวัย" เป็นสาเหตุให้เด็กวัยรุ่นเกิดความขัดแย้งกับคนวัยผู้ใหญ่ที่เป็นพ่อแม่ คือ ผู้สูงวัยกว่าปรับตัวไม่ทันกับความเจริญเติบโตของเด็กวัยรุ่น คอยติดตามช่วยเหลือดูแลเด็กไม่มีโอกาสเป็นอิสระทางความคิดในการตัดสินใจ และในการใช้ชีวิตหากคนแต่ละวัยไม่เข้าใจและไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน ก็ย่อมเกิดข้อขัดแย้งระหว่างวัยอย่างไม่ต้องสงสัย

3.นักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิงมีแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า นักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิงมีแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งบางข้อ คือ ในด้านการเรียน ด้านการเที่ยวกลางคืน และการแต่งกาย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า นักเรียนเพศชาย และนักเรียนเพศหญิงมีแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในด้านต่าง ๆ โดย การยอมรับปัญหา และ การอธิบายถึงปัญหา ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับ จอห์นสัน (Johnson . 1993 : 222-226) ได้กล่าวถึงการจัดการกับความขัดแย้งระหว่างบุคคล ว่า การอธิบายถึงความขัดแย้งว่าเป็นปัญหาที่ต้องร่วมมือกันในการแก้ไข การอธิบายถึงการกระทำของทั้งสองฝ่าย ที่จะส่งผลให้การจัดการกับความขัดแย้งนั้นบรรลุผลตามเป้าหมาย ทางด้านเกษม ดันติผลาชีวะ (2540 : 37 – 38) กล่าวว่า การป้องกันความขัดแย้งในครอบครัวมีหลายวิธี ซึ่งแต่ละครอบครัวไม่จำเป็นต้องใช้วิธีการแก้ปัญหาเหมือนกัน แต่อย่างน้อยโดยหลักการแล้ว ความขัดแย้งเกิดจากขาดความรัก ความจริงใจ ควรให้การยอมรับพฤติกรรมที่แสดงออกที่ไม่เหมาะสมและพร้อม

ที่จะแก้ไข ควรยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น อย่างนำมาเป็นสาเหตุของความไม่พอใจ ในการศึกษาครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา เกริกสกุลวณิชย์ (2543 : 1) พบว่า วิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิก ในครอบครัวที่นักเรียนใช้บ่อยที่สุด คือ การยินยอม รองลงมา คือ การประนีประนอม การเจรจาต่อรอง การใช้อำนาจ และการหลีกเลี่ยงตามลำดับ ภายหลังการเข้าร่วมโครงการพัฒนาวิธีเผชิญความขัดแย้ง กับสมาชิกในครอบครัว นักเรียนใช้วิธีการใช้อำนาจ การหลีกเลี่ยง ลดลง ส่วนการประนีประนอม และการเจรจาต่อรอง เพิ่มขึ้น

4. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มี ปัญหาความขัดแย้งกับบิดา – มารดา โดยภาพรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษา ปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาความขัดแย้งกับบิดา – มารดา โดยภาพรวมและในแต่ละด้านไม่ แตกต่างกัน

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีปัญหาความขัดแย้งกับบิดา – มารดา โดยภาพรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัญหาต่างๆของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นปัญหาที่ไปในแนวทางเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน จึงไม่เห็นถึงความแตกต่าง อาจจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นประจำตั้งแต่สมัยก่อน สืบเนื่องมาปัจจุบัน ดังที่ จรรยา สุวรรณทัต (2533 : 414) ศึกษาพบว่า ปัญหาพฤติกรรมวัยรุ่นเป็น ปัญหาสากล เพราะวัยรุ่นทุกสังคมมีลักษณะธรรมชาติของการเติบโตมีความต้องการเป็นไปในแนว ทางเดียวกัน สิ่งที่เหมือนกันในวัยรุ่นทุกสังคมคือมีความต้องการเสรีภาพและความเป็นตัวของตัวเอง ในขณะเดียวกันพ่อแม่ส่วนใหญ่ก็หลีกเลี่ยงบทบาทหน้าที่ของความเป็นพ่อแม่ไม่ได้ คือมีความต้องการ ที่จะควบคุมบังคับเด็กให้เป็นไปในแบบที่ตนต้องการตามความคิดหรือแบบอย่างที่คุณแม่ได้รับ ประสบการณ์มา โดยลืมนึกถึงถึงลักษณะธรรมชาติและความต้องการพื้นฐานและลักษณะเฉพาะตาม วัยของวัยรุ่น จนนำไปสู่ข้อขัดแย้งกันในเรื่องต่างๆในที่สุด

5. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มี สาเหตุของความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่านักเรียนที่มีระดับชั้นเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษา ปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสาเหตุของความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในปัญหาด้านการใช้เวลาว่าง ส่วนสาเหตุของความขัดแย้งในปัญหาด้านอื่นๆ พบว่านักเรียนที่มีชั้น เรียนต่างกันมีความขัดแย้งกับบิดา - มารดาไม่แตกต่างกัน

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 4 มีสาเหตุของความขัดแย้งในปัญหาด้านการใช้เวลาว่างมาจากความต้องการของพ่อแม่ ในด้านมัธยมศึกษาปีที่ 5 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสาเหตุของความขัดแย้งในปัญหาด้านการใช้เวลาว่างมาจากความต้องการอิสระ ทั้งนี้อาจเกิดจากระดับชั้นเรียนที่ต่างกัน ทำให้เกิดสาเหตุของความขัดแย้งแตกต่างกันไป เพราะระดับการศึกษา ทำให้มีความคิด สถานการณ์ และสภาพภาพที่แตกต่างกัน

6. นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการเรียน ด้านการเที่ยวกลางคืน ด้านการแต่งกาย ส่วนแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในด้านอื่นๆ พบว่า นักเรียนที่มีชั้นเรียนต่างกันมีแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่มีระดับชั้นเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปัญหาความขัดแย้งทั้ง 6 ด้าน คือ ในด้านการคบเพื่อนและเพื่อนต่างเพศ ด้านการเรียน ด้านการเงิน ด้านการเที่ยวกลางคืน ด้านการแต่งกาย ด้านการใช้เวลาว่างนั้น มีความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน ซึ่งมีสาเหตุในปัญหาแต่ละด้านส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยการยอมรับปัญหา และการอธิบายถึงปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวรัตน์ ศรีรัฐเพชร (2539 : 90) ศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูกกับรูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลของวัยรุ่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 และอุดมศึกษาปีที่ 1 พบว่า วัยรุ่นโดยรวม สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ลูกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลโดยใช้การแสดงออกแบบอ่อนโยน แบบประนีประนอม และแบบหันหน้าเข้าหากัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 วัยรุ่นตอนต้น วัยรุ่นตอนกลาง และวัยรุ่นตอนปลาย มีการใช้รูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวดี สิงห์พันธ์ (2544 : 1) ศึกษาเฉพาะกรณีครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น โดยใช้แบบสอบถาม บิดา หรือมารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รุ่นปีการศึกษา 2543 พบว่า ในด้านแนวทางการป้องกันปัญหาความขัดแย้งกับบุตรวัยรุ่น บิดามารดาที่มีสถานภาพ ระดับการศึกษา ภูมิหลังทางครอบครัว และจำนวนบุตรต่างกัน มีแนวทางการป้องกันปัญหาความขัดแย้งกับบุตรวัยรุ่นแตกต่างกัน ทั้งนี้บิดา มารดา ส่วนใหญ่เห็นว่าการยอมรับพฤติกรรมและความคิด และการให้ความรักความเข้าใจแก่บุตรวัยรุ่นจะเป็นแนวทางสำคัญในการป้องกันปัญหาความขัดแย้งกับบุตรวัยรุ่น ดังที่ โกสุม เศรษฐาวงค์ (2532 : 60 – 61)

ได้เสนอแนะแนวทางการป้องกันการเกิดความขัดแย้งภายในครอบครัว โดยเฉพาะบุตรที่อยู่ในวัยรุ่น คือ การเน้นที่ความพร้อมของบิดามารดาในด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม เศรษฐกิจ การเลี้ยงดูและสัมพันธภาพในครอบครัว ความรักใคร่ผูกพัน ความเข้าใจกันระหว่างบิดา มารดา เมื่อการเรียนรู้บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ เตรียมพร้อมสำหรับการเป็นบิดา มารดาที่ดี การมีเจตคติที่ดีต่อการเลี้ยงดูบุตร ตลอดจนเพิ่มพูนทักษะความรู้ในการเลี้ยงดูบุตร และตลอดจนสามารถพัฒนาทักษะในการอบรมเลี้ยงดูบุตรและแนะนำบุตรได้ถูกต้องตามวัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ควรจัดการอบรม – สัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาให้แก่นักเรียน บิดา มารดา และครูอาจารย์ เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศในครอบครัวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ควรศึกษาหาแนวทางเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา มารดา และนักเรียน โดยใช้ การให้คำปรึกษาครอบครัว

บรรณานุกรม

- กมลลา แสงสีทอง. (2525). เทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์. ใน รายงานการสัมมนาครู
แนะแนวให้รู้หลักวิชาสังคมสงเคราะห์เพื่อการป้องกันปัญหาการใช้ยาในทางที่ผิด. กรุงเทพฯ:
กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2537). เอกสารประกอบการอบรมโครงการอบรมครูเพื่อเป็นที่ปรึกษา
แนะแนวสุขภาพวัยรุ่น ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กรอบแก้ว อยู่สุข. (2535). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- กนิษฐา บุญยัง. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในชีวิตสมรส : ศึกษากรณีประชาชน ใน
จังหวัดสมุทรปราการ. สมุทรปราการ: สาขาวิชาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ. ถ่ายเอกสาร.
- กฤษณา จันทร์ตรี. (2537). คุณค่าของครอบครัว. วารสารโรงพยาบาลศรีธัญญา. ปีที่ 2 ฉบับที่ 3
: 67 – 69.
- กิตติมา ปรีดีติลก. (2529). ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ: ธนาคารพิมพ์.
- กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัว.
กรุงเทพฯ: จิตวิทยาการแนะแนว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เกษม ดันติผลาชีวะ. (2540). ครอบครัวสุขภาพจิตดี. นนทบุรี: สนุกอ่าน.
- เกษม ดันติผลาชีวะ; และกุลยา ดันติผลาชีวะ. (2537). การพัฒนาครอบครัว. กรุงเทพฯ:
อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง .
- โกสุม เศรษฐาวงศ์. (2532). การเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและการ
ปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร ระหว่างบิดามารดากับผู้ป่วยวัยรุ่นในโรงพยาบาลจิตเวช.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. (2542). แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2540-2544. กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์
ทหารผ่านศึก.
- จงกลณี ดุ้ยเจริญ. (2540). สัมพันธภาพของวัยรุ่นกับบิดามารดา : การเห็นคุณค่าในตนเองกับการปรับ
ตัวของวัยรุ่นตอนต้น. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. (สาธารณสุขศาสตร์ สาขาวิชา
อนามัยครอบครัว). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

- จันทร์ชนก โยธินชัชวาล. (2540). ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีผลต่อความเจ็บป่วยจิตเวชวัยรุ่นใน
โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา. วิทยานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จรรจา สุวรรณทัต. (2526). ปัญหาทางจิต-สังคมของวัยรุ่น. ใน ประมวลบทความทางวิชาการที่
บรรยายในโอกาสต่างๆภายในประเทศ 2511 – 2526. หน้า 41 – 42. กรุงเทพฯ: สถาบัน
พฤติกรรมศาสตร์.
- จรรจา สุวรรณทัต. (2533). วัยรุ่นกับความสัมพันธ์ในครอบครัว. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
พัฒนาการวัยรุ่นและการอบรมหน่วยที่ 8. หน้า 400-413. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จระไน แกลโกศล. (2529). เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีการสื่อสารระหว่างบุคคล. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เจริญ โคกสีอำนวย. (2530). วิธีแก้ความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา : สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- (2533). วัยรุ่นกับความสัมพันธ์ในครอบครัว. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและ
การอบรม หน่วยที่ 8. หน้า 400 – 413. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชยาภรณ์ ชื่นรุ่งโรจน์. (2529). เด็กและวิกฤตการณ์ในครอบครัว. กรุงเทพฯ: ภาควิชามนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และ เพ็ญแข ประจันปัจฉนิก. (2524). ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุข
ภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นไทย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ถวิล ธาราโกชน. (2532). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรินติ้งเฮาส์.
- ทวีศักดิ์ ไชยมาโย. (2534) . “ความขัดแย้งของมนุษย์”. วารสารแนะแนว. 25(134): เมษายน – พฤษภาคม.
- ทิตนา แชนมณี. (2522). การแก้ความขัดแย้ง. ประมวลบทความทางการบริหารการศึกษา. ของสมาคม
ผู้บริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองการพิมพ์.
- ทัศนีย์ ประสพกิตติคุณ. (2531). ความขัดแย้งของวัยรุ่นที่มีต่อบิดามารดาและปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้อง
ต่อการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีปัญหาพฤติกรรมในโรงเรียน : เขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. (สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ทัศนีย์ สิทธิวงศ์. (2541). การศึกษาปัญหาวัยรุ่นในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ เขตการศึกษา 11.
นครราชสีมา: สำนักพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 11.

- ธีระวุฒิ เจริญราษฎร์. (2524). ความขัดแย้งในบทบาทของครูใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ถ่ายเอกสาร.
- นวรรตน์ ศรีรัฐเพชร. (2539). สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่-ลูก กับ รูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคลของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นพรัตน์ สมประสงค์. (2520). ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่และลักษณะความเป็นผู้นำ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นรา สมประสงค์. (2520). ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งของวัยรุ่นกับพ่อแม่และการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา ส. ตุมรสุนทร. (2533). รายงานการวิจัยเรื่องการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับครอบครัวคนงานก่อสร้างในเขตการพัฒนาอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออก. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุษบา สุธีธร. (2533). เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมการณ์สื่อสารระหว่างบุคคล. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประณต นาคะเวช. (2545). ความคิดเห็นพนักงานฝ่ายผลิตเกี่ยวกับความขัดแย้งของบริษัท ไทยซัมมิท ฮาร์เนส จำกัด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประมวญ คิตตินัน. (2520). วิทยพัฒนาจิตวิทยาพัฒนาการวัยรุ่นวัยเร่ง. กรุงเทพฯ: แพร์พิทยา.
- ประยูรศรี มณีสร. (2532). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว วิทยาลัยครู จันทระเกษม.
- ประสพสุข บุญเดช. (2543). คำอธิบายกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว. กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.
- ปราณี รามสุต. (ม.ป.ป.). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: รุ่งวัฒนา.
- ปรีชา วิหคโต. (2534). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพวกนักเรียนวัยรุ่น. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาพวกวัยรุ่น หน่วยที่1. หน้า1-44. นนทบุรี: ม.สุโขทัย.
- ปัทมา เผ่าสังข์ทอง. (2544). การแก้ปัญหาความขัดแย้งในคดีครอบครัว : ศึกษากระบวนการ การใกล้เคียงกรณีหย่าร้าง. นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- ปิยวดี สิงห์พันธ์. (2544). แนวทางการแก้ปัญหาขัดแย้งและการเสริมสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีครอบครัวที่มีบุตรวัยรุ่น. สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาการบริหาร และนโยบายสวัสดิการสังคม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2540). เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาการให้คำปรึกษาครอบครัว. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรพิมล จันทรพิสัย. (ม.ป.ป.). พัฒนาการวัยรุ่น. อุดรฯ: วัฒนาพร.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. (2540). จิตวิทยาครอบครัว. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณธิพา เนื่องทวี. (2539). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุตรวัยรุ่นกับบิดาใน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ สค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พาสณา ฝิโลศิลป์. (2534). การสำรวจปัญหาการปรับตัวในเด็กวัยรุ่น กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. ภาควิชาจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พิมลวรรณ พงษ์สวัสดิ์. (2531). "การบริหารความขัดแย้ง". วารสารข้าราชการ. 31 – 39: กันยายน – ตุลาคม.
- ภูมินทร์ อ่อนละมูล. (2538). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อพฤติกรรมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนโสภณศิริราษฎร์ อำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี. ปริญญานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มลวิภา สุวรรณมัลย์. (2524). คำบรรยายกระบวนวิชาจิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- แมนรัตน์ รัตนสุคนธ์. (2538). ความขัดแย้งทางการเมืองในการกำหนดนโยบาย ศึกษาเฉพาะกรณี การร่างพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยคณะกรรมการปรับปรุงระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่น ในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ยุวดี เทียรหมประสิทธิ์. (2536). เอกสารประกอบการสอนวิชา จด323 จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

- เริงศักดิ์ ปานเจริญ. (2532). *ตอบคุณแม่เรื่องคุณลูก*. กรุงเทพฯ: เอช-เอนการพิมพ์.
- ลักขณา ฤทธิสนธิ์. (2532). *สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดากับบุตรชายวัยรุ่นที่มีผลต่อการปรับตัวของบุตรศึกษาเปรียบเทียบกับเขตเมือง และ ชนบทในจังหวัดนครราชสีมา*. ปรินุณยานิพนธ์คหกรรมมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ลักษณี โมรากุล. (2537). *ความขัดแย้งระหว่างเด็กวัยรุ่นกับพ่อแม่ในโรงเรียนพินิจโลกพิทยาคม*. วิทยานิพนธ์. (กศ.ม.). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- วราภรณ์ อินทรชัยศรี. (2518). *ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่และการยอมรับตนเองและความเชื่อมั่นในตัวเองของเด็กวัยรุ่น*. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วาณี คัดละเอียด. (2520). *ความขัดแย้งของบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวังในวิทยาลัยครูภูมิภาคตะวันออก*. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา อิมโอษฐ์. (2519). *ความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งกับพ่อแม่และบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัวของเด็กวัยรุ่น*. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร วรุตบางกูร. (2525). *ศิลปศาสตร์น่ารู้สำหรับผู้นำ*. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท. เอกสารอัดโรเนียว.
- วิเชียร สุขจันทร์. (2540). *การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในการเผชิญกับความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร*. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. (2535). *ความลับขององค์การพฤติกรรมองค์การสมัยใหม่*. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์ธรรมนิติ จำกัด.
- วิทยา เกริกศุกุลวณิชย์. (2543). *การศึกษาวิธีเผชิญความขัดแย้งกับสมาชิกในครอบครัวของนักเรียน*. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. “ความขัดแย้งกับการประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน”. วารสารการศึกษาเอกชน. 8(10) : กรกฎาคม 2528.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: ประกายพริก.

- ศิริพรรณ ธนสิน. (2527). ปัญหาด้านจิตใจและการปรับตัว. ใน จิตวิทยาทั่วไป. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สงคราม เซาว์ศิลป์; และ นารา ชีเรนทร. (2527). พัฒนาการของวัยรุ่น. ใน จิตวิทยาทั่วไป. เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมยศ นาวิการ. (2524). พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สรวงศ์ จันทน์เอม. (2524). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สาโรจน์ คำรัตน์. (2522). "สุขภาพจิตของผู้อยู่ในวัยรุ่น". ผลงานการวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุขวิทยาจิต, ศูนย์. (2523). การเตรียมตัวเข้าสู่วัยรุ่น. กรุงเทพฯ: นิเวศรสมาคมการพิมพ์.
- สุชา จันทน์เอม. (2520). วัยรุ่น. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- (2527). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุณีย์ ชีรดากร. (2523). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.
- สุพัตรา สุภาพ. (2523). สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี. กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.
- สุรัช วิริยะมนตรี. (2541). ปัจจัยที่มีผลต่อความรู้สึกถึงคุณค่าของตนเองของวัยรุ่นที่มาจากครอบครัว ที่หย่าร้าง. ปรินทิพนิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต. (สาขาวิชาวิจัยประชากรสังคม). ถ่ายเอกสาร.
- สรวงศ์ จันทน์เอม. (2524). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- (2527). สุขวิทยาจิต. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.
- สุรินทร์ นามอยู่. (2545). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งกับเพื่อนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวังเดือ้นหัว อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท. ปรินทิพนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมัญญา เสี่ยงใส. (2524). ความวิตกกังวลและวิธีการลดความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลายเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: บางกอกการพิมพ์.
- เสริมศักดิ์ วิชาสารณ. (2534). ความขัดแย้งการบริหารเพื่อความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- โสภณ ขนิณัน. (2537). "อาชญากรรมปัญหาที่ควรแก้ไขในสังคมปัจจุบัน". กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2536). บุคลิกภาพและพัฒนาการแนวโน้มสู่พฤติกรรมปกติและการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ของเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ: เอ.เอส.พรินติ้งเฮาส์.
- โสภณ ขนิณัน; สมบัติ สุนันต์ชัย; และ ประกายรัตน์ สุขุมลชาติ. (2534). รูปแบบครอบครัวไทยที่ พึ่งปรารถนาในสังคมเมืองในประเทศไทย. ม.ป.ท. : ม.ป.พ. .

- เสถียร ยุระชัย. (2530). จิตวิทยาการแนะแนววัยรุ่น. ม.ป.ท. : ม.ป.พ .
- เหมวรรณ เหมะนัค. (2533). ความรุนแรงในครอบครัวศึกษาเฉพาะกรณี : ผู้มีรายได้น้อยในเขตเทศบาลเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยมหามหาบัณฑิต.
(คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณ หมื่นวงศ์. (2540). การเปรียบเทียบผลของการปรับสัณใหม่ และการควบคุมตนเองเพื่อลดพฤติกรรม
ความขัดแย้งกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวิชาการสำนักงานเขตดินแดง
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2540). จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตเวชศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุษามาศ ระย้าแก้ว. (2538). การศึกษาวิธีการแก้ไขความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียนผู้ใหญ่นาย
สามัญ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาผู้ใหญ่).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพร โอตระกูล. (2522). การเปรียบเทียบสุขภาพจิตของนักเรียนไทยในชนบทและในเมือง.
กรุงเทพฯ: บางกอกการพิมพ์.
- . (2522). สุขภาพจิตนักเรียนชนบทในสถานอนามัยชุมชนสูงเนิน. กรุงเทพฯ : บางกอกการพิมพ์.
- เอื้ออารี แจ่มผล. (2533). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพของวัยรุ่นตอนต้น. วิทยานิพนธ์คหกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Adler, Ronald B.; & Neil Towne. (1987). *Looking Out Looking*. 5th ed. New York:
Holt,Rinechart and Winston. Inc.
- Blair , Glenn Myers. (1964). *Psychology of Adolescence for Teachers*. New York: Mc
Millan.
- Block , V.L. (1973). *Conflicts of Adolescence with their Mothers*. "Journal of Abnormal and
Social Psychology". 32 : 192 – 206. March.
- Filley , Alan C. (1975). *Interpersonal Conflict Resolution*. Glenview Illinois: Scott Foresman
and Company.
- Frisher,Aubrey B.; & Ellis, Donald G. (1990). *Small Group Decision Making : Communication
and The Group Process*. 3rd ed. New York: McGRAW – Hill Publishing Company.
- Flaming CM. (1957). *Adolescence*. London: Routledge & Degan Paul Ltd. : 73.

- Lefrancois, R. Guy. (1973). *of Children , An Introduction to child Development , Belmont , California: Wadsworth Publishin Company. Ine.*
- James , G. March.; & Herbert A. Simon. (1958). *Organization*. New York: John Wiley & Sons.
- Johnson. David W. (1986). *Reaching Out : Effectiveness and Self – Actualization*. 3rd ed.
New York: Prentice – Hall.
- . (1990). *Reaching Out : Effectiveness and Self – Actualization*. 4th ed. New
York: Prentice – Hall.
- . (1993). *Reaching Out : Effectiveness and Self – Actualization*. 5th ed.
Massachusetts : Allyn and Bacon A Division of Simon & Schuster.Inc.
- March, James G.; & Herbert A. Simon. (1958). *Organizations*. New York: John Wiley and
Sons.
- Powell, Mervin. (1963). *The Psychology of adolescence Indianapolis : Bobbs-Merrill*.
- Stewart, John.; & Grap D.Angelo. (1988). *Together Communication*. Interpersonal. 22nd ed.
London: Addison – Weslwey Publishing Company.
- Stott LH. (1940). *Home Punishment of Adolescents*. Journal of General Psychology .
- Wilson, Gerald L.; & Michael S. Hanna. (1990). *Group In Context*. 2nd ed. New York:
McGRAW – Hill Publishing Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือและแบบสอบถาม

ที่ ศธ 0519.12/1๙๙1

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
89
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษา ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมี ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือ การวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 100 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม การศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือน กุมภาพันธ์ 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ผ่องพรรณ หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ตกลงการสภากลางค์อมลเพิ่มเติม กรณาคัดค้านิสิต โทรศัพท์ 02-2860088 มัลลือ 01-4008979

ที่ ศธ 0519.12/535

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดนวลนรดิศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษา ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมี ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 462 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อภรณ์ หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2860088 มือถือ 01-4008979

ที่ ศธ 0519.12/1538

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๐ กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอกวณอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจันทร์ประดิษฐารามวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษา ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมี ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 274 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอกวณอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์อภรณ์ หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2860088 มือถือ 01-4008979

ที่ ศธ 0519.12/542

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๑ กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อการศึกษาวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปัญญาวรคุณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษา ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมี ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษา โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 220 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2547

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2860088 มือถือ 01-4008979

ที่ ศธ 0519.12/1540

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดรางบัว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษา ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมี ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 146 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2860088 มือถือ 01-4008979

ที่ ศธ 0519.12/1541

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๖ กุมภาพันธ์ 2547

เรื่อง ขออนุญาตออกรายการวิทยุ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินยาภิเษก ราชมณฑลพิษณุ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยา การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษา ปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” โดยมี ศาสตราจารย์ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 59 คน ตอบแบบสอบถามการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา-มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2547

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตออกรายการวิทยุ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-2860088 มือถือ 01-4008979

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่าง บิดา - มารดา และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่าง บิดา – มารดา และนักเรียน นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อครอบครัวแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนักเรียนไม่ต้องลงชื่อของนักเรียนคำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ จึงขอความกรุณาให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด (โปรดตอบให้ครบทุกข้อ)

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการแนะแนว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ของนักเรียนเมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. เพศ

- () ชาย
- () หญิง

2. ระดับชั้นเรียน

- () มัธยมศึกษาปีที่ 4
- () มัธยมศึกษาปีที่ 5
- () มัธยมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวระหว่างบิดา – มารดา และนักเรียน

คำชี้แจงให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าตรงกับความรู้สึกนักเรียนมากน้อยเพียงใดแล้วตอบโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ เพียงคำตอบเดียว ในกรณีที่นักเรียนตอบว่ามีความรู้สึกในเรื่องนั้นๆ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย หรือไม่เคยเลย ขอให้นักเรียนพิจารณาต่อไปว่าสาเหตุมาจากอะไรและนักเรียนได้ทำอย่างไรเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวแล้วตอบโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ เพียงคำตอบเดียว หากข้อความที่ให้ไว้ไม่ตรงกับสภาพที่เป็นจริง ขอให้นักเรียนเขียนเพิ่มเติมได้ในข้ออื่นๆ โปรดระบุ

(ข้อ 1.) นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหาดังกล่าว นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ พ่อแม่บอกอย่างไรก็ปฏิบัติตามนั้น
- ☐ ไม่สนใจ ทำตามใจตนเอง
- ☐ ชี้แจงให้พ่อแม่ทราบ เกี่ยวกับเหตุผลที่คบเพื่อนต่างเพศ
- ☐ พยายามคบเพื่อนเพศเดียวกัน
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 2.) นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการคบเพื่อนที่ชอบกินเหล้า สูบบุหรี่
 มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่
☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหาดังกล่าว นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ ปฏิบัติตามคำแนะนำของพ่อแม่
- ☐ อยู่เฉยๆ ไม่ได้เถียงอะไร
- ☐ อธิบายให้พ่อแม่เข้าใจว่า ถึงแม้ว่าจะคบเพื่อนพวกนี้ แต่ตัวเองก็จะไม่กินเหล้า สูบบุหรี่
- ☐ ไม่คบเพื่อนพวกนี้ให้พ่อแม่เห็น
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 3.) นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการคุยโทรศัพท์กับเพื่อนนาน ๆ มาก
 น้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่
☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหาดังกล่าว นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ พยายามโทรศัพท์คุยกับเพื่อนเฉพาะเรื่องที่จำเป็นเท่านั้น
- ☐ ไม่สนใจ พ่อแม่จะห้ามอะไรก็ทำเป็นไม่ได้ยิน
- ☐ บอกพ่อแม่ถึงความจำเป็นที่ต้องโทรศัพท์คุยกับเพื่อนนานๆ
- ☐ แอบโทรศัพท์ติดต่อกับเพื่อนไม่ให้พ่อแม่รู้
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 4.) นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการพาเพื่อนต่างเพศมาที่บ้าน มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ ก็ไม่พาเพื่อนต่างเพศมาที่บ้าน
- ☐ เดินหนี เพราะรู้สึกไม่พอใจพ่อแม่
- ☐ อธิบายถึงเรื่องที่พาเพื่อนต่างเพศมาที่บ้าน
- ☐ เมื่อไม่ให้พาเพื่อนต่างเพศมา ก็พาเพื่อนเพศเดียวกันหรือญาติพี่น้องมาแทน
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 5.) นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการไปนอนค้างบ้านเพื่อน มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ เมื่อพ่อแม่ไม่อนุญาต นักเรียนก็เชื่อฟัง
- ☐ แม้พ่อแม่ไม่อนุญาต นักเรียนก็ไม่ฟังก็ยังคงไปนอนค้างบ้านเพื่อน
- ☐ บอกเหตุผลที่จะต้องไปนอนค้างบ้านเพื่อนให้พ่อแม่เข้าใจ
- ☐ ถ้าพ่อแม่ไม่ชอบก็ไม่ไป ถ้ามีความจำเป็นแล้วค่อยขออนุญาต
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 6.) นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการไม่เอาใจใส่ในการเรียน มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ พยายามตั้งใจเรียนให้มากขึ้น
- ☐ ทำเป็นไม่สนใจ ไม่ฟังที่พ่อแม่พูด
- ☐ บอกเหตุผลที่นักเรียนไม่เอาใจใส่ในการเรียน
- ☐ รับฟังที่พ่อแม่บ่นว่า และบอกว่าต่อไปจะเอาใจใส่การเรียนมากขึ้น
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 7.) นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องผลการเรียนไม่ดี มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

- ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ พยายามเรียนให้ผลเรียนดีขึ้นกว่าเดิม
- ☐ นั่งฟังที่พ่อแม่บ่น ทำเฉยๆไม่สนใจ
- ☐ ชี้แจงให้พ่อแม่เข้าใจในการเรียนของนักเรียนว่าทำไมถึงเรียนไม่ดี
- ☐ ยอมรับฟังและบอกพ่อแม่ว่าต่อไปจะตั้งใจเรียนทำผลการเรียนให้ดีขึ้น
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 8.) นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการให้นักเรียนเอาอย่างคนอื่นที่ประสบ

ความสำเร็จในการเรียน มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

- ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ เมื่อพ่อแม่ต้องการให้ทำอย่างคนอื่นที่ประสบความสำเร็จในการเรียนนักเรียนก็ทำตาม
- ☐ ทำอย่างที่นักเรียนเป็น ไม่สนใจสิ่งที่พ่อแม่บอก
- ☐ อธิบายเหตุผลให้พ่อแม่รู้ว่านักเรียนไม่อยากทำอย่างคนอื่นที่ประสบความสำเร็จในการเรียน เพราะอะไร
- ☐ พยายามทำให้พ่อแม่เห็น และบอกว่าอย่าคาดหวังในตัวนักเรียนมาก
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 9.) นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการไปเรียนพิเศษ มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

- ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ เมื่อพ่อแม่ให้ไปเรียนพิเศษ นักเรียนก็ปฏิบัติตาม
- ☐ ถึงแม้พ่อแม่บังคับอย่างไรก็ตาม นักเรียนก็ไม่ไปเรียนพิเศษ
- ☐ อธิบายเหตุผลที่นักเรียนไม่ยอมไปเรียนพิเศษ
- ☐ นักเรียนหาทางหลีกเลี่ยง เพื่อไม่ให้พ่อแม่บังคับไปเรียนพิเศษ
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 10.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการเลือกเรียนตามที่พ่อแม่ต้องการ
มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ นักเรียนเลือกเรียนตามที่พ่อแม่ต้องการให้เรียน
- ☐ นักเรียนไม่สนใจที่พ่อแม่บอก เรียนตามที่นักเรียนต้องการเรียน
- ☐ พยายามให้เหตุผลว่า นักเรียนต้องการที่จะเรียนอะไร
- ☐ รับฟัง และเรียนตามที่พ่อแม่ต้องการด้วยความไม่เต็มใจ
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 11.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการขอซื้อของราคาแพง มากน้อยเพียง
ใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ นักเรียนไม่ซื้อของที่มีราคาแพง ตามที่พ่อแม่ต้องการ
- ☐ ซื้อของตามใจตนเองไม่สนใจว่าพ่อแม่จะว่าอย่างไร
- ☐ บอกเหตุผลให้พ่อแม่ทราบถึงของที่นักเรียนต้องการจะซื้อ
- ☐ แอบซื้อของโดยไม่ให้พ่อแม่รู้
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 12.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการให้เงินนักเรียนในการใช้จ่าย มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ นักเรียนต้องยอมรับเงินที่พ่อแม่ให้และใช้จ่ายอย่างเพียงพอ
- ☐ ทำเฉยๆ ได้เท่าไรก็ใช้เท่านั้น
- ☐ บอกปัญหาของนักเรียนให้พ่อแม่ทราบว่านักเรียนมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง
- ☐ รับเงินที่พ่อแม่ให้ แต่ก็พูดบ่นให้พ่อแม่ได้ยินบ้าง
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 13.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องที่ต้องชี้แจงเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินที่พ่อแม่ให้ในแต่ละวัน มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ นักเรียนก็ชี้แจงการใช้เงินตามที่พ่อแม่ต้องการ
- ☐ เฉยๆ ทำเป็นไม่สนใจ
- ☐ บอกเหตุผลว่านักเรียนสามารถที่จะรับผิดชอบตัวเองได้ ไม่ต้องชี้แจงการใช้จ่าย
- ☐ บอกพ่อแม่ว่าตอนนี้ต้องทำการบ้านไม่มีเวลาจะมาชี้แจงรายละเอียดว่าเอาเงินไปใช้ทำอะไรบ้าง
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 14.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการให้นักเรียนใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ นักเรียนพยายามใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดมากขึ้น
- ☐ ใช้จ่ายเงินเหมือนเดิม ไม่สนใจที่พ่อแม่บอก
- ☐ อธิบายให้พ่อแม่เข้าใจถึงการใช้จ่ายของนักเรียนว่ามีรายจ่ายอะไรบ้าง
- ☐ ยอมรับฟัง และก็อ้างโน้นอ้างนี้ว่านักเรียนใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดแล้ว
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 15.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการที่นักเรียนอยากได้ของที่มีียี่ห้อดัง
มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ เชื่อฟังพ่อแม่ ไม่ซื้อของที่มียี่ห้อดัง
- ☐ ทำท่าไม่พอใจ
- ☐ บอกเหตุผลกับพ่อแม่ที่อยากได้ของที่มียี่ห้อดัง
- ☐ นักเรียนก็ไม่ซื้อของที่มียี่ห้อดัง แต่ก็บ่นว่าอยากได้เพื่อพ่อแม่จะซื้อให้
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 16.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องที่นักเรียนไปเที่ยวกลางคืนแล้วกลับบ้านดึก มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ เวลาไปเที่ยวกลางคืนพยายามไม่กลับบ้านดึกมากเกินไป
- ☐ ไม่สนใจที่พ่อแม่บ่นว่า
- ☐ บอกสาเหตุที่นักเรียนไปเที่ยวกลางคืนแล้วกลับบ้านดึก
- ☐ รับฟังที่พ่อแม่บ่น แล้วก็เลี่ยงไปที่อื่น
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 17.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องที่พ่อแม่ไม่ชอบให้นักเรียนไปเที่ยวกลางคืน มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ นักเรียนไม่ไปเที่ยวกลางคืน ตามที่พ่อแม่ต้องการ
- ☐ ทำเป็นไม่สนใจที่พ่อแม่ไม่ให้ไปเที่ยวกลางคืน
- ☐ ขออนุญาตพ่อแม่ และบอกเหตุผลที่อยากไปเที่ยวกลางคืน
- ☐ ยอมรับฟังที่พ่อแม่ว่า แต่ก็พยายามขอไปเที่ยวกลางคืน
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 18.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องที่พ่อแม่จะต้องตามไปด้วยเวลาที่นักเรียนไปเที่ยวกลางคืน มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ เข้าใจถึงความต้องการของพ่อแม่ และยอมให้พ่อแม่ไปด้วย
- ☐ ทำท่าทางไม่พอใจ ให้พ่อแม่รู้
- ☐ อธิบายให้พ่อแม่เข้าใจในตัวนักเรียน พ่อแม่จะได้ไม่ตามไปด้วย
- ☐ นักเรียนแอบไปเที่ยวกลางคืน ตอนที่พ่อแม่ไม่อยู่
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 19.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการขออนุญาตให้นักเรียนไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนต่างเพศ มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

- ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ นักเรียนปฏิบัติตามที่พ่อแม่ต้องการ โดยไม่ไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนต่างเพศ
- ☐ ไม่สนใจ ทำตามใจตนเอง
- ☐ อธิบายเหตุผลการไปเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนต่างเพศ
- ☐ นักเรียนเที่ยวกลางคืนกับเพื่อนต่างเพศ โดยไม่ให้พ่อแม่รู้
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 20.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการไปเที่ยวกลางคืนแล้วดื่มของมึนเมา มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

- ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ ไม่ดื่มของมึนเมาตอนไปเที่ยวกลางคืนเพื่อให้พ่อแม่พอใจ
- ☐ ทำเป็นไม่สนใจที่พ่อแม่เตือน
- ☐ อธิบายถึงการดื่มของมึนเมาตอนไปเที่ยวกลางคืนของนักเรียนให้พ่อแม่เข้าใจ
- ☐ ดื่มบ้างเวลาไปเที่ยวกลางคืน
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 21.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการแต่งตัวตามแฟชั่น มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

- ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ พ่อแม่บอกให้ทำอย่างไรก็ทำอย่างนั้น
- ☐ ไม่สนใจ ทำตามใจตนเอง
- ☐ ชี้แจงถึงการแต่งกายตามแฟชั่นในปัจจุบันให้พ่อแม่เข้าใจ
- ☐ แต่งกายตามแฟชั่น แต่ไม่ให้พ่อแม่เห็น
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 22.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการแต่งตัวไม่เรียบร้อย มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ นักเรียนต้องแต่งตัวให้เรียบร้อยเสมอ
- ☐ ฟังที่พ่อแม่บอกว่า แต่ก็ยังแต่งตัวเหมือนเดิม
- ☐ บอกเหตุผลที่นักเรียนแต่งตัวไม่เรียบร้อยให้พ่อแม่เข้าใจ
- ☐ ฟังที่พ่อแม่บอกว่าแล้วทำตาม แต่นักเรียนก็ทำเป็นไม่พอใจ
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 23.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการบังคับให้นักเรียนใส่เสื้อผ้าที่พ่อแม่ซื้อมาให้ มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ นักเรียนก็ใส่เสื้อผ้าที่พ่อแม่ซื้อมาให้ แม้ว่าจะไม่ชอบ
- ☐ ไม่สนใจ พ่อแม่ซื้อเสื้อผ้าให้ก็ไม่ใส่
- ☐ ชี้แจงให้พ่อแม่รู้ว่าไม่ชอบเสื้อผ้าที่ซื้อมาให้ เพราะอะไร
- ☐ เอาเสื้อผ้าที่พ่อแม่ซื้อให้มาใส่ เฉพาะตอนที่ไปเที่ยวกับพ่อแม่
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 24.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการเลือกซื้อหรือตัดเสื้อผ้าตามแบบที่นักเรียนชอบ มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ ไม่ซื้อหรือตัดเสื้อผ้าตามที่พ่อแม่ไม่อนุญาต
- ☐ ทำเป็นไม่สนใจ ในสิ่งที่พ่อแม่บอก
- ☐ อธิบายถึงความจำเป็นที่ต้องซื้อเสื้อผ้าตามที่นักเรียนต้องการ
- ☐ นักเรียนแอบไปซื้อและใส่ตอนที่พ่อแม่ไม่อยู่
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 25.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการที่นักเรียนแต่งตัวรัดรูปหรือโซว์รูป ร้าง มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ นักเรียนแต่งตัวไม่เรียบร้อยและไม่รู้รูปจนเกินไปตามที่พ่อแม่ต้องการ
- ☐ ไม่สนใจ พ่อแม่จะว่าอย่างไรไม่ฟัง
- ☐ อธิบายให้พ่อแม่รู้ว่าสังคมสมัยนี้เขาแต่งตัวกันอย่างไรแบบไหน
- ☐ แต่งตัวให้มิดชิดและไม่รู้รูปเฉพาะต่อหน้าพ่อแม่
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 26.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการดูทีวีของนักเรียน มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

- ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ พยายามไม่ดูทีวีตามคำบอกของพ่อแม่
- ☐ เฉยๆ ทำเป็นไม่สนใจ
- ☐ อธิบายความจำเป็นที่ต้องดูทีวี
- ☐ หางานบ้านทำแทนการดูทีวีจะได้ไม่โดนดุ
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 27.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการใช้เวลาว่างของนักเรียน มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ นักเรียนขอคำแนะนำจากพ่อแม่ และปฏิบัติตาม
- ☐ ไม่สนใจ พ่อแม่จะว่าอย่างไรก็ทำเป็นไม่สนใจ
- ☐ บอกถึงเหตุผลเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนทำอยู่ให้พ่อแม่เข้าใจ
- ☐ ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน จะได้ไม่โดนบ่น
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 28.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการที่พ่อแม่กำหนดเวลาไว้ให้นักเรียนปฏิบัติตาม เช่น เวลาดูหนังสือ ทำงานบ้าน ฯลฯ มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ ปฏิบัติตามตามความต้องการของพ่อแม่
- ☐ ไม่สนใจ ทำตามใจตัวเอง
- ☐ ชี้แจงความจำเป็นที่บางครั้งไม่สามารถปฏิบัติตามเวลาที่พ่อแม่กำหนด
- ☐ ปฏิบัติตามที่พ่อแม่กำหนด เฉพาะเวลาที่พ่อแม่อยู่บ้าน
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ29.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการที่นักเรียนนอนเล่นเมื่อมีเวลาว่าง
มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ ปฏิบัติตามที่พ่อแม่ต้องการ
- ☐ ไม่สนใจ พ่อแม่จะว่าอย่างไรก็ตาม
- ☐ พุดคุยกับพ่อแม่ให้เข้าใจว่านักเรียนต้องการที่จะนอนเล่น เพราะอะไร
- ☐ ยอมรับฟัง แต่ก็แอบไปนอนเล่นไม่ให้พ่อแม่เห็น
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

(ข้อ 30.)นักเรียนมีปัญหาความขัดแย้งกับพ่อแม่ในเรื่องการหารายได้พิเศษในเวลาว่างของนักเรียน
มากน้อยเพียงใด

มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย ไม่เคยขัดแย้งกับพ่อแม่

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

สาเหตุของปัญหา นักเรียนคิดว่ามาจาก

- ☐ ความต้องการของบิดา มารดา
- ☐ ความคาดหวังของบิดา มารดา
- ☐ ความแตกต่างระหว่างวัยของบิดา มารดา กับนักเรียน
- ☐ ความต้องการเป็นอิสระของนักเรียน
- ☐ การสื่อสารไม่เข้าใจกัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

นักเรียนจะหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

- ☐ หารายได้พิเศษตามคำสั่งของพ่อแม่
- ☐ ทำเฉยๆ ทำเป็นไม่สนใจ
- ☐ อธิบายเหตุผลให้พ่อแม่เข้าใจว่า เพราะเหตุใดนักเรียนไม่ยอมออกไปหารายได้พิเศษ
- ☐ บอกพ่อแม่ว่าต้องอ่านหนังสือจะได้ไม่โดนบังคับไปหารายได้พิเศษ
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 10 ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามการศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ปัญหา
ความขัดแย้งในครอบครัว ระหว่างบิดา – มารดาและนักเรียน

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (Item Total Correlation)
1.	.1948
2.	.2626
3.	.4699
4.	.2080
5.	.2788
6.	.5296
7.	.4657
8.	.5743
9.	.3454
10.	.4975
11.	.3997
12.	.3754
13.	.5722
14.	.3921
15.	.4205
16.	.3442
17.	.4872
18.	.3880
19.	.3708
20.	.3114
21.	.4328
22.	.6191
23.	.5640
24.	.4995
25.	.2529
26.	.2840
27.	.4818

ตาราง 10(ต่อ)

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก(Item Total Correlation)
28	.3916
28.	.5923
29.	.3586

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอรพรรณ ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา
วันเดือนปีเกิด	7 ตุลาคม 2520
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	53/18 ม.1 (ม.ศุภวรรณ 4) หนองแขม กรุงเทพฯ 10160
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	บรรณารักษ์ 3
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	กองงานห้องสมุดกฎหมายมหาชน สำนักงานศาลปกครอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2546	กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
พ.ศ. 2542	ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนสตรีวัดอัมรินทร์
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนเซนต์คาทาลินคอนเวนต์
พ.ศ. 2532	ประถมศึกษา จากโรงเรียนเซนต์คาทาลินคอนเวนต์